LC
14
2015

[illegible] : [illegible]

[illegible] ——— v. [illegible]

[illegible] ——— j. [illegible]

[illegible] ——— j. [illegible]

[illegible] [illegible]

Statuta cont' in hoc li[bro]

- Magna Carta.
- Merton.
- Marleberge.
- Westm' primum
- Gloucestre
- Westm' secunde.
- Quia emptores terrarum.
- De Religiosis
- Districcio Scaccarii.
- Statutum mercatorum
- Statutum de finibus.
- Item Statutum de finibus.
- De conspiratoribus.
- De Bigamis.
- Regia prohibicio.
- Contra prohibicionem.
- Quo waranto novo.
- De conjunctim feoffatis.
- Modus calumpniandi essonia.
- De ho[illegible]magio faciendo.
- Item [illegible] Articuli.

Statut' de Wynton.
Articuli Wynton.
De Vasto.
Statutum de vocat' ad warr'.
Item Articuli Wynton.
Composicio monete & mens'.
De Champertia & conspir'.
Dies com' in banco.
Dies com' dotis.
De anno bisextili.
De respondere ptita.
De terra mortificanda.
De tenentibus anti[...]dum.
De [illegible] prisona ffrang'.
De corona.
Prerog' Regis.
De protectoribus.
ffrangentes prisonam

21 13 34 19 32 dd
W. an W. H. S. H. Rstdy
9 dd 18 46 34 19 46 dd/22
R. J. H. E. P. E. M.
14 9 39 22
H. H. H. R.

Januarius

iii	A	KL		Circumcisio dñi
	b	iiii	Non	oct. scī Stephani
xi	c	iii	Non	oct. scī Iohannis
	d	ii	Non	oct. innocentium
xix	e	Non		
viii	f	viii	Id	Epiphania dñi
	g	vii	Id	
xvi	A	vi	Id	Scī Luciani epi
v	b	v	Id	
	c	iiii	Id	
xiii	d	iii	Id	
ii	e	ii	Id	
	f	Idus		Scī hilarii epi
x	g	xix	KL	Februarii
	A	xviii	KL	Scī [illegible] abb
xviii	b	xvii	KL	
vii	c	xvi	KL	Scī Anthonii abb
	d	xv	KL	
xv	e	xiiii	KL	
iiii	f	xiii	KL	Scī Fabiani et Sebastiani
	g	xii	KL	Scē Agnetis
xii	A	xi	KL	Scī Vincentii mr̄
i	b	x	KL	
	c	ix	KL	
ix	d	viii	KL	Conversio [illegible]
	e	[illegible]	KL	
xvii	f	vi	KL	S. Iuliani epi
vi	g	v	KL	Scē Agnetis scdo
	A	iiii	KL	
xiiii	b	iii	KL	
iii	c	ii	KL	

		KL		Februarius
	d			Sce brigide virg
xi	e	iiii	N	Pur' marie v
xix	f	iii	N	Sci blasii epi mr'
viii	g	ii	N	
	A	Nonas		Sce agathe v
xvi	b	viii	Id	
v	c	vii	Id	Sci salomonis
	d	vi	Id	
xiii	e	v	Id	
ii	f	iiii	Id	Sce scolastice
	g	iii	Id	
x	A	ii	Id	
	b	Idus		
xviii	c	xvi	Kl	Marcii Valentini
vii	d	xv	Kl	
	e	xiiii	Kl	Sce Iuliane v
xv	f	xiii	Kl	Felix . . . S. Albani
iiii	g	xii	Kl	Obit Thome Kynell militis
	A	xi	Kl	
xii	b	x	Kl	
i	c	ix	Kl	
	d	viii	Kl	Cathedra petri
ix	e	vii	Kl	Sce milburge v
	f	vi	Kl	Sci mathie
xvii	g	v	Kl	
vi	A	iiii	Kl	Alexandri ep'
	b	iii	Kl	
xiiii	c	ii	Kl	

KL Martius

iii	d	KL		
	e	vi	N	
xi	f	v	N	Sci donati epi
	g	iiii	N	
xix	A	iii	N	
viii	b	ii	N	
	c	Nonas		Sce perpetue v
xvi	d	viii	Id	
v	e	vii	Id	
	f	vi	Id	
xiii	g	v	Id	
ii	A	iiii	Id	S Gregorii pape
	b	iii	Id	
x	c	ii	Id	
	d	Idus		Sci Longini mr
xviii	e	xvii	Kl	Aprilis
vii	f	xvi	Kl	Sci patricii epi
	g	xv	Kl	S edwardi r
xv	A	xiiii	Kl	
iiii	b	xiii	Kl	Sci cuthberti epi
	c	xii	Kl	Sci benedicti abb
xii	d	xi	Kl	
i	e	x	Kl	
	f	ix	Kl	
ix	g	viii	Kl	Annunciacio marie
	A	vii	Kl	
xvii	b	vi	Kl	Resurrectio domini
vi	c	v	Kl	
	d	iiii	Kl	
xiiii	e	iii	Kl	
iii	f	ii	Kl	

	g	KL	Aprilis	16.
xi	A	iiii	Non.	5.
	b	iii	Non. Sancti Ricardi episcopi	
xix	c	ii	Non. Sancti ambrosii	12.
viii	d	Nonas		1.
xvi	e	viii	Id.	
v	f	vii	Id. Sancti sixti pape	9.
	g	vi	Id.	
xiii	A	v	Id.	14.
ii	b	iiii	Id.	x 6.
	c	iii	Id. Sancti Leonis pape	
x	d	ii	Id.	
	e	Idus		14.
xviii	f	xviii	Kl. maii	7.
vii	g	xvii	Kl.	11.
	A	xvi	Kl.	
xv	b	xv	Kl.	
iiii	c	xiiii	Kl.	19.
	d	xiii	Kl. Sancti alphegi episcopi	
xii	e	xii	Kl.	
i	f	xi	Kl.	
	g	x	Kl.	
ix	A	ix	Kl. Sancti georgii martiris	
	b	viii	Kl.	
xvii	c	vii	Kl. Sancti marci evangeliste	
vi	d	vi	Kl.	
	e	v	Kl.	
xiiii	f	iiii	Kl.	
iii	g	iii	Kl. Sancti vitalis	
	A	ii	Kl.	

Maius

xi	b		KL	Apostolorum philippi et iacobi
	c	vi	N	
xix	d	v	N	Inuencio crucis d
viii	e	iiii	N	
	f	iii	N	
xvi	g	ii	N	Sancti iohannis a. p.
v	A	Nonas		Sancti iohannis de beuerl'
	b	viii	Id'	
xiii	c	vii	Id'	Tr' sancti nicholai
ii	d	vi	Id'	
	e	v	Id'	
x	f	iiii	Id'	Sancti pancracii epi
	g	iii	Id'	
xviii	A	ii	Id'	
vii	b	Idus		
	c	xvii	Kl'	Junii
xv	d	xvi	Kl'	
iiii	e	xv	Kl'	
	f	xiiii	Kl'	Sancti dunstani epi
xii	g	xiii	Kl'	
i	A	xii	Kl'	
	b	xi	Kl'	Sancte helene v.
ix	c	x	Kl'	
	d	ix	Kl'	
xvii	e	viii	Kl'	
vi	f	vii	Kl'	Sancti augustini d
	g	vi	Kl'	
xiiii	A	v	Kl'	
iii	b	iiii	Kl'	
	c	iii	Kl'	
xi	d	ii	Kl'	S' petronille v.

				Junius
	e	KL		Sci nichomed
xix	f	iiii	Non	
viii	g	iii	Non	
xvi	A	ii	Non	
v	b	Nonas		Sci bonefacii
	c	viii	Id	
xiii	d	vii	Id	Sci Willelmi epi
ii	e	vi	Id	
	f	v	Id	
x	g	iiii	Id	d
	A	iii	Id	Sci barnabe
xviii	b	ii	Id	
vii	c	Idus		
	d	xviii	Kl	Julii
xv	e	xvii	Kl	d
iiii	f	xvi	Kl	
	g	xv	Kl	Sci botulphi abb [illegible]
xii	A	xiiii	Kl	[illegible] elizabeth [illegible]
i	b	xiii	Kl	[illegible]
	c	xii	Kl	
ix	d	xi	Kl	
	e	x	Kl	Sci Albani mris
xvii	f	ix	Kl	
vi	g	viii	Kl	Nativitas sci Johis
	A	vii	Kl	
xiiii	b	vi	Kl	Sci Johannis et pauli
iii	c	v	Kl	
	d	iiii	Kl	Vig
xi	e	iii	Kl	Aplorum petri et pauli
	f	ii	Kl	Commemoracio pauli

KL Julius

xix	G	Kl	Oct' iohannis
viii	A	vi Non	
	b	v Non	
xvi	c	iiii Non	Tr' martini epi
v	d	iii Non	
	e	ii Non	Oct' apostoloz petri et pauli
xiii	f	Non	Tr' thome mr'
ii	G	viii Id'	
	A	vii Id'	
x	b	vi Id'	vii fratrum · festū ap' Northampton
	c	v Id'	
xviii	d	iiii Id'	
vii	e	iii Id'	S' mildrede
	f	ii Id'	
xv	G	Idus	Fracm...
iiii	A	xvii Kl	Augusti
	b	xvi Kl	Sc̄i kenelmi mr'
xii	c	xv Kl	
i	d	xiiii Kl	
	e	xiii Kl	Sc̄e margarete
ix	f	xii Kl	Sc̄i uictoris m'
	G	xi Kl	marie magdalene
xvii	A	x Kl	
vi	b	ix Kl	
	c	viii Kl	Sc̄i iacobi vig
xiiii	d	vii Kl	Sc̄e anne
iii	e	vi Kl	vii dormientium
	f	v Kl	
xi	G	iiii Kl	
xix	A	iii Kl	
	b	ii Kl	

KL Augustus.

viii	c	KL		Ad uincula petri
xvi	d	iiii	N	Sancti stephani pape
v	e	iii	N	Inuencio sancti stephani
	f	ii	N	
xiii	g	Nonas		Sancti oswaldi regis
ii	A	viii	Id	
	b	vii	Id	
x	c	vi	Id	
	d	v	Id	Sancti romani vig.
xviii	e	iiii	Id	Sancti laurencii
vii	f	iii	Id	Sancti tyburcii mr
	g	ii	Id	
xv	A	Idus		Sancti ypoliti mr. vig.
iiii	b	xix	KL	
	c	xviii	KL	Assumpcio marie
xii	d	xvii	KL	
i	e	xvi	KL	Oct laurencii
	f	xv	KL	
ix	g	xiiii	KL	
	A	xiii	KL	
xvii	b	xii	KL	Oct marie
vi	c	xi	KL	
	d	x	KL	
xiiii	e	ix	KL	vig.
iii	f	viii	KL	Sancti bartholomei
	g	vii	KL	
	A	vi	KL	Sancti Rufi
	b	v	KL	
	c	iiii	KL	Decollacio iohannis
iii	d	iii	KL	
	e	ii	KL	

Septemb'

xvi	f	KL		Sci egidii abb
v	g	iiii	N	
	a	iii	N	d
xiii	b	ii	N	Sci cutberti epi
ii	c	Nonas		
	d	viii	Id'	ferme [illegible]
x	e	vii	Id'	
	f	vi	Id'	Natiuitas marie
xviii	g	v	Id'	Sci Gorgonii mr
vii	a	iiii	Id'	
	b	iii	Id'	
xv	c	ii	Id'	
iiii	d	Idus		
	e	xviii	Kl	Exaltatio crucis
xii	f	xvii	Kl	Oct marie d
i	g	xvi	Kl	
	a	xv	Kl	S' Lamberti
ix	b	xiiii	Kl	
	c	xiii	Kl	
xvii	d	xii	Kl	
vi	e	xi	Kl	Sci mathei vig' d
	f	x	Kl	
xiiii	g	ix	Kl	
iii	a	viii	Kl	
	b	vii	Kl	S' firmini epi
xi	c	vi	Kl	
xix	d	v	Kl	Sci cosme et d
	e	iiii	Kl	
viii	f	iii	Kl	S' michaelis
	g	ii	Kl	

				Octob
xvi	A	KL		Sci Remigii
v	b	vi	non	
xiii	c	v	non	
ii	d	iiii	non	Sci Francisci conf d
	e	iii	non	
x	f	ii	non	Sce fidis virg
	g	Non		
xviii	A	viii	id	
vii	b	vii	id	Sci dionisii
	c	vi	id	
xv	d	v	id	
iiii	e	iiii	id	
	f	iii	id	Sci edwardi reg
xii	g	ii	id	Sci calixti pape
i	A	Idus		
	b	xvii	kl	Novembris
ix	c	xvi	kl	
	d	xv	kl	Sci Luce ewg
xvii	e	xiiii	kl	Sce fredeswide v
vi	f	xiii	kl	
	g	xii	kl	xi. milia virg d
xiiii	A	xi	kl	
iii	b	x	kl	
	c	ix	kl	
xi	d	viii	kl	
xix	e	vii	kl	
viii	f	vi	kl	Vigilia
	g	v	kl	Apostolorum Simonis et Jude
xvi	A	iiii	kl	
v	b	iii	kl	S Germani mr
	c	ii	kl	

Novemb[er]

	d	KL		Omnium scorum
xiii	e	iiii	No	Commemoratio animarum
ii	f	iii	No	
	g	ii	No	
x	a	Nonas		
	b	viii	Id	Sci leonardi
xviii	c	vii	Id	
vii	d	vi	Id	iiii coronatorum
	e	v	Id	
xv	f	iiii	Id	
iiii	g	iii	Id	Sci martini epi
	a	ii	Id	
xii	b	Idus		Sci bricii epi
i	c	xviii	Kl	Decembris
	d	xvii	Kl	
ix	e	xvi	Kl	Sci edmundi epi
	f	xv	Kl	Sci hugonis
xvii	g	xiiii	Kl	
vi	a	xiii	Kl	
	b	xii	Kl	Edmundi regis
xiiii	c	xi	Kl	Sci columbani
iii	d	x	Kl	
	e	ix	Kl	Sci clementis pape
xi	f	viii	Kl	Sce katerine virginis
xix	g	vii	Kl	
	a	vi	Kl	Sci lini pape
viii	b	v	Kl	[illegible]
	c	iiii	Kl	
xvi	d	iii	Kl	
v	e	ii	Kl	Sci andree

Decemb

	F	KL		Sci eligii epi
xiiii	g	iiii	N	
	A	iii	N	
x	b	ii	N	Sci birini epi
	c	Nonas		
xviii	d	viii	Id	Sci nicholai epi
vii	e	vii	Id	Oct sci andree d
	f	vi	Id	Conceptio marie
xv	g	v	Id	
iiii	A	iiii	Id	
	b	iii	Id	Sci damasi pape
xii	c	ii	Id	
i	d	Idus		Sce lucie virg
	e	xix	Kl	Januarii
ix	f	xviii	Kl	
	g	xvii	Kl	
xvii	A	xvi	Kl	
vi	b	xv	Kl	
	c	xiiii	Kl	
xiiii	d	xiii	Kl	vigilia
iii	e	xii	Kl	Sci thome apli
	f	xi	Kl	
xi	g	x	Kl	
xix	A	ix	Kl	vigilia
	b	viii	Kl	Nativitas dni nri
viii	c	vii	Kl	Sci stephani pthomrtis
	d	vi	Kl	S iohannis
xvi	e	v	Kl	S innocentium
v	f	iiii	Kl	S thome mr
	g	iii	Kl	
xiii	A	ii	Kl	Sci silvestri pape

Statut' edit' tempore H tercij

Magna carta ——— 9. H. 3.
Carta de foresta ——— 9. H. 3
Sententia super cartas
Merton ——— 20. H. 3
Stat' de die bisextili
Marlebrigge ——— 52. H. 3
Stat' de Coheredibz
Stat' de Scac'
Dies com' in banco ——— 51. H. 3
Assisa ponderum
Ass' ſimile
Lingu' pastoris
De officio Mareſcalli
Expoſicō vocabulorum
Compoſicō vlnarum et perticarum
Stat' de vlnis et Buſſhellis

Statuta Edwardi primi

1 Westm' primum
2 De Bigamis
3 Glouc'
4 De Religiosis
5 Wynton'
6 Westm' secundum
7 De mercatoribz
8 De medus
9 De libertatibz clamandis
10 De Quo waranto
11 De defensione Juris
12 De Champertis
13 De Non ponendis in assisis

14 Vocat' ad warr'.
15 De malefactoribz in parcis
16 De Lincoln
17 De Escaetor'
18 Addicio de fforesta
19 De ptectoibz
20 De Suspicionibz p clero
21 De falsis retornis brevium
22 De finibz
23 Artic' sup Cartas
24 De appellatis
25 De Conspiratoribz
26 De Consultacoibz
27 Commune Passag'
28 De Attornat' in finibz
29 De terra Amortizanda
30 De Traylbaston
31 De Cayliol.
32 Prerogatiua Regis
33 Expoicio & Statut' eiusdem
34 De Apport' Religiosorum.

Edwardus dei gracia Rex Anglie Dominus Hibernie et Dux Aquitanie Archiepiscopis Episcopis Abbatibus Prioribus Comitibus Baronibus Justiciariis Vicecomitibus Prepositis Ministris et omnibus Ballivis et fidelibus suis presentem cartam inspecturis salutem. Inspeximus magnam cartam domini H. quondam Regis Anglie patris nostri in hec verba.

Henricus dei gracia Rex Anglie etc. Sciatis quod nos intuitu dei et pro salute anime nostre et animarum antecessorum et successorum nostrorum ad exaltacionem sancte ecclesie et emendacionem Regni nostri spontanea et bona voluntate nostra dedimus et concessimus Archiepiscopis Episcopis Abbatibus Prioribus Comitibus Baronibus et omnibus de Regno nostro has libertates subscriptas tenendas in Regno nostro Anglie imperpetuum. In primis concessimus

C. primus

Deo et hac presenti carta nostra confir-
mauimus pro nobis et heredibus nostris in
perpetuum quod Anglicana ecclesia libera
sit et habeat omnia iura sua integra
et libertates suas illesas. Concessi-
mus etiam omnibus liberis hominibus
Regni nostri pro nobis et heredibus nostris
has libertates subscriptas tenendas
et habendas eis et eorum heredibus de
nobis et heredibus nostris in perpetuum.

C ii Si quis comitum vel baronum
nostrorum siue aliorum tenencium de nobis
in capite per seruicium militare mor-
tuus fuit et cum decesserit heres
eius plene etatis fuerit et rele-
uium debeat habeat hereditatem
suam per antiquum releuium scilicet
heres vel heredes comitis de com-
itatu integro per centum libras. Heres vel
heredes baronis de baronia in-
tegra per centum marcas. Heres vel
heredes militis de feodo militari
integro per centum solidos ad plus.
Et qui minus debuerit minus

Capitulum

det secundum antiquam consuetudinem
feodorum. Si autem heres alicuius ta- iii
lium fuerit infra etatem, dominus eius
non habeat custodiam eius nec ter-
re sue antequam homagium eius ceperit.
Et postquam talis heres fuerit in cus-
todia, cum ad etatem pervenerit
scilicet xxi annorum habeat heredita-
tem suam sine relevio et sine fine,
ita tamen quod si ipse dum infra
etatem fuerit miles fiat, nichilomi-
nus remaneat terra in custodia
dominorum suorum usque ad terminum predictum.
Custos terre huiusmodi heredis qui infra
etatem fuerit non capiat de iiii
terra heredis nisi rationabiles
exitus, rationabiles consuetudines
et rationabilia servicia, et hoc sine
destructione et vasto hominum vel
rerum. Et si nos commiserimus
custodiam alicuius talis terre vice-
comiti vel alicui alii qui de exitibus
terre illius nobis debeat respon-
dere, et ille destructionem vel vastum

de custodia illa fecerit, nos ab eo ca-
piemus emendam, et terra co-
mittatur duobus legalibus hominibus et
discretis de feodo illo, qui de exi-
tibus terre illius nobis respondeant
vel illi cui nos eas assignaverimus.
Et si dederimus vel vendi-
derimus alicui custodiam alicu-
ius terre, et ille inde destructio-
nem vel vastum fecerit, amittat
illam custodiam, et tradatur
duobus legalibus hominibus et discretis
de feodo illo qui similiter de exi-
tibus nobis respondeant sicut predic-
tum est. Custos autem quamdiu
custodiam terre habuerit sustentet do-
mos, parcos, vivaria, stagna, mo-
lendina et cetera ad terram illam
pertinentia de exitibus eiusdem
terre, et reddat heredi cum ad plenam
etatem pervenerit terram
suam totam instauratam tam
de carucis et omnibus aliis rebus
ad minus sicut illam recepit

v.

Capitulum.

Hec omnia observet de custodiis
archiepiscopatuum episcopatuum abbatiarum
prioratuum ecclesiarum et dignitatum
vacantium que ad nos pertinent
excepto quod huiusmodi custodie vendi non
debent. Heredes maritentur absque
disparagatione. Vidua autem
post mortem mariti sui statim et
sine difficultate aliqua habeat
maritagium suum et hereditatem suam
nec aliquid det pro dote sua nec
pro maritagio suo nec pro hereditate
sua quam hereditatem maritus
suus et ipsa simul tenuerit die
obitus ipsius mariti. Et maneat
in capitali mesuagio ipsius
mariti per xl. dies post obitum
mariti sui infra quos assignetur
ei dos sua nisi prius ei fuerit
assignata vel nisi domus illa
sit castrum. Et si de castro re-
cesserit statim provideatur ei
domus competens in qua possit
honeste morari quousque dos

sua ei assignetur sicut predictum est. Et
habeat interim rationabile estoverium
suum de communi. Assignetur autem ei pro
dote sua tercia pars tocius terre
mariti sui que sua fuit in vita
sua nisi de minori dotata fuerit
ad hostium ecclesie. Nulla vidua
distringatur ad se maritandum dum
voluerit vivere sine marito. Ita
tamen quod securitatem nobis
faciat quod se non maritabit
sine assensu nostro si de nobis te-
nuerit vel sine assensu domini sui
Ca. 8 si de alio tenuerit. Nos vero
nec ballivi nostri non seisiemus
terram aliquam nec redditum
pro debito aliquo quamdiu catalla
debitoris presentia sufficiant ad
debitum illius reddendum cum ipse capitalis
debitor sufficiat ad solucionem dicti
debiti et paratus sit inde satisfacere.
Nec plegii ipsius debitoris dis-
tringantur quamdiu capitalis debitor
sufficiat ad solucionem dicti debiti

Et si capitalis debitor defecerit
in solucione sui debiti non habens
unde reddat aut reddere nolit
cum possit plegii tunc respondeant
debito. Et si voluerint habeant
terras et redditus debitoris quousque
eis satisfactum fuerit de
debito quod ante pro eo solverint
nisi capitalis debitor monstraverit se esse
quietum versus eosdem plegios.

¶ Civitas London habeat omnes ¶ viii 9
libertates suas et omnes liberas con
suetudines antiquas. Preterea
volumus et concedimus quod omnes
alie civitates burgi et ville
et barones de quinque portubus
et omnes portus habeant omnes li
bertates suas et liberas consuetudines suas.

¶ Nullus distringatur ad facien ¶ ix 10
dum maius servicium de feodo
militis nec de alio libero tenemento quam
inde debetur. ¶ Communia placita non ¶ x. 11
sequantur curiam nostram set teneantur
in aliquo certo loco. ¶ Recogniciones ¶ xi.

4

de noua disseisina vel de mor-
12 te antecessoris non capiantur nisi
in suis com' et hoc modo nos
vel si extra regnum fuerimus
capitalis iusticiarius noster mittemus
iusticiarios per unumquemque com' semel
in anno qui cum militibus eiusdem
com' capiant assisas predictas in com'
Et ea que in illo adventu suo in
com' per iusticiarios predictos ad illas
assisas capiendas missos terminari
non possunt per eosdem terminentur
alibi in itinere suo. Et ea que per
eosdem iusticiarios propter difficultatem
aliquorum articulorum terminari
non possunt referantur ad iusti-
ciarios nostros de banco et ibi terminentur
xii 13 Assise de ultima presentatione
semper capiantur coram iusticiariis
de banco et ibi terminentur. Liber
xiii homo non amercietur pro parvo
delicto nisi secundum modum delicti
et pro magno delicto secundum mag-
14 nitudinem delicti salvo conten

suo. et mercator eodem modo et
merces salva mercandisa sua
Et villanus alterius quam noster
eodem modo amercietur salvo
wainagio suo si inciderit in miseri-
cordiam Et nulla predictarum misericordiarum po-
natur nisi per sacramentum proborum et legalium
hominum de visneto. Comites et barones
non amercientur nisi per pares suos.
et hoc secundum modum delicti. Nulla
ecclesiastica persona amercietur se-
cundum quantitatem beneficii sui ecclesiastici
a set secundum laicum feodum suum
et secundum quantitatem delicti sui.
vill Nec villa nec homo distringatur
facere pontes ad riparias nisi qui 15
ab antiquo et de iure [redacted]
eos facere debent. ¶ Nulle ripe 16
decetero defendentur nisi ille que
fuerunt in defenso tempore R. H.
avi nostri. et per eadem loca et eosdem
terminos sicut esse consueverunt
tempore suo. ¶ Nullus vicecomes con- 17
stabularius coronator aut alii

18 ballivi nri teneant placita coro
xvi. ne nre. ¶ Si quis tenens de
nob laicum feodum moriat et vic'
vel alius ballivus noster oste
dat litteras nras patentes de sū
monicione nra de debito quod
defunctus nob debuit. liceat vic'
vel ballivo nro attachiare et
inbreviare omnia bona & catalla
defuncti inventa in laico feodo
ad valenciam illius debiti p vi
sum & testimonium legaliu hominu. ita
tamen qd nichil inde amoveatur
donec persolvatur nob debitum qd
clarum fuit & residuum relinquatur
executorib3 ad faciend testamen
tum defuncti. Et si nichil nobis
debeatur ab ipso omnia catalla cedant
defuncto salvis uxori eius & pueris
suis racionabilib3 partibus suis.

xvii. ¶ Nullus constabularius vel
19 ballivus capiat blada vel alia
catalla qui non sit de villa ubi
castrum situm est nisi statim reddat

denarios aut inde respectum habere
possit de voluntate venditoris
Si autem de villa illa fuerit infra
xl. dies pretium reddat. Nullus XX
constabularius distringat aliquem
militem ad dandum denarios pro custodia
castri si ipse eam facere voluerit in propria
persona sua vel per alium probum
hominem si ipse eam facere
non possit propter rationabilem causam
Et si nos adduxerimus vel mise-
rimus eum in exercitum. tunc erit
quietus de custodia castri secundum
quantitatem temporis quo per nos fuerit
in exercitu de feodo pro quo fecit ser-
vicium in exercitu. Nullus vic. xviii
constabularius aut ballivus noster xxi
vel alius capiat equos vel carec-
tas alicuius pro cariagio faciendo
nisi reddat liberationem antiquitus
statutam. scilicet pro carecta ad duos
equos decem denarios per diem. et
pro carecta ad tres equos xiiii d.
per diem. Nulla carecta dominica alicuius

aliam personam vel castellum vel aliud
capiatur per ballivos nostros predictos
Nos vero nec ballivus noster nec alius
capiemus alienum boscum ad castra
vel alia agenda nostra nisi per vo
luntatem illius cujus boscus ille fuerit

xx· 22 Nos non tenebimus terras eorum qui
convicti fuerint de felonia nisi
per unum annum et unum diem et tunc
reddantur terre ille dominis feodorum·

xx· 23 Omnes kidelli deponantur decetero
penitus per Tamisiam et Mede
wayam et per totam Angliam nisi

xxi 24 per costeram maris Breve quod vo
catur precipe in capite decetero non
fiat alicui unde liber homo amit

xxii 25 tat curiam suam Una mensura
vini sit et cervisie sit per totum regnum
nostrum et una mensura bladi scilicet
quarterium London' et una latitudo
de pannorum tinctorum russettorum
et haubergettorum scilicet due ulne
infra listas · de ponderibus vero

xxiii 26 fiat sicut de mensuris Hec

nich[il] detur de cetero p[ro] b[re]vi inquis[itionis]
ab eo qui inquisitionem petit de
vita & membris set gratis concedatur
& non negetur. Si quis xxvj
teneat de nobis p[er] feodi firmam 27
vel sokagium vel burgagium & de
alio teneat terram p[er] s[er]viciu[m] mi-
litare nos non habebimus custod[iam]
heredis nec terre sue que est de
feodo alterius occasione illius feodi
firme vel sokagii vel burgagii
nec habemus custodiam illius feo-
di firme vel sokagii vel burga-
gii nisi ip[s]a feodi firma nobis
debeat s[er]viciu[m] militare. Nec
habemus custodiam heredis [nec]
nec terre sue quam tenet de
alio p[er] s[er]viciu[m] militare occasione
alicuius p[ar]ve s[er]ianterie qua[m] tenet
p[er] s[er]viciu[m] reddendi nobis
cultellos sagittas vel hui[us]modi. Nullus xxvij
ballivus de cetero ponat aliquem 28
ad legem manifestam nec ad
iuramentum simplici loquela sua

sine testibus fidelibus ad hoc in
xxix 29 ductis. Nullus liber homo capiatur
aut imprisonetur aut disseisietur
de libero tenemento suo vel libertatibus vel
liberis consuetudinibus suis aut utla
getur aut exuletur aut aliquo modo
destruatur nec super eum ibimus
nec super eum mittemus nisi per legale
iudicium parium suorum vel per legem
terre. Nulli vendemus nulli ne
gabimus aut differemus rectum
xxx 30 vel iusticiam. Omnes mercatores
nisi antea publice prohibiti fuerint
habeant salvum et securum exire
de Anglia et venire in Angliam
et morari et ire per Angliam tam per terram
quam per aquam ad emendum vel ven
dendum sine omnibus malis toltis
per antiquas et rectas consuetudines
preterquam in tempore guerre. Et si sint
de terra contra nos guer
rina et tales inveniantur in terra
nostra in principio guerre attachientur
sine dampno corporum suorum vel rerum

haberi a nobis vel a capitali Justic-
iario quomodo escaetores terre ille
tractentur qui tunc inveniantur
in terra predicta contra nos guerrina
Et sic ipsi statim sint ibi alias statim sit
in terra ista. ¶ Si quis tenuerit ¶ xxviii
de aliqua escaeta sicut de honore
de Wallingford Notingham Bolon 31
Lancastr' vel de aliis escaetis que
sunt in manu nostra et sunt baronie
heres eius non det aliud relevium
nec faciet nobis aliud servicium
quam faceret baroni si illa esset in
manu baronis et nos eodem modo
eam tenebimus quo baro eam
tenuit. Ubi nos occasione alicuius
baronie vel escaete habemus
aliquam escaetam custodiam
vel custodiam alicuius hominis
nostri nisi alibi teneret de nobis
in capite ille qui tenuit baroniam
vel escaetam. ¶ Nullus liber homo ¶ xxix
det amplius vel vendat de terra
sua quam ut de residuo 32

terre sue possit sufficienter fieri
domino feodi servicium ei debitum quod
xxx pertinet ad feodum illud. ¶ Omnes
patroni abbatiarum qui habent cartas
regum Anglie de aliqua advoca-
cione vel aliquam antiquam te-
nuram vel possessionem habeant eorum
custodiam cum vacaverint sicut habere
debent et sicut supra declaratum
xxxi est. ¶ Nullus capiatur aut im-
prisonetur propter appellum femine de
morte alterius quam de morte viri
xxxii sui. ¶ Nullus comitatus teneatur decetero
nisi de mense in mensem et ubi
maior terminus esse solebat ibi maior
sit. Nec aliquis vicecomes vel ballivus
faciat turnum suum per hundredum nisi
bis in anno et non nisi in loco debito
et consueto videlicet semel post Pascha
et semel post festum sancti Michaelis. Et
visus de franco plegio tunc fiat ad
illum terminum sancti Michaelis sine occa-
sione scilicet quod quilibet habeat libertates
suas quas habuit et habere consuevit

Carta.

tempore H. Regis avi nostri vel quas
postea perquisierunt. Fiat autem visus xxxiiii
de franco plegio sic videlicet quod
pax nostra teneatur et quod thethinga
integra teneatur sicut esse consuevit
et quod vicecomes non querat occasiones set
contentus sit de eo quod vicecomes habere
consuevit de visu suo faciendo tempore
H. Regis avi nostri. Non liceat xxxv
alicui de cetero dare terram suam alicui
domui religiose ita quod eam
resumat de eadem domo 36
tenendam. Nec liceat alicui do-
mui religiose terram alicuius sic
accipere ita quod tradat illam
ei a quo ipsam recepit tenendam. Si quis
autem de cetero terram suam alicui do-
mui religiose sic dederit et super
hoc convincatur donum suum penitus
cassetur et terra illa domino illius feodi
incurratur. Scutagium decetero capiatur xxxvi
sicut capi consuevit tempore H. Regis 37
avi nostri. Et salve sint Archiepiscopis
Episcopis. Abbatibus. Prioribus. Comitibus. Baronibus

Templar' et Hospitular' et omnibus
aliis tam personis ecclesiasticis quam se-
cularibus libertates et liberas consuetudi-
nes quas prius habuerunt. Omnes
autem istas consuetudines predictas
et libertates quas concessimus in reg-
no nostro tenendas quantum ad nos
pertinet erga nostros. Omnes autem
de regno nostro tam clerici quam laici ob-
servent quantum ad se pertinet
xxxvj erga suos. Pro hac autem dona-
cione et concessione libertatum istarum
et aliarum contentarum in carta nostra
de libertatibus foreste. Archiepiscopi
episcopi. abbates. priores. comites barones
milites et libere tenentes. et omnes
de regno nostro dederunt nobis
quintam decimam partem omnium mobi-
lium suorum. Concessimus etiam eisdem
pro nobis et heredibus nostris quod nec nos nec
heredes nostri aliquid perquiremus per
quod libertates in hac carta con-
tente infringantur vel infirmentur.
Et si ab aliquo aliquid contra

Hoc perquisitum fuit mich Walteri
et a nullo Rege [illegible] huius destrib(?) [illegible]

Incipit statutum de Merton

Provisum est in curia
domini Regis apud Mer-
ton in crastino sancti
Vincencii. Anno regni
Regis H. filii Regis Johannis
xx coram W. Cantuariensi Archiepiscopo et coepiscopis
suffraganeis suis et coram maiori
parte comitum baronum et mag-
natum Regni Anglie tunc ibidem
existencium pro coronacione ipsius domini
Regis et Alianore Regine Anglie pro
qua omnes vocati fuerunt, cum
tractatum esset de communi utilitate
Regni super articulis subscriptis ita
provisum fuit tam a predictis Archie-
piscopo et Episcopis comitibus et baronibus quam
ab ipso Rege et aliis. ¶ De viduis
Inprimis que post mortem virorum
suorum expelluntur de dotibus
suis vel que dotes suas sine qua 1

veritates suas habere non possit
sine placito. Videlicet quod quicumque defor-
ciaverint viduis dotes suas vel quia
veritates suas de ten' de quibus
viri sui obierunt seisiti et ipse vi-
due postea per placitum seisinam suam
recuperaverint. et ipsi deforciatores
de iniusto deforciamento convicti
fuerint reddant eisdem viduis
dampna sua videlicet valorem to-
cius dotis eas contingentis a tempore
mortis virorum suorum usque ad diem
quo ipse vidue per iudicium curie
seisinam suam recuperaverint et nichi-
lominus ipsi deforciatores pro suo
iniusto deforciamento in misericordia domini
C. ii Regis remaneant. Item quod omnes
vidue possint legare bladum suum
tam in terra de dotibus quam in aliis
terris et ten' suis. salvis serviciis
dominorum suorum que de dotibus et
aliis ten' eisdem dominis debentur.
C. iii Item si quis fuit dissesitus
de libero ten' suo et coram iustic'

tenementis seisinam suam
recuperaverint per assisam nove
disseisine vel per recognitionem
eorum qui fecerunt disseisinam
et ipse disseisitus per vicecomitem seisinam
suam receperit et iidem disseisi
tores post iter justiciariorum vel inter
eundem conquerentem iterum
disseisierint et inde convicti
fuerint statim capiantur et in pri
sona domini regis detineantur
quousque per dominum regem per redemp
tionem vel alio modo deliberentur
Et hec est forma qualiter tales
convicti debeant puniri videlicet
cum conquerens ad curiam regis
venerit habeat breve domini regis
vicecomiti directum in quo contine
atur casus querele de disseisina
facta super disseisinam per primos
Et ideo mandetur vicecomiti quod assump
tis secum custodibus placitorum
corone et aliis legalibus militibus
in propria persona sua accedat

ad ten' illius vel ad pasturam illam
de quibus facta fuit querela et
coram eis per primos narratores et per
alios legales milites et generosos
diligenti modo faciant inquisitio
nem. Et si ipsum querentem invenerit
disseisitum sicut predictum est, statim
tunc secundum provisionem predictam sin
autem tunc sit conquerens in misericordia
domini Regis et alius quietus recedat.
Vicecomes debet inde eciam facere precepto
domini Regis in loquelis prosequi. Eodem
modo fiat de illis qui seisinam suam
recuperaverint per assisam nove dis
seisine. Et de omnibus terris et ten'
recuperatis per iuratores quocumque modo
per iudicium curie Regis si postea dis
seisiti fuerint a predictis deforciatoribus
de hiis quas seisinam suam recu
peraverint per iuratam quocumque modo

iiii Cum eciam quam multi magnates
Anglie qui feoffaverunt milites
et libere tenentes de parvis ten' in mag
nis maneriis suis questi fuerunt

quod commodum suum facere non poterint
de residuo maneriorum suorum sicut
de boscis vastis et pasturis suis cum
ipsi feoffati sufficientem habeant
pasturam quantum pertinet ad tenementa sua
sic provisum est quod quandocumque huiusmodi feof-
fati assisam nove disseisine deferant
de communia pasture sue et coram
justiciariis cognoverint quod tantam
pasturam habeant quantum pertinet ad
tenementa sua et quod habeant liberum ingressum
et egressum ad eandem tunc inde sint
contenti et illi de quibus questi
fuerint recedant inde quieti de
hoc quod commodum suum de vastis et
boscis et pasturis fecerint Si autem
dixerint quod sufficientem pasturam
non habeant seu sufficientem ingressum
et egressum quantum pertinet ad tenementa sua
tunc inquiratur veritas per assisam
Et si per assisam recognitum fuerit
quod per eosdem in aliquo sit impeditus
eorum ingressus vel egressus vel
quod non habeant sufficientem pasturam

et sufficientem ingressum et egressum
sicut predictum est: tunc recuperent
seisinam suam per visum iuratorum
ita quod per discretionem eorum et sacramentum
habeant conquerentes sufficientem
pasturam cum libero et sufficientem
ingressum et egressum in forma predicta
et disseisitores sint in misericordia domini regis
et dampna reddant sicut reddi so-
lent ante provisionem istam. Et si forte
recognitum fuit per assisam quod conque-
rentes habeant sufficientem pasturam
cum libero et sufficientem ingressum et egressum
sicut predictum est. tunc licite faciant
alii commodum suum de residuo. et re-
cedant de assisa illa quieti. Item pro-
visum est et a domino rege concessum
quod decetero usure non currant contra
aliquem infra etatem existentem a
tempore mortis antecessoris sui cuius heres ipse
est usque ad legitimam etatem sua
ita tamen quod propter hoc non remaneat
solutio debiti principalis simul
cum usuris ante mortem antecessoris

cui aut heres ipse est inde convenientibus

¶ De heredibus parentes vel per alios seu abductis vel detentis seu maritatis ita provisum est quod quicumque laicus inde convictus fuerit quod puerum aliquem sic detinuerit abduxerit vel maritaverit reddat perdenti valorem maritagii et pro delicto corpus eius capiatur et imprisonetur donec perdenti emendaverit delictum si puer maritatus fuerit. Et preterea donec domino Regi satisfecerit pro transgressione et hoc fiat de herede infra xiiij. annos etatis.

¶ De herede vero cum sit xiiij annorum et ultra usque ad plenam etatem si se maritaverit sine licencia domini sui ut ei auferat maritagium suum et dominus eius ei offerat rationabile maritagium ubi non disparagetur tunc dominus suus tenebit terram eius ultra terminum etatis sue scilicet duorum annorum et tantum tempus quod inde percipiat duplicem valorem maritagii secundum estimationem

legitimum heredem et secundum quod ei pro
eodem maritagio oblatum fuit obla-
tum sine fraude et malicia et secundum
quod probare poterit in curia domini regis. De dominis
qui pueros maritaverint
quos habent in custodia sua villa-
nis vel aliis sicut burgensibus
ubi disparagentur. Si talis heres fuerit
infra etatem xiiij. annorum et talis
etatis quod consentire non possit tunc
si parentes illi conquerantur. dominus ille
amittat custodiam usque ad etatem
heredis. et omne commodum quod inde
perceptum fuerit convertatur in commodum
illius qui infra etatem fuerit secundum dispo-
sitionem et provisionem parentum suorum
propter dedecus ei factum. Si autem
fuerit xiiij. annorum et ultra quod consen-
tire possit et tali maritagio consense-
vii rit nulla sequatur pena. Si autem
heres masculus vel femina etatis fuerit. et per dominum
suum se maritare noluerint non com-
pellantur ad hoc facere set cum ad
plenam etatem pervenerint dent domino

et dissoluatur ei de maritagio quantum dominus
ille percepisse potuit ab aliquo pro
eodem maritagio, et hoc siue se
collocauerit maritare siue non, quia
maritagium eius qui infra etatem
est mero iure pertinet ad dominum
feodi. ¶ De narratione descensus
in breui de recto ab antecessore a tempore
H. Regis senioris anno et die quo mortuus
est quod de cetero non fiat mencio de
tam longinquo tempore set de tempore
H. Regis aui domini Regis qui nunc est et
currat ista prouisio ad Penthe
costen anno xxi. et non antea, et
breuia prius impetrata procedant.
Terminus autem motus breuis de
natiuis ... et de ingressu
non excedat ultimum reditum domini
Regis Iohannis de hibernia in Angliam et locum
habeat ista prouisio a tempore predicto et
breuia prius impetrata procedant.
¶ Ad breue domini Regis de bastar
dia, utrum aliquis natus ante
matrimonium heres possit hereditare

¶ viij

¶ ix

sicut ille qui post matrimonium
natus est. Responderunt omnes episcopi
quod noluerunt nec possunt ad illud
breve respondere quia hoc esset contra
communem formam ecclesie. Et ro
gaverunt omnes episcopi magnates
ut consentirent quod nati ante ma
trimonium essent legitimi sicut illi qui
post matrimonium nati sunt quantum
ad successionem hereditariam quia
ecclesia habet tales pro legitimis.
Et omnes comites et barones una
voce responderunt quod nolunt leges
Anglie mutare que hucusque usitate
sunt et approbate. Et ideo dominus
Rex habet consilium suum sub qua forma
procedendum erit ad inquirendum in
curia sua de talibus sic natis. Pro
visum est et concessum quod quilibet
liber homo qui sectam debet ad
hundredum wapentachium vel ad curiam
domini sui idonee possit facere attornatum
suum ad sectas illas pro eo faciendas.

De malefactoribus in parcis et vivariis non
est discussum quia magnates
pecierunt respectum responsum responsum
de illis quos ceperunt in parcis et viva-
riis suis. quod quidem dominus Rex
contradixit et ideo differtur.

Incipiunt statuta Marlebg'

Anno domini m° cc° lx
septimo Regni Regis
H. Regis filii Regis Joh-
lii. in octabis sancti Mar-
tini providente ipso
domino Rege ad Regni sui melioraci-
onem et exhibicionem iusticie prout
Regalis officii exposcit utilitas
pleniorem convocatis discrecioribus
eiusdem Regni tam ex maioribus
quam minoribus provisum est et com-
muniter ordinatum ac statutum, ut
cum Regnum Anglie multis tribula-
cionibus et dissencionum incommodis

¶ [illegible]

nuper est depressum de reformatione
legum et iurium quibus pax et tranquilli-
tas incolarum conservetur indigenti-
a quod remedium stabiliri provi-
dimus regem et suos fideles apponi
exhibi provisiones ordinationes et
statuta subscripta ab omnibus regni
sui incolis tam ex maioribus quam
minoribus firmiter et inviolabiliter
temporibus perpetuis statuit observari.

¶ 2 ¶ Cum nuper tempore tribulationis
et turbationis nuper in regno isto sub-
orte et deinceps multi magnates
et alii iusticiam non dignati sunt
recipere per dominum regem et curiam su-
am sicut debuerunt et consue-
verunt temporibus retroactis et etiam
tempore suo. set de eis vindictas sumpserunt et
aliis per se ipsos graves ultiones
et graves districtiones fecerunt et
eciam iniurias quousque redemp-
ciones receperunt ad voluntatem
suam predicti quidam illorum

[illegible]

de iusticiarii non puniantur per mi-
nistros domini Regis nec sustineant quod
per ipsos deliberentur districciones quas
laice sua propria ceperint ad volun-
tatem suam. Provisum est et concor-
datum ordinatum et concessum quod de ce-
tero tam maiores quam minores iusticiarii fiat
clamari et recapiantur in curia domini Regis. Et
Et nullus decetero clericus vel dis-
tricciones faciat laice sue proprie
absque consideracione curie domini Regis.
licet dampnum vel iniuria sibi
fiat ab aliquo clerico suo. siue
maiore siue minore unde emen-
dam habere debeat. Super laice primo
articulo supradicto ita provisum est
et concessum. quod si quis decetero hu-
iusmodi clamorem ceperit per voluntatem
suam propriam sine consideracione
curie domini Regis sicut predictum est et
super hoc convictus fuerit puniatur
per redempcionem et hoc secundum quan-
titatem delicti. Et si clericus
super clericum suum similiter distr[illegible]

sine consideratione cur' dni reg'
per quod dampnum habeant puniantur
secundum quantitatem delicti sui et
redimantur fiant emende plene
et sufficientes eis qui per huiusmodi distri-
ctiones dampna sustinuerunt

ij Nullus maior vel minor dis-
tringat aliquem ad veniendum
ad curiam suam qui non sit de feodo
suo aut super ipsum non habeat iuris-
dictionem per hundredum vel per balliuam
que sua sit. nec districtiones fa-
ciat extra feodum suum siue locum ubi
balliuam vel iurisdictionem non
habet et qui contra hoc statutum
fecerit puniatur per formam et hoc secundum
delicti quantitatem et eadem qualitate

iij Si quis maior vel minor permit-
tere noluerit deliberare per ministros
domini regis secundum legem et consuetudinem
regni districtiones quas fecerit aut
sustinere noluerit executiones iudiciorum
cur' domini regis fieri aut summoniciones
vel attachiamenta secundum legem

et cons regni

et consuetudinem regni puniatur modo predicto quasi se iusticiari non permittens. Et hoc secundum quantitatem delicti. Si iij
quis autem maior vel minor districtionem fecit super tenentem suum pro serviciis et consuetudinibus que sibi deberi dicit vel per se alia unde ad dominum feodi pertinet easdem districtiones facere et postea convincatur quod tenens eius et sibi non debebat nichil ideo puniatur sicut pro redempcione verumtamen sicut in casibus predictis si preterea districtiones deliberari secundum legem et consuetudinem regni set et amerciatur sicut hactenus fieri consuevit. Et tenens dampna sua per consideracionem curie recuperet versus eum.

Nullus de cetero faciat districtiones quas fecit extra comitatum in quo fuerunt capte. Et si vicinus hoc super vicinum suum fecit et per voluntatem suam et sine iudicio puniatur sicut pro redempcione vel quasi pro re contra pacem facta iiij

…interceptam de hoc super
tenentem suum facere presumpserit
affligetur per gravem misericordiam.
Districciones in super sint racio-
nabiles et non nimis graves.
Et si quis districciones fecerit inra-
cionabiles et indebitas graviter
amercietur secundum excessum illarum
v districcionum. Magna carta
in singulis articulis suis teneatur
tam in hiis que ad dominum regem
pertinent quam ad alios. Et hoc coram
justiciariis itinerantibus
in itineribus suis et coram vicecomitibus in suis
comitatibus cum opus fuerit demandetur
Et brevia versus eos qui contra-
venerint gratis concedantur coram
rege vel coram justiciariis de banco
vel coram justiciariis itinerantibus
vi cum in partes illas venerint. De
hiis qui primogenitos filios suos
aut heredes suos infra etatem
existentes feoffare solent de sua
hereditate et per hoc fraudaverunt

dum feodorum custodias suas. Pro-
uisum est et concordatum quod mulier
que admittantur illi falsificare recuperamenta
in illis casibus. Dum amiserint
custodiam suam. ¶ De hiis autem
qui terras suas tradere solu-
erint ad terminum annorum. Et
per hoc amiserint domini feodorum
custodias suas. falso fingunt
recuperamenta contra eos quod
eis translatum est de libero
tenemento in illis contentis usque
ad terminum aliquem ita quod
post illum terminum soluere te-
nementum. huiusmodi recuperacio simul
aliquem ad exheredacionem tenen-
tium. in ulteriora excedentem
Et sic post terminum illum tenentes
eorum peterent ad eos uel
ad heredes suos et quod ne-
mo eorum arbitrio tenere ua-
leret. Prouisum est et concessum
et concordatum quod per huiusmo-
di fraude in illis capitulis

dominus amiserit custodiam suam
tempore non licebit eis huiusmodi
feoffatoribus eidem domino set
dissaisire set habeat recuperare de huiusmodi
custodia sibi reddenda et per recogni-
tores in curia de huiusmodi feoffamentis
conuictos. Una cum aliis liberis
et legalibus hominibus de patria et
per consilium terre et per quantitatem
terre quam inde reddere debeat
tamen fuerit post terminum pre-
dictum terminum huiusmodi feoffamentum
bona fide factum fuit et non in
fraudem ad auferendum capitalibus
dominis feodi custodias suas. Si
autem capitales domini per iudicium curie
in huiusmodi casibus custodias suas
recuperauerint statim sit inchoatum
huiusmodi feoffatis terra sua quousque ad
terminum suum feodi perue-
niant per cartam quam inde.
Interim cum heres ad legittimam
etatem peruenerit et de eius
terra capitales domini feoffatos.

aliquos maliciose implacitant
fingentes casum istum maxime
cum huius feoffamenta legittime et
bona fide facta fuerint. tunc ad
indicentur feoffatores dampna
sua et misas sive quas fecerint
occasione dicti placiti et ipsi actores pro
malicia convicti puniantur. ¶ Si pla ¶ c. vi
citatio versus eum de consuetudine si ad
magnam diffamacionem non poterunt
deforciantes, tunc vicecomes ad ver-
teretur bre predictum. ad summas
quibus fieri poterit iuxta medieta
tem annui servicii quod singulis
annis restituat vicecomes in pleno comi
tatu prius inveniens fuerit deforcia
tor. et tunc publice denunciet ut
veniat ad diem sibi prefixum.
quod si ipse deinde extunc subtraxerit
vel tenuerit quod iuxta medietatem
annui servicii respondeat non venit
nec vicecomes eum invenire possit per
quod convictus sibi habere possit cor
iusticiarii ad respondendum coram

legem et consuetudinem Regni. tunc
tanquam rebelles et de iusticiaria non per-
tinentes habeantur seisinam habeat Rex cus-
todie scilicet sibi exitus terrarum sua-
rum inde capiat Rex quam voluerit. Si forte in-
herit ad eandem. Successoribus autem
sibi custodie pertinent ad custodiendis
heredum infra etatem existentium et sibi cus-
todes perveniunt custodias que tene-
bunt heredibus. vel tanquam pertinentes
ad eorum hereditatem non curaverint
vel heredes infra etatem existentes
custodiam suam pro necligencia
vel rebellione suorum custodum sicut
in casu predicto erit committi Rex eis
eodem modo quo prius committi
consueverunt. Isti vero qui per prefa-
tam dissesinam capti fuerint et de
terra non exierint sine speciali pre-
cepto domini Regis. et hoc per finem
domino Regi inde faciendo per disposicionem
suam. Et si comperiatur quod terre
aliter eos dissesierint graviter pro
hoc amercientur et imprisonentur

illi qui per eos sine speciali precepto
domini regis sic liberant per eandem trans-
gressionem graviter puniantur. ¶ De
sectis siquidem faciendis ad
curias magnatum et aliorum dominorum
ipsarum curiarum decretum est et observandum
est quod nullus qui per cartam feof-
fatus est distringatur decetero ad
sectam ad curiam domini sui nisi per
formam carte sue specialiter teneatur
ad sectam illam faciendam. hiis
tantum exceptis quorum antecessores
vel ipsimet huiusmodi sectam facere con-
sueverunt ante primam transfre-
tacionem domini Henrici regis [redacted] in Bri-
tanniam a tempore cuius transfretacionis
elapsi sunt xxxix anni et me-
dietas unius anni. et tempore quo huiusmodi
constituciones fuerunt facte.
Et nullus similiter feoffatus sine
carta a tempore conquestus vel
alio antiquo feoffamento dis-
tringatur decetero ad huiusmodi sectam
nisi ipse vel antecessores sui huiusmodi

Cap. IX

p carte

sectam facere consueverunt ante
primam transfretacionem H. in Britanniam
per cartam per certum servicium feoffati pro
servicio tot solidorum annuatim pro
servicio solvendorum feoffati sunt:
ad huiusmodi sectam vel ad aliud pre-
ter formam feoffamenti sui faciendum
non teneantur. Et si hereditas ali-
qua de qua unica tantum secta
debebatur ad plures heredes parti-
cipes eiusdem hereditatis quocumque
modo devolvatur, unica inde fiat
secta sicut fieri consuevit.
Et ille qui habet eniciam illius
hereditatis unicam sectam faciet
pro se et participibus suis, et alii par-
ticipes sui pro porcione contribuent
ad sectam illam faciendam.
Similiter si plures fuerint feof-
fati de hereditate aliqua de qua
tantum unica secta debebatur
dominus illius feodi unicam sectam
inde habeat nec possit de predicta
hereditate nisi unicam sectam

exigere solent et consueverunt. Et si
feoffati illi warantum vel medium
non habeant qui eos inde acquietare
debeat, tunc omnes illi feoffati con
tribuant pro porcione ad sectam
illam faciendam. Si autem contingat
quod domini capitales tenentes suos contra
hanc constitucionem pro hujusmodi secta dis
tringant, tunc ad querimoniam
tenencium illorum attachientur quod ipsi
ad curiam domini Regis veniant ad
certum diem inde responsuri, et
unicum habeant essonium si fuerint in reg
no et interim averia deliberentur capta
conquerencium sive alie districciones
hac occasione capte et deliberate
remaneant donec placitum inde
inter eos terminetur. Et si domini
curiarum qui hujusmodi districciones fecerint
ad diem ad quem attachiati
fuerint non venerint ~~vel die~~
~~ad quem attachiati fuerint~~
~~non venerint~~ vel diem sibi datum
per essonium suum non observaverint

Ca. xxxi.

tunc mandet vic(ecomiti) q(uo)d eos ad
aliu(m) diem venire fac(ia)t ad que(m)
diem si non venit. mandet vic(ecomiti)
q(uo)d distringat p(er) omnia que in ball(iva)
tua sua habent. ita q(uo)d respon
deant d(omi)no Regi de exitibus. Et
q(uo)d h(ab)eat corpora eor(um) ad c(er)tum diem
p(re)figendum. Et si ad diem illu(m)
non venit. Et pars conquerens
ni(chi)lominus die custodiat sua sine
alia districtiones habeat eadem capta
deliberatione remaneant donec ver
tam illam recuperaverint p(er) consi
derationem cur(ie) d(omi)ni Reg(is). Et interim
interim tales districtiones retinens
d(omi)nis cur(ie) r(e)g(is) suo de exitus illis
responderit in scaccario cu(m) inde
requisitus fuerit. Et si d(omi)ni cur(ie) inde
fuerint responsiv(us) conquerenti
bus de h(uius)mo(d)i transgressione et emp(ti)
convincat(ur) tunc p(er) consideratio
nem cur(ie) d(omi)ni Regis recuperato
conquerentes dampna sua
versus predictos d(omi)nos sine.

sustinuerunt omne districtionis
grave. Et nullo modo si tenentes
post istam constitucionem subtraxerit
dominis feodi sectas quas facere debent
et quas ante tempus predicte trans
fretacionis et hactenus facere con
sueverunt tunc per eandem justi
ciam et celeritatem quo ad dies
prefigendos et districciones adiu
dicandas consequatur dominus curie
iusticiam suam de sectis illis
percipiendis Sicut cum dampnis
suis quemadmodum tenentes dampna
na sua recuperaverunt. Et hoc sicut
de dampnis recuperandis intelli
gatur de subtraccionibus sibi
factis et non de subtraccionibus factis
predecessoribus suis. Verumptamen
domini curiarum tenentes suos de
huiusmodi sectis iusticiare sicut retro
procedere non poterunt per defaltas
sicut hactenus fieri consuevit
De sectis autem que ante tempus
supradictum subtracte fuerint

cavere tenens eodem modo quo
c. ix x — prius cavere consueverunt. De turnis
vicecomitum provisum est quod necesse non habeant
ibi venire archiepiscopi episcopi abbates pri-
ores nec aliqui comites vel barones nec
mulieres nisi eorum presencia ob
aliquam causam specialem exigatur
set teneatur turnus sicut temporibus
predecessorum domini regis consuevit
teneri. Et si qui in diversis hundredis
habeant terram non habeant necesse ad
huiusmodi turnos venire nisi in ballivis
ubi fuerint conversantes. Et te-
neantur turni secundum formam magne
carte regis sicut temporibus regum
antecessorum consueverunt.
c. x xi — Provisum est et concessum quod
nec in itinere justiciariorum nec in comi-
tatibus hundredis nec in curiis baronum de
cetero capiantur fines ab aliquibus
pro pulchre placitando nec pro sic quod
non occasionentur. Et sciendum quod
per istam constitucionem non tollantur
fines certi seu prestationes et

venditione et tempore quo dominus Rex
primo transfretavit in Britanniam ultra
nunc. In placito vero dotis quod
dicitur unde nichil habet dantur de cetero
quindecim dies per statutum et plures
si commode fieri possit. Sed quod habent
Rex vel (?) cum per statutum Westmonasterii. XII
Si assisa ultime presentationis XIII
et in placito quare impedit de ecclesiis
vacantibus dentur dies de quin-
dena in quindenam vel de tribus septi-
manis in tres septimanas prout locus fuerit
propinquius vel remotius. In placi-
to vero quare impedit ad primum
diem non venerit ad quem summonitus
fuit nec essonium miserit impedi-
tor tunc attachietur ad alium diem
qua die si non venerit nec essoni-
um miserit distringatur per magnam
districtionem supradictam. Et si
non venerit per cuius defaltam scribatur
episcopo loci quod reclamacione impedi-
toris illa vice conquerenti non
obsistat (?) impeditore absente

¶ Quart.

iure suo cum inde loqui voluerit.
Et eodem modo de attachiamentis
faciendis in omnibus brevibus ubi
attachiamenta iacent quo ad
districtiones faciendas super
observetur ita quod eodem sit per me-
liores plegios et postmodum alteram
districtionem adeo magnam faciat vicecomes
quod postea aliquis possit ut eum
inquisitionem aliquam que eum
sit coram eisdem ponatur nisi habe-
non habeat nisi unicum essonium vel
unicam defaltam tunc quod si ad
diem per essonium suum sibi datum non
venerit tunc secundam defaltam
fecit tamen inquisitio illa per eius
defaltam capiatur et eodem modo illa
inquisitionem ad iudicium procedat.
Si vero inquisitio illa capta
fuerit in comitatu coram eisdem sicut ad
voluntatem ad certum diem est
inquisitio coram iusticiariis domini Regis re-
mittenda. Et si pars rea ad
illum diem non venerit per eius

¶ xiiii

defaltam assignetur ei alius
dies. Statuit dominus rex quod iustic'
et mandetur vicecomiti quod ad illum
diem faciat ipsum venire ad
audiendum iudicium suum et si vicecomes
inquisitam illam ad quem diem
si non venerit procedatur ad iu-
dicium propter defaltam eiusdem eodem
modo fiat si non venerit ad
diem sibi datum per essonium suum.

¶ Et quia curie regis communiter ¶ xiii
et libertates ne pendeant impedi-
tis in assisis iuratis seu recogni-
cionibus aliquibus prout iustum est quod si
adeo necessarium sit eorum presencia
meritis quod sine eis iusticia
exhiberi non possit, tollita in
magnis assisis et in perambul-
acionibus, ubi in cartis vel in
scriptis conventionum fiunt
testes nominati aut in attinctis
et aliis casibus consimilibus
iurare cogantur salva sibi etc.

ulteriore et redempcione sub pena supra dicta. Et nulli decetero liceat distrinctiones facere extra feodum suum nec in via regia nec in communi strata nisi domino regi et ministris suis. Si heres aliquis post mortem antecessoris sui infra etatem extiterit et dominus suus custodiam terre sue habuerit si dominus ille eidem heredi cum ad legitimam etatem pervenerit terram suam sine placito reddere noluerit heres ille per assisam mortis antecessoris terram suam recuperabit cum dampnis suis que sustinuerit per detencionem illam a tempore quo fuit legitime etatis. Et si heres tempore mortis antecessoris sui plene etatis fuit et ille heres apparens et pro herede cognitus et inventus sit nichil capitalis dominus eum non eiciat nec aliquid ibi capiat vel amoveat set tantum

Regie ·

inde simplicem seisinam habi-
tam habeat per recognitionem domi-
ni sui. Et si capitalis dominus hoc here-
dem seisinam suam in nullo obesse ne-
cesse. Et quod post mortem tenentis autem
vel consuetudinibus obstante ipsam
placitare tunc dampna sua recu-
peret sicut in assisa nove disseisine
De hereditatibus autem que de domino
Rege tenentur in capite sic obs-
ervandum est. Nec dominus Rex inde here- 16
ditatem seisinam habeat prius con-
suevit. nec heres nec alius in illa
hereditatem se intrudat priusquam
illam de manibus domini Regis rece-
perit. prout hereditates de manibus
suis et antecessorum suorum recepi consue-
vit temporibus elapsis. et hoc in-
telligatur de terris et feodis que
ratione servitii militaris ... debent
[illegible] sive ... in ...
in manibus domini Regis esse con-
suevit. ¶ Provisum est quod si
terra que tenetur in socagio sit

24

in custodia parentum heredis. et
quod heres ille suum nisi tantum
exigatur. custodes vero vastum facere
non possunt nec aliquam vendi-
cionem neque destruccionem de here-
ditate illa set salvo eam custo-
diant ad opus dicti heredis ita
quod cum ad legitimam etatem
pervenerit sibi respondeant de exi-
tibus dicte hereditatis per legalem
computacionem salvis ipsis custo-
dibus racionabilibus misis suis
nec possunt eciam dicti custodes
maritagium dicti heredis dare nec
vendere nisi ad commodum dicti he-
redis set parentes propinquiores qui
huiusmodi custodiam habuerint ab illo
tempore a quo terra [illegible] no
concedunt huiusmodi custodiam tenent
ad commodum dicti heredis set predictum
est sine vasto vel vendicione vel
xviii destruccione faciendo. Nullus
escaetor vel inquisitor aut justici-
arius ad assisas aliquas cap-

specialiter assign' vel alio quocumque
aliquas assisas et iuratam capiat. Et
ceteri habeant proficuum aliquod
exitum de defaltis com' summon'
nisi capitales iustic' nostri vel iustic'
itinerantes in itineribus suis.
De essoniis autem provisum est quod C xix
in com' hundr' aut in curia
baronum aut alibi nullus habeat
necesse iurare pro essonio suo. C xx
Nullus decetero preter dominum Regem
teneat placitum in cur' sua de falso
iudicio in cur' tenencium suorum
quia huiusmodi placita spectant ad co-
ronam et dignitatem ipsius. Pro- C xxi
visum est quod si averia alicuius capiantur
et iniuste detineantur quod vic' post
querimoniam inde sibi factam
ea sine impedimento vel con-
tradictione eius qui dicta averia ceperit
ea deliberare possit si extra
libertates capiantur. Et si infra
libertates capiantur et ballivi
libertatis ea deliberare
noluerint tunc vic' pro defectu

ipsorum ballivorum est facere de libero

xxij ¶ Nullus decetero possit distringere
libere tenentes suos ad respondendum
de libero tenemento suo nec de aliquibus
que pertinent ad liberum tenementum suum
nec iurare faciat libere tenentes suos
contra voluntatem suam desicut hoc
xxiij nullus facere potest sine speciali pre-
cepto domini Regis. ¶ Provisum est
quod si ballivi qui compotum dominis
suis reddere tenentur se subtrax-
erint et terras et tenementa non
habuerint per que distringi valeant
tunc per eorum corpora attachientur
ita quod vicecomes in cuius ballivia inve-
niantur eos venire faciat ad compo-
tum suum reddendum. ¶ Firmarii tempore
xxiiij firmarum suarum vastum non faciant
nec vendicionem nec exilium de bos-
cis hominibus domibus nec de aliquibus
ad tenementa que tenent ad firmam
spectantibus. nisi specialem inde habue-
rint concessionem per scriptum
conventionis mencionem faciens.

23

quod hoc facere possint quod si fecerint
et super hoc convicti fuerint dampnum ple-
ne restituant et per unum annum graviter
puniantur. ¶ Justiciarii itinerantes 24
de cetero non amercient villatas
in itinere suo eo quod singuli xii
annorum non venerint coram vic-
ecomitibus et coronatoribus ad inquisitio-
nes de felonibus et incendiis et
aliis ad coronam spectantibus
dum tamen de villatis illis ve-
nerint sufficientes per quos illas in-
quisitiones plene fieri possint
exceptis inquisitionibus de morte
hominis faciendis ubi omnes xii annorum
venire debent nisi rationabilem
causam absentie sue. ¶ Murdrum de 25
cetero non adiudicetur coram
justiciariis ubi infortunium tantum-
modo adiudicatum est. Set locum ha-
beat murdrum in interfectis tantummodo
per feloniam et non aliter. ¶ Provisum 26
est etiam quod nullus qui coram
justiciariis [illegible] itinerantibus

Vocatus fuit ad Warantum de
aliquo tenemento vel tenentia amer-
ciatur deceditur pro eo quod absens
fuit quando vocatus fuit ad War-
antum. Simile dic ad [illegible] jus-
ticiarii. Et si Warantus ille fuit
in Comitatu. tunc remaneat vice quod
ipsum misit coram dictum vel quia
nomen locum distinctionem similiter
cum nomine status in franche-
justiciarii regis constiterint. Et
si ergo comitatu remanserit. tunc ipse
convocabitur sicut scriptum est. Dic
ad omnimodos nomen disjunctum
justiciarii. et legem com[illegible] Si
27 xxiiij clericus aliquis vel amerciamenta aliquid
vel verbo quod ad coronam
pertinet warantus fuit vel per
modum per comparari [illegible] Regis in
ballivo [illegible] vel reple[illegible]
[illegible] quod [illegible] quibus
[illegible] fuit in [illegible]
[illegible] justic. non amer-
ciantur deducto illi quibus

creditoribus suis in solidum. nec
tamen privilegium habet ecclesia eius
propter privilegium clericale respondere
noluerit vel non potuerit pro ordi-
narius suus ¶ Consilium est etiam
quod si depredationes vel rapine
aliquae fiant laicis pauperibus
vel aliis prelatis ecclesiasticis et
ipsi non sint de his depredationibus
consentientes neque participantes tamen
institutionem inde fuerunt assecuta
successores eorum habent actionem
ad bona ecclesie sue de malis
eorum transgressorum repetenda. Et
nullam iniuste habent actionem de
illis que dampna sue sive ecclesie sue
fuerunt illata. licet preterea
predecessores non sint consentientia no-
fuerunt in vita sua. Et tamen
in terris sicut certa sunt religiosorum de
quibus eorum prelatis obierunt et sic
ut de iure ecclesie sue aliquid ge-
neraverint tamen ipse ecclesie
successores habent hic ad re-

¶ xxiiij.

29

capitalis iusticiarium et alii iusticiarii coram
eis deputati. Sicut statim in noua
disseisina et alii iusticiarii consueuerunt
xxx Prouisum est etiam quod si aliqui
ulnaciones ville de quibus hic de
ingressu dictum consimilem per cer-
tificatus fiant quod hic illud in for-
ma predicta ostendatur, tamen non possu-
erunt conquerentes hic de re-
capienda seisina, sicut supra
mencione cum tamen ad curiam
Regis per ipsos alienatores vel
ille deueniunt per ingressum et per pos-
sessionem a Rege inde respondeant
et eciam hic habeant post dimissionem

Incipiunt statuta W. i.

Ces sount les esta-
blissementz le Roi
Edward fiz le Roi
Henry fet a son pri-
mer parlement general apres
son coronement a Westm'
lendemain della close Pasque

Capitulum primum·

lan de soun regne tierz· par soun
conseil e par assentement des Erce
vesques· Evesques· Abbez· Priours
Countes· Barouns e la comunalte
de la terre iloques somons· Pur
ceo qe nostre Seignur le Rei ad
graunt volunte e desir del estat
de soun Realme adresser en les
choses ou mestier est de amende
ment· e ceo est pur le comun profit
de seint Eglise e del Realme· E pur
ceo qe lestat de seint Eglise ad
este malement garde e autrement
ces leires· e les prelatz e les Reli
giouns de la terre greuez en multes
des maneres· e le poeple autrement
trete qe estre ne dust· e la pees de
la terre meins gardee· e les leys
leys meins usez e les mesfesantz
meinz punis· qe estre ne dussent
par quoi les gentz doteyent meins
a mesprendre· le Roi ad purueu
e establi les choses suthescrites
qil entend qe seient profitables
e couenables a tut soun Realme

i En primes voet le Roi e comande
qe la pees de la terre e de seint
eglise seient bien gardez e main-
tenuz en touz pointz e qe com-
mune dreiture seit fait a touz ausi
bien as povers com as riches
saunz regard de nully. E pur
ceo qe les abbeies e les religi-
ons de la terre unt este surcharg-
ez e grevez malement par la
venue des grantz seignurs e des au-
tres qe lur biens ne suffisent
a eus mesmes par quoi les re-
ligiouns sount si abessez e en-
povery qil ne pount eus mes-
mes sustenir ne la charge de
la charite qil soleient fere. Pur-
veu est qe nul home ne veigne
manger ne herberger en me-
son de religion dautri avoe-
son qe de la sue ne as coustages
de la meson sil ne seit prime
e requis especialment par le so-
vereyn de la meson avant
qil veigne. E qe nul a ces costa

ges demenie ne cerue ne bles
ne gise en comune par volunte
certeins de la meisoun. Ep(ar) cest es
tatut ne entend mie le rei q(ue)
garde de hospitalite seit sustret
as busoignus ne qe les auowes
des meisouns les puissent plus
souent grevies sustraier ne
destruire. Ensement est assentu
qe nul home gent ne peut arrer
cever de parente ne de espen
taunce ne de autre affinite ne
cheser en tut p(ar)tie ne p(ar)tie en
ant dour. ne benigne nul tre
ness a meisoun ne ailours
ne de p(re)lat ne de home de
religioun. ne de terre vigne
par bone volunte le seignur
ou le baillif. ne as custages
le seignur de la ceuz ne a ses
custages demenie. Et si le seign
e cerge q(ue) le rei ou autrez ke ge
le seignur ou le baillif nule
gerine chars ne fenestre ne
nule manere de servuur

C n.

ne face aucun ne desporter pur
ceo ne pur autre ne nule manere
de vitaille ne autre chose ne pren
dre pur colour de achat ne argeant
Estre ceo que nul home ne face batre
ne prendre ble ne nule manere
de vitaille ne les autres biens
de prelat ne de home de relig'
ne de clerk ne de lay pur colour
de achat ne aprestement encontre
la volunte e le conge de celuy
a qui la chose serra ou la garde
de deuz ville ou autrestement de ou de
lieus. E que nul ne prenge chival
boefs charetes ne charettes. Ne bateus
ne batels a faire cariage saunz
la bone volunte de celuy a qui
la chose serra. E si il prent par la bone
volunte de celuy le face lors
meintenaunt paier com dyce
solom le covenaunt fait entre
eaus. E ceus qui vendront en
contre nul des avauntditz
establisementz e de ceo serront atteintz
seront iugez a la prison le Roi

e de illoques seient venuz salom
la quantite e la manere du trespas.
e solom ceo qe le Rei e sa court
verra qe bon serra. E fait assaver
qe si ceaus as queus les trespas
ert fait demandent en pleidant
e sure les damages qil averont
eu seient lur damages agardez
en double par ceaus qi les trespas
averont fet e seient punis en la
manere avantdite. E si nul
codsit sure le Roy aila la suite
com des choses fetes encontre
soun defens e en countre sa
pees. E le Rei fist enquere de an
en an si come il quidera qe bon serra
queus genz eient tiels trespas
fetz. e ceaus qi serront enditez
par teles enquestes serront attachez
e destreintz par la grant destresse
de venir a un certein terme
qe contiegne lesplee de un mois
en la court le Rei. ou la ou li
plerra. E si a cel terme ne veignent
a un iour seient demandez

Dereſchef.

destruent par la grant destreſce
de genz e en autri ſojour qe
contreigne la poverte de ceo ſeint
E ſi ceus adonq ne viegnent
meintenant paier, com dit eſt, e
rendrent le double par la ſuite
le roi e ceus qi les damages
averont eu, e ſeient greveme-
ment ſolom la manere del
treſpas. Le roy defend e co-
maund qe nul deſormes face
nul damage ne grevaunce
a nul home de religion perſone
de ſeinte egliſe ne a autre
par encheſoun qil eient devant
la fet ou le chalenge de ſum
ou par encheſoun de ceo qe ceſti
ſe ſont pleint en la court
le roi de ceo qil ſe ſent gre-
ve des aſcunes choſes avaunt
dites. E ſi nul le face e de
ceo ſeit ateint, ſeit encoru
la peine avauntdite plenier-
eſt qe les apointz avaunt
ditz, lient auſi bien nos

counseillers Iustices des fo-
restes e nos autres Iustices
com autres gentz. ¶ E qe les
povrez aucunement serront men-
tenuz e gardez. Si defend le
Roi sur sa greve forfeture
qe nul prelat abbe ne home
de religioun ne nul de lur
baillifs ne resceive ascun home
encountre la forme avantdite
¶ E qe nul aviene a meison ne
a manger de religioun gentz
asmeins ne aprens a soiorner
ne nul home les resceive e qe
le fet pur ceo qe ceo est encoun-
tre la defens e le commaundement
le Roi. il serra grevement am-
cy. Encore est purveu qe eus
ne herbergent en nul liu od plus
qe od .v. ou od .vi. chivaus. ne
qil ne grevent la gent de re-
ligioun ne autres par lur sovent
venir ou gesir a lur maisons
ou a lur costages. ¶ Purveu est ¶ ii
est ensement qe quant clerks

clerc est pris pur rette de fellonie e il
seit demaunde par lordinarie
del lu. qil lui seit livere solom
le privilege de seinte Eglise en
tel peril com appent solom la cus
tume avaunt ces houres usee E
le Roi amonest les prelatz e lur
enioignent sur la foy qil lui de
uent e pur le comun profit e la
pees de la terre qe ceux qe sount
enditez de tel ret par sollempne
enqueste des prodes homes fet
en la court le Roi en nulle ma
nere les deliuerent saunz due
purgacion issint qe le Roi nen eit
mestier de mettre autre remedi.

Cap. 3 Purveu est ensement qe nulle
mens seit demaunde apres ne
Roue par Gisemites ne par autres
pur eschap de laroun ou de felon
deskes atant qe leschap seit
iuge par Iustices errauntz. e qui au
ceuaunt fist. si ieno sera a cellui
ou a ceux qi amercierent parce
qe avant qil avera respeit e cel

Ensement

Tel ensement acustume. Del Wrek
de mer est acorde qe la ou home
chien ou chat eschape vifs hors
de la neef ou de la batelle q'
la neef ne la batelle ne nulle
riens qe leinz fust ne seit iuge
a Wrek mes seient les choses
sauvez e gardez par la veue del
viscounte e del coroner ou
d'autre baillif le Roi e seient
baillez en la meyne ceus de
la ville ou les choses serront
trovez issint qe si nul sue ses
biens e puisse prover q'il seient
les soens ou a soun seignur e
en sa garde perduz dedenz l'an
e le iour saunz delay li seient
renduz, e si noun remeignent
au Roi e seient preises par le
viscounte e le coroner e
baillez a la ville a respondre
devaunt justices de Wrek q'
appent au Roi. E la ou Wrek
appent a autre qe au Roy si

le ent en meisme la maniere.
E qi autrement fet e de ceo
seit atteint seit agreve de la f[in]
roi. e rendra al pleintif le tort
e rendra les damages ense
ment. E si le baillif le face e
seit destreine de son seignur
ne son seignur meins de ceo
autre autri respoigne le baillif
sil eit de quei. E sil neit de
quei rende le seignur le cors
C.v 5 del baillif au roi. E pur ceo
qe elecciouns deivent estre fran
ches. le roi defend sur sa gre
ve forfeture qe nul hault home
ne autre par poer des armes
ne par malice destourbe de
fere franche eleccioun. E
C.vi 6 qe nule cite burgh ne ville
ne nul home seit amercie
sanz resonable encheson e
solom la quantite du trespas
cest assavoir franc home

blaunche-count sicome devaunt. ayeste
blaunche seit a seint Michel ensemble e de
tiel blaunche-count. Conguestage e
ceo soit par tut plenere. ¶ Des prises
des conestables ou des chaste-
leins fetes des autres gentz
qe des gentz de la ville ou le
chastel est assis. Purveu est
qe nul conestable ne chaste-
lein desoremes nule manere
de prise ne face de autre homme
qe de la ville ou son chastel
est assis. e ceo soit paie ou gre
fete deinz .xl. iours si ceo
ne seit auncienne prise due al
Roi. ou al chastel ou al seignur
del chastel. ¶ E qe nulle riens
seit pris par beau pleder si
come autre foiz fust defendu
en temps le Roi .H. pere le Roi
qe ore est. ¶ Pur ceo qe la pees
de la terre ad este feblement
gardee avaunt ces houres par
defaute de bone suite fere

C. vij. 7

C. viij. 8

C. ix. 9

ſur les felouns en due maniere
e noneement par encheiſon des
fraunchiſes ou les felouns ſunt
reſettez. Purveu eſt qe touz
communement ſeient preſtes e
apparaillez al maundement e a
la ſomouns des viſcontes e au
cri du pais de ſuire e de areſter
les meffeſours autant meſtier
ſera auſſi bien de deinz fraunch-
iſe come de hors e ceus qi ceo ne
funt e de ceo ſeient atteintz
le Roi ſe prendra a ceus greve-
ment. E ſi la deſtaunce ſeit trove
ſur le ſeignur de la fraunchiſe
le Roi ſe prendra a meiſme la
fraunchiſe. E ſi la deſtaunce ſeit
trove en le baillif eit la priſon
de un an e puis ſeit grevement
reint et ſil neit de quoi eit
la priſon de ij. aunz. E ſi viſ-
contes ou autres baillifs de
deinz fraunchiſes ou de hors par
loer ou par priere ou par alie

maniere de assise conceleront
consentirent ou procurent de con
celer les felonies fetes en lur
baillies ou qi se feignent de at
tacher e de arester les mesfe
sours par la ou il les purront
prendre ou autrement se feig
nent de fere lur office en nule
de favour de mesfesours e de ceo
seient atteintz. eient la prison
de un an. e puis seient greve
ment reintz. E sil neient de
quoi estre reintz? eient la prison
de .iij. anz. ¶ Pur ceo qe petiz xi 10
genz e meins sages sunt eslu
ia de novell communement al
office de coroner. e mester
serreit qe prodes hommes leals e
sages se entremeissent de tel
office. Purveu est qe par tuz les
countez seient esluz suffisanz
coroners des plus leals
e des plus sages chivalers
qe mieuz saverunt puissent e ser

lent de cel office entendre. E
q' testament attachent e
presentent les appels de la
corone ausi les viscontes eient
countreroulles od les corouns
ausi bien des appeaus com des
enquestes des attachemenz e des
autres choses qe a cel office ap
pendent. E qe nul corouner
pur rien demaunde ne prenge
de nulluy pur faire son office
sur peine de la greve forfei
ture le Roy. XI. Pur ceo q' plu
sours gentz rettez de mort
de home e qui sount coupables
de meisme la mort qe sont
par favorables enquestes prises
par viscontes par bref le Roi qe
est appelle odio et atia replevi
ez deliveres a la venue des
justices errantz. Purveu
est qe celes enquestes seient
desormes prises par prodes
homes eslu par serement

dount les destus seient chys
deuenus qe par nulle affinite
ne destrouchent les prisons ne
autrement seient suspecious
Ensement est ensement qe les C xij 12
felouns escriez e qe sount ap
tement de male fame e ne
se voillent mettre en enquestes
des felonies qe homme les met
sure devant Justices a la sute
le Roy qil seient remis a la pri
son fort e dure com ceaus qui
refusent destre a la commune ley de
la terre mes ceo nest mye a
entendre des prisons qe sont
pris par legere suspecion. Le C xiij 13
Roi defend e comaund qe nul
ne ravise ne prenge a force
damoisele dedenz age par son
gre ne sanz son gree ne
sanz son gree ne dame
ne damoysele de age ne
autre femme maugre le soen
E si nul le fet a la sute cely

qe suerent deinz les .xl. iours
le Roy Henr' fitz comun dreiture
E si nul comence la suite de
deinz les .xl. iours le Roy
Henr'. E ceus qil trouerunt de
ceo coupables par bone enqueste
si auerount la prison de .ij. anz
e puis seient reintz a la vo
lunte le Roy. E sil neient
dount estre reintz a la volunte
le Roi si seient puniz par plus
longe prison solom ceo qe le
trespas demaunde. Pur ceo

xv. qe lem ad use de chalenger en
ascun pais la gent appelle
de comaundement force eide
e de resettement deinz
meisme le brief qe lem deit
utlag' celuy qui est atteint
du fait. Purueu est e graunte
par le Roy qe nul ne seit utla
ge pur appell de comaunde
ment force eide e de resset
tement iesques atant qe

q purir·

luy appelle du fait seit attevent
issint qe vne meistre ley seit
fait de ceo par tote la terre mes
celuy qi appelle ne lesse pas pur
ceo de atacher comm appellez du
pchem comme vers ceux ausi
bien com vers luy appelle du
fait. mes regardunde de ceux de
morge en pees desques donke
qe les appellez du fait seient
atteintz par bataille ou autre
ment. ¶ Pur ceo qe les viscontz ¶ XV 15
e autres qe ont pris e detenuz
en prisoun gentz rettez de felo
nye. meinte foiz ont lesse par
replevine ceux qi nestoient
mye replevissables e ont dete
nu en prison ceus qestoient re
plevissables. par encheson de gaigner
des uns e de grever les autres.
E pur ceo qe auaunt ces houres
ne fu mie determine certeinement
queus fussent replevissables e
queus noun forspris ceus qi es

esement pris pur mort de home ou
par commaundement le Roi ou de
ses Justices ou pur la forest. Pur
ceo est commaunde par le Roi qe
les prisons qi seient autrement rette
dez e ceaus qi unt forjure la terre
aprouours e ceaus qi seient pris oue
meyn oeure. e ceaus qi unt de
brise la prison le Roi. larouns
apertement escriez e notoriens en
la terre. e ceaus qui seient ap
pellez de aprouour taunt com le
aprouour vist. sil ne seient de bo
ne fame e ceaus qi seient pris
pur arsure felonessement fete
ou pur fause moneie ou fauseours
del seal le Roy ou escomengez pris
par priere le Evesque. ou pur aperte
malveiste ou treison qe touche
le Roy meismes. touz ceus avaunt
ditz en nule manere ne seient
replevissables par le comun bref
ne saunz bref. mes ceaus qe
seient enditez de larcine par

enquestes des viscontes ou des
baillifs hors de leur office ou pur legere
suspecion ou pur petite larcine qe ne
amount outre la value de .xii. d.
sil ne seit rette de autre larcine
avaunt ceste oure ou rette de reset
tement des felouns ou de comaun
dement ou de force ou de aide de
felonie faite ou de autre trespas pur
le quel home ne deit perdre vie ne
membre e home appelle de provour
apres la mort le provour sil ne seit
apert larun este seit desormes les
ses par suffisaunce plevine dount
le visconte voille respoundre e
sanz rens doner de lur. E si visc
ou autres les lessent par plevine nul
qi ne seit replevisable si ceo seit
visconte conestable ou autre bail
lif qi ad ceel fee a garder les prisons
e eit ceo fait si perdra le fee e la
baillie a touz iours. E si ceo seit
southvisconte conestable ou autre
baillif qi ne seit pas de fee e eit

ceo fait saunz la volunte soun seign[ur]
ou comaundement par le baillif qui ne
seit pas de fee en la prison de my-
faunz. e seit reint a la volunte le
Roi. E si nul detiegne les prisons
repleuissables apres qe le prison ad
offert suffisaunce surete il seit en
la greue merci le Roi. E sil prent
louer pur luy deliuerer il rendra
le double au prison e seit reint
xvi. a la volunte le Roi ¶ En droit de ceo
16 qe ascune gent prenent e prendre
soleient les auers dautri. e les en
chacent ou chacer soleient hors del
countee ou les auers feurent
prises. purueu est qe nul desor-
mes le face. E si nul le face e de
ceo seit atteint seit greuouse-
ment reint solom ceo qe ordeine
est en lestatut de Marleberge fet
en temps le Roi H. pere le Roi qore
est. E par meisme la manere seit fait
de ceux qi prenent les auers dautri

e qi sount destresses en autrui fee
e qe plus greuement seient pu-
niz si la manere du trespas le de-
maund. Purveu est ensement 17
qe si nul des hommes prenge les
avers dautre e les face chacer au
chastel ou a forcelette e illoques
dedeinz le clos du chastel ou del
forcelette les detigne encountre
gage e plevine puis qe les avers
serront sollempnement demandez
par le viscounte ou par autre baillif
le Roi a la suite le pleintif qe le
viscounte ou le baillif prengne
ovesques luy le poer de soun
countee ou de sa baillie e voit
assaier de fere la plevine des
avers a celuy qi les avera pris ou
a soun seignur ou as autres
des homes soun seignur qi qe
seit trove al lieu ou les avers
serront chacez. E si len les desfen
de adonq la deliverance des

Westm'

auers. ou qil ne troeue homme p̄
le seignur ou pur celuy qi les auera
pris q en cuy esparngne a faire la de-
liueraunce apres ceo qe le seignur
ou le pruour p̄ le brief ou p̄ autre
bailif le roi en serra amoneste a
faire la deliueraunce sil est en pais
ou pres issint qil purra parler p̄
meyme ou p̄ autres des siens conue-
nablement estre garniz de faire
la deliueraunce sil fust hors du
pais quant la prise fu faite. Et
sil ne face adonqe la deliueraunce
des auers. qe le viscounte ou le
bailif le roi les face deliuerer
E le roi pur le despit e pur le
trespas face abatre le chastel
ou le forcelette saunz relever
e touz les damages qe le plei-
tif auera resceu de ses auers
ou de sonn gaignage destruite
ou en autre manere puis la
premere demaunde des aus

fet p viscounte ou p autre baillif
le Roi Vinz devent restorez au do
nie p celui qi les avera pris sil
eit de quoi. E sil vent de quoi.
est du seignur en qi la tiure e
en quele manere qe la deliverance
deit estre apres ceo qe le visconte
ou le baillif en serra garniz par
la deliverance fere. E fet assavoir
qe la ou le viscounte deivera fere
retourn du bref le Roi, au seignur
del chastel ou del fraunchise ou a
autre baillif de franchise a qi
le retourn del bref le Roi de ceo
appent. si le baillif de cele fran
chise ne face la deliverance
apres qil avera resceu le retourn
del bref le Roi, face la viscounte
soun office com iuz delay e sur
lavauntdite peine. E par mes
me la manere deit estre la de
liverance des avers p attach
chement de plevine fete saunz
bref e sur meisme la peine. E

ceo seit a entendre par tut la ou
le bref le Roi court. E si ceo seit
en la marche de Gales ou aillours
la ou le bref le Roi ne court mie
le Roi qe est soverein seignur
enfra dreit a touz ceus qe de
ceo pleindre se vodront. ¶ E pur
ceo qe la commune suit des Attaintz
de tut le countee en Eyre des
Justices pur faus jugemenz et
autres trespas est assis par custoumes
e par chalengeours des countez ma
levement issint qe la commune est
menee fors entieri e les povres
autrement assises qe estre ne
duissent au damage del people
e plusours fors sount pleiez as
custumes e as chalengeours des
countez qe pount les acquiter
Purveu est e grante le Roi q des
ormes soulement cestes a lui de
pair seit tele somme assis par
serement des chivalers e des
prodes homes sur touz ceux

qe esboter

qui eschetours i demuront e les Jus
tices ferront mettre les parcel-
es lour estretes qil deliveront
sus al Eschequer e noun pas la
somme totale. ¶ En droit des C xix.
Eschetours e des autres qui
ressaisent par lour mains al
Eschequer. e qe ount reseu les
dettes le Roi H. pere le Roi q
ore est ou les dettes le Roy
meismes devaunt ces houres
e qe ne ount mye les dettes
acquitez al Eschequer. Pur
veu est qe le Roy enuoyera bones
gentz par touz les countez a oier
touz iceaus qi de ceo pleindre
se vodrount. e a terminer issint
la busoigne de ceaus qi purront
moustrer qil avoient einsi paiez a
touz iours mes serrount quites
les queux qe les Eschetours ou
les autres serront mortz ou
noun. en meisme fourme
qe lour serra baille e ceaus

qe usures leur courent sur. Sil
seient en vie les courent ge-
nerament parmis. E sil seient
morz lur heirs en respoignent
e serent chargez de la dette
E amonestom le Rei qe les Gius
e les autres avantdiz des-
ormes lessent lour dettes
au purpos avantdite puis qe
il eient la dette resceu. E a
donqe seit la dette [illegible]
al Eschekier usant qe nes ne
gaigne en communs. E si le
Gyu vende autrement fetre
e de ceo seit atteint si rende
au pleintif le double de ceo
qil avera de luy resceu. E
seit pris en la volunte le Rei
E bien se garde chescun Gyu
qil ne voil resceivre fors qam
il devera resceivre en le E-
scheqer ... dil art des Gius
e autres. E si avient qe

vessiengne qe est meim del eschequer
le fuer si vendist au pleintif
le quele a sert en mesme la
maniere venu. E qe les custu-
storent aillours a touz iours q'a
luy parleront la donne le Roi e qe
les sumenis del eschequer a touz
les detours qi demaundent. E
dyent la [illegible] lui feront de
nuisher [illegible] le Roy e nully
e [illegible] mon denier de lour. E q
ne le fist le Roi se prendra ge-
nerousement. Comment est
enquerre de messesours en
parkes e en viuers qe si nul de
ces [illegible] [illegible] [illegible] re-
pleintif [illegible] [illegible] bones
e hautes amendes solonc la
maniere du trespas e [illegible] la pri-
son de .iij. aunz e [illegible] [illegible]
venuz [illegible] [illegible] le Roy. E
sil nevent [illegible] estre pris

lors trovie bone suerte q̄ mes
ne messfet. E sil neit dount estre
reint apres la prison de treis anz
trovie meinprise la suerte. E sil
ne puisse trover la suerte forjure
E sil ne puisse trover la suerte
forjure le realme. E si nul de
ces genz seit frank e neit terre
ne ten suffisaunt par quoi il puit
estre destreint custode si tost
com le Roy aueist ceo terre e par
bone enqueste seit demaunde
de counte en counte. E si il
ne eit gue seit utlage. E si
nul du dreinz les seignours que
le Roy aueist la dite receus
qil tienent de ces genz par bien
enqueste seruaunt amerciez en
la manere en touz pointz come
desus est dit. E si nul tiel mes
fesour seit atteint qil eit pris
en parcs bestes domestikes ou
autres choses en la manere
de chase en garenne en demo

xiiii.

venant ou assentaunt seit fet
de luy. comme luy cum assert
a celuy qui est auaunt de appre
sobie e luyrme ausi bien a la
sute le Roy cum de autre. En 21
ment des terres des heirs dedenz
age qi sunt en la garde de lour
seignurs. Purveu est qe les gar
deins les gardent e sustenent
saunz destruccioun saver en tote
riens. E qe de cele manere des
gardes seit fet enteint, pour
custume ceo qe contenu est en la
grant chartre des fraunchises
le Roy. H. pere le Roi qe ore est.
E qe issint seit ausi des terres e
par meisme la manere seit cest
garde, les Erceveschez, Eveschez,
Abbeies Priories. Esglises. e dig
nitez en temps de vacacioun.

Des heirs mariez saunz le Cap
gre de lur gardeins. Avaunt
ceo qil eient passez lage de 22
xiiii. anz, seit fet issint ceo

qe contenu est en la purueiaunce
de Merton. E de ceus qi serront
mariez, saunz le gre de lur gar
deinz, puis ceo qil seient passe
lage de .xiiij. aunz la gardein
ait la double value del maria
ge solom la forme de meisme
la purueiaunce. E estre ceo ceus
qi aueront sustret le mariage
rendent la dite value del mari
age au gardein pur le trespas
E nequedent le roi ait les a
mendes solom meisme la pur
ueiaunce de celui qi le auera issint
sustret. Des heirs femeles puis
qe eles eient acomply lage de
.xiiij. aunz. e le seignur a qi le
mariage apent eles ne voille
marier mes pur coueitise de
la terre les voille tenir desmari
ez. Purueu est qe le seignur
ne puet auer ne tenir par enche
son de cel mariage la terre
a celes heirs femeles outre

dedeus anuz apres le tine deles
aulamntdez xiiij. anuz E si le
seignur de deux les deus anuz
ne les marie doncques eient eles
pooir de prendre lur heritage
quitement sauuz meins douer de
leur par la garde ou par le cost
pleige. E si eles par malice ou p
maluueis conseil ne se voillent
par lur chiefs seignurs marier
ou eles ne seront desheritez q le
seignur tiegne la terre e le heri-
tage iesques al aage le male
cest asauer de xxj. an e autre
iesques atant qil ert apres
la garde del mariage. C Pur
uen est ensement qe en terre
Burgh ville ferme ne marche
ne soit null homme forjugi q
seit de cest realme desherite
par deite donnt il ne soit
detenu ne plegge a qui le
fet ceste generalment par my e
soianz de ceo seit fet desseisine
deliuere p le baillif du Roi. C xxxj.

ou par autre Baillif le Roy si mes
24 tier soit ¶ Ensement est ensement
qe nul Eschetour, viscounte ou
autre baillif le Roi par colour de
soun office saunz especial garaunt
ou comaundement ou certeine
auctorite qe appent a soun office
ne disseise nul home de son franc
tenement ne de chose q touche
soun franctenement. E si nul le
face: seit a la volunte le dis
seisi qe le Roy de soun office le
face amender a sa pleinte
ou qil eit comune ley par bref de
novele disseisine e celuy qi de
ceo serra atteint il rendra les
damages au double a mesme
le pleintif e serra en la grant
25 merci le Roy ¶ Nul ministre
le Roi ne meyntiegne par luy ne
par autres les plees paroles ou
busoignes qe sount en la court
le Roy. des terres tenementz
ou des autres choses pur aver
partie de ceo ou daultre profit par

covenablement soit entre ceaus. E qe
le fra serra puny a la volunte le
Roi. E qe nul Viscounte ne nul
ministre le Roy ne prenge loer
pur fere son office mes seient
paiez de ceo qil prenent du Roi. E
qe le fra il rendra le double e
serra puny a la volunte le Roy.
E qe nul clerk des Justic' xxx
ou denquerer ne de Eschekier
nul le meins ne prenge pur
enquerer chese priseres mes seient
paiez de ceo qil prenent du
Roi forpris seulement clers
des Justices errantz e ceo .ii.s.
e nient plus de chescun wapen
hundred ou ville qe respoigne
par .xii. ou par .vi. solom ceo qe aun
ciennement fust use. E qe autre
ment le fra si rendra le treble de
ceo qil avera issint pris e estre
ceo perdra le service com deyvent
par un an. E qe nul clerk le Roi
ne de Justice ne resceive desore
mes presentement de Eglise

devant plez ou contek seit en la
court le Roi. ou en Eyre des Jus
tices estantz especiall' auge le Roi
ceo defend le Roi sur peine de
prisone com devant. Et qe nul
clerk de Justice ne de viscounte
desormes ne meintiegne parties
en quereles. ne [en] busoignes
qe sount en la court le Roi.
ne fraude ne fe[...]ce pur dec
[...]e de [pa]rtie ne des
tourber. Et si nul le face
il serra puny par la peine de
emprisonement [illegible]
ou par plus grevouse peine si
29 le trespas le demaunde. Et sur
vient ensement qe nul ser
jaunt countour ne autre ne
face nule manere de deceite
ne de collusion en la court le
Roi. ou consent de fere en
deceite de la court pur la
court engyner ou la partie de
ceo seit atteint soit en la pri[...]

son de chescun an e chescun iour. e mes
ne soit qi en la court la count(re)
pur nuls. E si ceo soit a charge q
countour p(ur) meisme la manere
ert la prisoun de un an e son iour
& aut(re)s mens. E si les grefs
demaundes q(ue) plus grevent serront
soit a la volunte le Roi. Cest
ceo qe nul des gentz de plei-
nent qe eschetours, Coronours des
fez, e les conestables des Justic(es)
en Eyre prenent avant de nous
de ceaus qe remanerent seisine
des terres ou des tenementz qil
gaignerent par lur querelles. e des
fuz lores. des seignours seillez
Prisons e des autres baillifs
des plez de la corone autre-
ment qe faire ne dussent en
nulle des maneres e de ceo q
il ad plus grant nombre de
ceus conestables qe aver
ne dust par quoi le poeple
est malement greve. le Ex

xxv 24 cont

Pur quoi le Roi defend qe ceſtes
choſes ne ſoient deſormes feites
E ſi nul viſcount deſore leſſe ſe
loffice ſoit pris en la meine
le Roy. E ſi aſcuns des
Juſtices le facent ſoient puniz
grevement en la volunte le
auiz les pleintifs avra al curte
rendre le treble de ceo qil avra
uſſint pris. ¶ De ceaus qi prenent
avowerous de lieu en comune e a
mun profite du Realme ou de
ville marchaunde. Purveu eſt
qe ſi nul le face en la ville le
Roi meiſmes qe ſoit a fee fer
me le Roi prenge la fraunchi
ſe du merche en ſa mein. E ſi
ceo ſoit fait en autre ville e ceo
ſoit fait par le ſeignur de meſ
me la ville le Roi enſeiſt par
meiſme la manere. E ſi ceo
ſoit fait par Baillifs ſaunz
comaundement le ſen. Il

rendue en plevine sil avaunt pris
la destresce prise cum il conuist
aver plus dellay. cil est encoupe
son tolneu. e questiunes ceo dauaunt
la prisone de .xl. iours. ¶ Des a
vanis e des purvereurs des queus
le Roi au commun peple en lur grant
murage pur lur ville enclore
e qi cel murage prenent autrement
qe lur nest grante e de ceo seient
atteintz purveu est qil perdent
cele grace de tut le temps qe
est avenir. e seient en la gre
ve merci le Roy. ¶ De ceus qi xxxi
prenent outraille ou mise nient 31
hors le Roi de chevaler ou de
garnisoun du chastel ou aillours
e deivent la perte des chevau
ceus. a grant damage de ceus
e encontre la volente du Roi. quant
il la avoient veue as chastels
ou en servise ou aillours
¶ Purveu est qe ceus qi ont
terres e tenementz par mein

tenuement seit aucun leve de lur chens
e de lur vivers e de lur chastieus e
parer les chemines ou espes les
sauvages qil eslevront eu e seu-
31 ent renduz par le trespas. E sil
meuent apres ne tenz seient en
xxxiij prisonez cest assavoir le Roi. ¶ De
ceus qe prenent prise des det-
tes le Roi ou autres baillifs
prenent des creaunces pur fere
la paie de mesmes celes dettes
purveu est qil rendent le dou-
ble e seient punis grevement
xxxiiij a la volunte le Roi. ¶ De ceus
31 qi prenent chevaus ou charettes
a fere cariage le Roy e pernent
plus qe mester serreit e pernent
loers pur relesser les chivaus
ou les charettes. Purveu est q
si nul de la court le Roy le
face qil seit grevement chasti-
e par les mareschals. E si ceo

seit fait hors de la court ou
p(ar) brive qe de la court e de
ceo seit atteint. Si rendra le
double e serra emprisone q(ua)-
rant iours. ¶ Purveu est en- xxx 32
sement qe nul visconte ne
soeffre Baretours, meinte-
nours plees en countez, ne se-
neschals des grantz seignurs
ne autres sil ne seient attornez
lur seignurs a suite faire
ne seer sur les justicementz
des countez, ne pronuncier
les jugementz sil ne seit
prie e requis de ceo faire
de touz les suitiers e les at-
tournez des suitiers qi sont
a la iournee. E si nul le face
le Rey prendra grevousement
a vic(ou)nte e a lui. ¶ Pur ceo qe xxxi 33
qe plusurs sont sovent fez
trop contecious en coun-
tez, dount desſond ou cest

noyse de descord ad este so-
uent entre le Roi e soun poe-
ple ou ascuns de les hautz homes
de soun Roialme. est defendu
pur le damage qe ad este e qe
uncore purreit avenir qe deso[r]-
mes nul ne seit si hardi de
dire ne de counter nule fau-
se nouele ou countrouer dount
descord ou matiere de descord
ou esclaundre puisse sourdre
entre le Roi e soun poeple
ou ascuns de les hautz homes
de soun Roialme. E qi le fra
seit pris e detenu en prison
iesqes atant qil eit trove
en court celuy de qui la parole
serra meue. Des hautz homes xxxv. 34
e de lur baillifs e des autres
hors pris les ministres le Roi a
qi especialte de auctorite est done
a ceo fere qe tient plee des
ascuns ou par lur auctorite

demeine atteignent autres
qe lur biens par lur poer e par
lur iurisdiccion tresspassauntz
a respoundre devaunt ceus de
contractz covenauntz e des
trespas fetz hors de lur iurisdic
cion la ou il ne teignent riens
deinz lur fraunchises. ou lur po
eir est en preiudice du Roi e
de sa corone e al damage del
poeple. Purveu est qe nul des
ormes le face. E si nul le face
il rendra a celuy qi serra a tort
traite ses damages en double
e serra en la greve mercy le
Roi. Pur ceo qe avaunt ces
houres ne fust onques renable
eide a fere fiz chivaler ne a
fille marier mis en certein
ne quant ele deveroit estre
prise ne en queu cas. par quei
les uns leverent outrajouses
eide e plus tost qe semblereit
mestier. dount le poeple se XXX

serra greve. Purveu est desor
mes qe de fee de chivaler en
tier soulement seient donez
xx. s. e de xx. li. de terre tenue
p sokage xx. s. e de plus plus
e de meins meins solom lu
afferaunt. e qe nul ne puisse
lever tele manere de eide a
fere soun fiz chivaler. tant
qe soun fiz seit del age de xv
aunz. ne a sa fille marier tant
qe ele seit de vij. aunz. e de ceo
serra fait mencion en le bref
le Rei forme sur cel estatut
qaunt homme le vodra demaun
der. E si aviegne qe le pere
qaunt il avera leve tele eid
de ses tenauntz morge avaunt
qil eit sa fille marie. les exe
cutours le pere seient tenuz
a sa fille en tant come le pere
avera resceu pur tele eide. E si
les biens le pere ne suffisent

apres somons heu seit de ceo te
nu atta fille ¶ Purveu est
ensement qe si nul home
seit atteint de dysseisine fet
en temps le Roi qore est ad
tortie de nule manere de cha
tel ou de moeble par reconoi
saunce de assise de nov. disse
isine le jugement seit tel qe le
pleintif recovere sa seisine e
ses damages auxi bien des
chateus e del moeble auxi
cum del ten. e le dysseisour
seit reint le quel qil seit en
present ou noun. issint qe sil
seit en present primes seit
agarde a la prison. E par mes
me la manere seit fet de
disseisine faite a force e as
armes tut ne seit rien enportie
¶ Pur ceo qe la seisine seit de
la terre dont meins suffi
saument seivre qe faire ne dus
sent par quei multz des gentz
sount desheritez et perdent lur

xxxiiij 36

xxxv 37

dreit. Purveu est ensement
qe le chief de chescun office dustices
attendantes sur les enquestes
en plees de terre ou de franchise
ou de chose qe touche franc ten̄
qavant il semblera qe busoign
38 XXXIX. seit. Et pur ceo qe le temps est
mult passe puis qe les brefs
de suthnomez furent limitez
Purveu est qe en
counte auncestre de descente
en le bref de dreit nul ne seit
oy a demaunder de la seisine
son auncestre de plus loyntein
temps qe du temps le Roi R.
uncle le Roi H. pere le Roi qe
ore est. E le bref de novele disseisine
e de purpartie qe est appelle
nuper obiit. eient le terme puis
le primer passage le Roi Henr
pere le Roi qe ore est en Gascoigne
E le bref de mort dauncestre de cosinage
de ael de entree e de naifte
eient le terme del primer co

coronement le Roi H. auncestre
e nyent avaunt. mes qe touz
les brefs ore de primes escrites pledez
ou qe lem purchacera entre ci e
la feste seint Johan en un an
serront pledez du temps qil so-
leient estre pledez avaunt.

Auxi pur ceo qe multz des gentz sunt xxxix 39
delaiez de lur droit par fause-
ment vouchier a garaunt. purveu
est qe en les brefs de possession
tut auxint come en bref de
mort dauncestre. de cosinage
dael de besaiel. de entrusio
e des autres brefs semblables
par les queus terres ou tenemenz
qe deivent descendre revertir
remaindre ou escheire par bref de
mort dauncestre ou par autres qe si
le tenaunt vouche a garaunt
e le demaundaunt le countre-
pleide e voille averer par assise
ou en autre manere si come
la court le Roi agarra devers

la toune cauut ou sont launcastre
qi Kair lest. fil le primer q(ue) en
tra apres la mort celui de qi
Gurguint le deuauntdit auom
fait le aueyement del deuauntdit
yestin et le deuaunt le Guille
athenadre. e si comencou. Cest
la ne autre a taunt yestinus
sil voit conu grantaunt en prist
qe lui Guille gentement da(n)s ion
aver e meintenoit fort aueyer en
yestinus fermea del deuauntdit
ses graunt peines en contre le q(ue)
il avoit eu taunt en contre la
primer venisaunt. Dunkes en
tiele manere demure qe il fist ne
aou de deuss vez uil de femmes
Donblia hors dela ligne. E en
tante tr demore ou nulle meam
nast fait de desirer les quels
lurs ne poient sustenir, fors le
ou les culcunt dit lurs dele
aver ne purrunt estre ue lui

Cpum.

tenir. Walter de Evert pur ceu
est qe si le tenant voucha a
garantie e le demaundaunt lui
voille countrepleder e dit pur
de trauer par preis ou autrement
qe celui qui est vouche a garant
ou ses auncestres unques ne
avoient seisine de la terre ne
del tenement qest en demaund
ne fee ne seruice par la mein
le tenaunt ou de ses auncestres
puis le temps celui de qi seisine
le demaundaunt count ou ses
au temps qe le bref fust purchace
e le plai meu. Issint qe seit le
encoupement del demaundant
resceu e le tenant luy voille
defendre. E si noun seit le te
nant tenu outre a respondre. resons
sil neit sun garant en present
qe luy voille garantir de son
gre e meintenaunt entrer en
resons par le demaundaunt

ans
des xx. encountre ley dorra il
avont baillant encontre le
fraunc tenaunt. Clers autresi
exceptiouns avont lieu issi de ma
dement e en les autres brefs de
utrance nome, ausi bien com en
les brefs qe touchent dreit. En
le torment apres cas cest chapitre de
garantie pur manifester qil sont
obligez en null des bailement de
cels de la garantie fait de son
cey, de gre. Cuillir ley sont com
permeynir pur lei de garantie
de chartre de la chauncellerie
garant il le voiez qe vostre
mes qe la pleint ne oit pas p
ceo defaute. C Des serementz des
xxxiiij. champiouns est issint purveu p
40 ceo qe pleinement savoient qe le
champioun del demandaunt ne
sont pas tenus a ceo qil jure qil
en soun pere ceste la gaste

ceaus chevaliers qui de son lignage
e que ceaus porce lors [illegible] de
frere la destreigne que mes ne
soit la champion del avenant dont
destreint a ses niés mes soit
la serement [illegible] entour les
autres pointz. ¶ Pour ceo que on
lit des [illegible] e des [illegible].
des niés del [illegible] les [illegible] ~~xxx~~ 41
sovent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
les presences des [illegible] [illegible]
est que celui qi [illegible] [illegible] en [illegible]
jamais ne se puet essoner mes
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
en la [illegible] [illegible] pur [illegible] destreint.
¶ Pour ceo que les [illegible] ~~xl~~ 42
soient [illegible] destreinz de [illegible]
[illegible]. Pour ceo qil [illegible] covient
[illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ne puet [illegible] [illegible]
[illegible] en pour ceo qe plusours
soient [illegible] [illegible]

donnt nul de ceaus ne soit
soma semeysel. e ceaus tenanz
seuerent facent lur essoigne issi
qe Glocestre de ceaus ad une es-
soigne. Purueu est desoremes
qe ceaus tenanz neient fors
qe un essoigne e une somonce
eyent plus qe un soul tenant
soueraynt issint qe nul ne puis-
sent fourcher fors tantsoulement
par un essoigne. ¶ Epur ceo
qe multz des gentz se font fau-
sement essoner de essoigne
de outre meer la ou il ont
este en Engleterre. le iour de
la somons. Purueu est desore-
mes qe cel essoigne ne seit
plus del aut allowe si le de-
mandant le chalenge e seit
prest de aueryr. qil fust en En-
gleterre le iour qe la somons
fu fete e xl. iours apres
mes ne seit doune en ceste
manere qe si le demandant

sue le desheritement par ples a
cel iour Glouc' la court des
agardast e fust ordeine q le
tenement fust a eux sauf dedenz
les iiij. ages denglet[er]re e
iiij. semeines apres issint qil
peust auer este resnablement
garni de la somons. Cest lessi
ne tenume en sune desfaute e
en fust le reconu dy tenant sou
lement deuant Justices. ¶ De ¶ xlii
dessines dautres manieres des
lies des attachemens, souen 44
est qe si le tenant ou le de
fendant apres la somons attach
ement tesmoigne face de
faute qe meintenant soit
la grant destresse agarde. E si
le viscunte ne tesmoigne suffis
aument la seruice des issues
soit grieuousement amercie
E sil tesmoigne qil ad fait la
execucioun en due manere e
les issues baillez as meinpernours

Cheſtre

e dorques ſert meſtier de au
eſchequer qe il eit retourne jour ſtre
ceux les iſſues dautant iuſtic'
E ſi le tenant gaigne auoir
a tenir ſes deſtreſſes ſicom
les iſſues. E ſil ne gaigne ne
le roi les iſſues. E les iuſtices
en baunk le roi les ſeruent de
iuger cel le eſcheker. E les
iuſtices en baunk a weſtm' les
ſeruent delivrer al eſcheqr. E
les iuſtices en Eyre au viſcont
de cel counte la ou il pledent
auſi bien de ceo counte come
des foreins countes. e de ceo ſert
le viſcount charge en ſommons
par roulle des iuſtices. Cymyneu
eſt enſement e ſi le roi comaunde
de qe les iuſtices en baunk le
roi e les iuſtices en baunk a
weſtm' deſormes pledent
les plez dauant eux a ceo ſau
eux qe maiſ ſert tendant ou
comencer des plez del iour

ensuiuant lesqueles qe les essoignes
seient entrez, iugez e renduz. E
par ceste encheisoun nul homme se
affie qil ne vigne au iour q' done
luy est. ¶ Purueu est ensement C. xliiii 46
qe si nul desormes purchace
bref de nouele disseisine q' celuy
sur qi le bref vient com principal
disseisour morge auaunt qe
lassise seit passe cit il soun bref
dentre fourme du sur la nouele
disseisine sur le heir ou sur les
heirs au disseisour de quel age
qil seient. En mesme la maniere
eit le heir ou les heirs le disseisi
bref dentre sur les disseisours
lur auncestres ou sur lur heirs
de quele age qil seient. E si p
auenture lui disseisi morge
auaunt qil eit soun purchaz seit
issint qe apres le noun age des
heirs de une partie e de autre ne
seit le bref de dette attent ne le
parol demure mes en garantiz
lem puet sauntz les esforciable

seit la busoigne lesse par la
presche sute apres la dite. En
meisme la manere seit respon-
du de en dreit des prelatz, genz
de religion e autres as queus
terres e tenz en nulle manere
purrount devenir apres lautri
mort le quel qil seient disseisi-
sez ou disseisours. Et si les parties
enpleidantz descendent en en-
queste e ele passe en contre
le heir dedenz age e nomement
encountre le heir au disseisi qil
en eit cele atteint entierement de la
garde le heir e ses deniers mens
¶ ylo. 47 doner du suen. ¶ Si gardein
qe est chief seignur feffe nul
homme de terre qe est del heri-
tage le enfaunt dedenz age e en
sa garde a la desheritaunce le
heir purveu est qe le heir
eit meintenaunt sun recoverir
par bref de novele diss' de ceo sum

gardein e veyse le avauntdit
e seit la gesine sauve bataille si ele
seit recovere au plein aunz apres
ele ne puisse defendre pur appa-
parer al oeps le enfaunt e aver ses
prendre des issues al heir tout
il eit dreit de soun age. e que le
gardein prende de tote ceo que la
garde de meismes la chose recovery
e de tut le remenaunt del heri-
tage que li avient en noun del heir.
E si autre gardein que chief seign-
ur seit pur la garde de tut la
chose a celle foiz. e seit en grevouse
peine devers le roi. E si le garde
seit eloigne ou destourbe par le
gardein ou par defaute ou par autre
par quoi il ne puisse estre assise ou
sue pur leys qui dreit doun de
ses pledours aunz e seit a ceo
resceu. ¶ Eschete de garde dont 48
dame veve nad mes ne seit
le roi ... par ... del

tenablement pur ceo qe ele averat
vesteu partie de sa volent' ensement
seit il puniz si il ne puisse
mustrer qe ele est vesteu partie de
sa garde del Roy meismes en mes-
me la manere ensement seit il pu-
niz ¶ Pur ceo qe le Roi ad fet
ceste chose al honour de Dieu e
de seint Eglise e pur le comen profit
e la pees de la terre e pur le alle-
gemens de ceaus qe grevez estoient
il ne voet mye qe autre foiz puisset
tourner en prejudice del Roy ne de
sa corone mes qe les droitz qe a
luy apurtenent luy seient en
touz pointz sauvez. E pur ceo qe
grant charite serreit de faire droit
a touz en touz temps mester serreit
qe par assentement des prelatz
assise de novele dissesine de mort
dauncestre e de darrein present fuissent
prises en le Advent et Septuagesime
e en Quaresme ausi com lem fet les
enquestes. e ceo fet le Roy a la requeste

¶ Gloucestre.

Incipiunt statuta Gloucestr'.

Pur les granz meschiefs
damages e desheritesons
qe la gent du Real-
me dengleterre unt
suffert avant ces houres par
defaute de ley qe faillist en plu-
surs cas en meisme le Reaume
Nostre seignur le Roi pur le
amendement du Reaume e pur
le relevacioun del poeple e pur
eschure tieles meschiefs damag'
e desheritesouns ad purveu e
establi les choses suzescrites.
e voet e comaund qe eles seient
desoremes fermement tenuz en tut
son Reaume Dengl'. ¶ Come
avant ces houres damages
ne feussent agardez en assise de
no. diss' fors qe tant soulement
envers les disseisours. Purveu
est qe si les disseisours alienent
les tenementz e neient dont

¶ Glouc'.

des damages quil serront estre
levez. qe ceux enquerantz
les tenementz devenent
seient chargez des damages
issint qe chescun responde pur
son temps. ¶ Ensement est orde-
C. ii. ne qe le disseisi recovere
entre ses damages. en bref de entre
sur la nouele disseisine vers
celui qui est trove tenant apres
C. iii. le disseisour. ¶ Ensement est
ensement qe la ou damages
ne seient agardez avant
ces hures en plee de mort-
dauncestre en cas la ou le tenant
sire recovery envers le chief seig-
nur. qe desoremes soient les
damages en touz pointz la
ou homme recovere par assise
de mortdaunc'. Ausi est a enten-
dre en assise de novele disseis'.
En mesme la manere se
recoverent damages par bref
de cosinage. aiel e besaiel.

E la ou tenant des homes deinz a-
ges ne sueent dreytes fors della
assise del issue de la terre quant il
est qe le demaundaunt apiert
desormes veniaunz devers le te-
naunt les cosinages de soun bref
purchace ore desormes les damages
avauntnomez, e tant ceo seit tenu
en touz pointz al home rendre
damages. En meisme la manere
seit chescun tenu desormes a ren-
dre damage la ou home recoure
vers lui de sa entrusion e de
soun fet demene. ¶ Si enfaunt iiij.
dedeinz age seit tenu hors de
soun heritage apres la mort so
cosin, aiel e besaiel par quei qil
purchace bref e soun adversaire
vient en court e ensement
allege feffement ou autres
choses dire par quei Iustices agar-
dent enqueste la ou lenqueste
fust deferre desques al age len-
faunt si passe qe lenqueste

Ausi com il suft de plenere eage.

c. 3 ¶ Establi est ensement qe si home
aliene tenement qil tient par la ley
Dengleterre son fiz ne seit pas for
barre de accion par le fet son pere p
qi nul heritage ne li est descendu
a demaunder & recoverir par bref
de mortdaunc' de la seisine sa mere
tut face la chartre son pere
de ceo mencion qe li e ses heirs
seient tenuz a la garantie. E si
le heritage li seit descendu par
son pere dunques seit il forclos
de la valure del heritage qe li est
descendu de par le pere. E si en
temps apres heritage li seit
descendu de par le pere dunques
avera le tenaunt vers li re
coverir de la seisine sa mere
par bref de jugement qi istra hors
des roulles des justices devaunt
les queus le bref fust pleide e
remembre come avaunt ces heures
ad este fait en autre cas ou

le gardeyn vient en court e en
qe riens ne luy est defendu de y
par quei il est encheue. E en mes
me la manere en le issue del fe
rement par bref de aiel cosinage
e besael. Ensement e en mesme
la manere ne soit le heir la fem
me apres la mort le pere e la
mere barre de accion par la chartre
son pere de demander le herita
ge ou le mariage sa mere par
bref dentre qe son pere alienat
en temps sa mere dount nule
fin nest leve en la court le Roi.

ℭ 4.

Ensement si homme lesse sa
terre a ferme ou a aquiter a touz
en fee ou en feffure a rendre
a la quarte partie de la vaillance
value del issue de la terre. e celi
qui la terre tient cesse de charge
la lesse ester tant q'il cesse qe lem
ne puisse trouer destresse par deus
auntz ne trouer tant suffisant la fer
me estre rendu ou ...

contenu est en lestatut du lees
si parceigne la terre Establi est
qe apres les deus aunz passez
eit le lessour action a demaunder
la terre en demeyne par bref qil auera
en la chauncelerie E si ascun vouche
qe la terre est seulement de pargne
auaunt le iugement rendu e
rend les arrerages e les dama-
ges e troue suerte tele cum la
court agarra donc suffisaument
a rendre apres ceo qe contenu
est en lestatut du lees si parceigne
la terre E sil demoert desques
atant qe ele seit recoueri par
iugement seit en auaunt barre
nent ¶ Ensement purueu est

Sy. v

qe home eit bref de wast en la
chauncelerie fet sur homme qe
tient par la ley dengleterre ou
en autre manere a terme de
vie ou a terme des aunz a femme
qe tient en dowere e celi qui
serra atteint del wast perde

la chose qil avera waste & estre
ceo face gree del treble de ceo qe
le wast serra taxe ¶ En droit de ¶ v.
wast fet en garde soit fait ausint
ceo qe contenu est en la grant chartre
Et la ou il est contenu en la grant
chartre qe celuy qui avera fait wast
en garde perde la garde voudra est
qil rend al heir les damages del
wast si issint seit qe la garde per
due ne suffise mie a la value
des damages avaunt lage del
heir demeisme la garde ¶ Au ¶ vj.
ueu est ensement qe si nul home
moerge e eit plusurs heirs. dount
lun eit fiz ou fille frere ou soer
neveu ou niece e les autres sei
ent en plus loyntein degre les
heirs eient desormes recoverir
par bref de mortdauncestre ¶ Ensement ¶ vij.
est purveu si femme vende ou alu
ne en fee tenement qe ele tient en do
wer establi est qe le heir ou autre

e a qui la tere devient reverter apres
le deces la femme en meintenaunt
soit resceu a defendre le dreit de la
¶ xi terre par lur defaute. ¶ Ensement est
qe les citeseins pleident en huste-
nges de trespas ausi com il soleient
estre pledez. E qe nul en desormes
lur de trespas deveiaunt justices sil
ne afferme par foy qe les biens enportez
vaillent xl s. Autrement. E sil se
pleint de baterie afferme par son qe sa
¶ xii pleinte est veritable. ¶ Des plaintes
e des mahems en hustenge lur sol-
leint soleient aver. E ensement est qe les
defendantz puissent faire atturne
en touz plez ou appel nest mie. Issi
qe sil seient atteintz du trespas en
lur absence, seit maunde au vic(ounte)
qil seient pris e tenent (?) jusqe la
venue qil avereient sil fussent
estre present quaunt le jugement
fu rendu. E si les pleintifs des-
venues se facent assoniez apres

la primer apparance soit iour do
ne dapres la venue des Justic[es]
errantz, e les defendantz en de
maundes soient en pees e a tuis
assisez. E en touz autres plez ou Essoignes
attachementz e destresses gisent
si le defendant se face essoner
del service le Roi e ne port son garant
au iour qe done luy est par son
essoniour. Purveu est qil rend
au pleintif les damages de la
iournee de .xx.s. ou de plus so
lom la descrecion des Justices e a
lamerciz serent en la grace mesqe
le Roi. ¶ Purveu est ensement ¶ xiij.
qe nul appell soit si legerement
abatu com avant estoit homes
ad este mes qe le appellour conte
le fait lan le iour le houre e
le temps le Roi e la ville ou le
fait fu fait si ne tourne le ple del
appell a nus ne soit le appell a
batu de breffe sire par quoi qe lem
sue de deinz lan e le iour apres

le plest. cum il seit contenu en
la court le Roi si espleise lappell
xxiij. Et purueu est ensement qe nul
bre ne isse desormes de la chan-
celerie si homme occist autre par
mesauenture ou sey defendant
ou en autre manere saunz fela-
nie. mes si tiel seit enprisone
deuant justices errauntz ou assigne
a gaole deliuerer e il se mette
en pais deuaunt eaus de bien
e de mal. e seit troue par pais
qil le fist en defendaunt ou par
mesauenture. donques par la
justice certifier au Roi e le Roi en
x. fet sa grace si lui plest. Cum il
seit contenu en lestatut de Marlebg
ceo est qe deus parceners ou treis
qe tenent en commune ne puissent
suyther par essoign de lautre qil ne
vne fiez appareu en court pur-
ueu est qe mesmes ceo seit tenu
e garde de la ou homme e sa femme
deiuent enpleder en la court le R.

Purveu est ensement en la cite ¶ xj.
de Londres qe si homme lesse
sa terre a terme des ans, e celi a
qi le franc tenement est se face emplider
par collusion e face defaute apres
defaute ou vegne en court e la voille
rendre pur fere le termer perdre son
terme e le demaundant eit quele
issint qe le termer perde ses accions
par voie de covenant
le meir e les baillifs puissent
enquere par bone enqueste en la presence
le termer e le demaundant si le
demandant meust son plee par bon
dreit qil avoit ou par fraude e col
lusion pur fere le termer perdre son
terme. ¶ E si trove seit par enqueste
qe le demandant meust son plee par bon
dreit qil avoit, seit le jugement
prononcie meintenant. ¶ E si trove
seit qil emplida par fraude e col
lusion pur tollir au termer son terme
si demoerge le termer en son terme
e lexecucion del jugement pur le

demandeur seit suspendu desqes apres
le eire passe. En mesmes la ma-
nere seit fet de equite en touz les
deuant Justices si le terme de le eire
venge auaunt le iugement rendu.

xxiiij. Purueu est qe si home seit en
plede de tere ou de rente en mes
me la cite e vouche foreyn a gar-
rant qil veigne a la chauncelerie
e eit bref de somondre son garant
a un certein iour deuant Justices
du Bank e un autre bref al meir
e as baillifs de Loundres qil surcesse
en la plee qest deuant eus par
desques atant qe la plee de la
garantie seit terme deuant les
Justices du Bank. E quant la pa
le seit termine deuant les Iustic'
du Bank. seit dit au garant qil
voyse en la cite a respondre del
chief plee. E le demandaunt par
bref e le bref des Justices du Bank
au meir e as baillifs de Loundres
qil procedent auaunt en le plee. E
si le demandaunt seit recouere.

Gaigne le tenaunt as Justic' du banc
e en ter au mair e as baillifs de
Londres. qe si le tenaunt en sa tere
apres qil fuissent estendu sa tere e re-
meinndaunt lestente au terme e un
deuu iour. E apres ceo soit maunde
au viscount du pleis ou le gavelet
fust somons qil lui face avoir de
la tere le gavelet sa seisine de la ga-
velette. ¶ Autiel est ensement q
del homme qe le plee soit mu en la cite
de Londres par br. le tenaunt nyent poer
de fere. Gavelet ne espremier du ten
qe est en demaunde apendaunt le plee
e ceo face le mair e les baillifs gar-
der sa sute le demaundaunt. E
meisme la demaunde soit tenu en
touz autres citez burgs e villes
par le Realme. ¶ La fin des garde
de sa garde des citeins de Londres
qe la ou aveint ces homes ceus qe fu-
rent disseisiz de lur franc ten en mes-
me la cite. ne poeient recoverir

¶ xvii
¶ xix.

Glouc'.

par dammages auaunt la venue
des Justic' a la tour de Londr'. q des
citeins iceus disseisis erent par les
meires qe reconoissaunce de lassis
la quele il recouerent par tens
les disseisours seient amerciez
deuaunt ceus des Barons del
Eschequer qi une foiz par an deuerent
en la cite ceo fere. e ceo seit man
de au Tresorier e as Barons del
Eschequer qil ceo facent fere chescu(n)
an par deuaunt de ceaus aillours apres
la chaumbre delivers e les amercementz par
somons del Eschequer leuez. e al oes
xv. le Roi al Eschequer deliuerer. ¶ Pur
ueu est ensement qe le meir e les
Baillifs auaunt la venue de ceus
Justices enquergent des vins
venduz encountre lasise e la presentent
deuaunt ceus a lur venue. e seint
seient amerciez la ou il deuera
atendre la venue des Justices
errauntz. Explicit

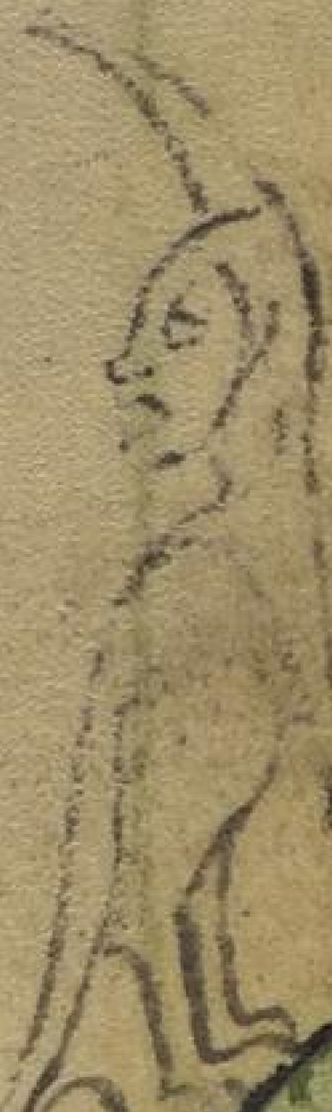
Incipiunt explanaciones Glouc'

Postmodum per dominum Regem
et Justiciarios suos facte
sunt quedam explanaci-
ones quorundam articulorum
super statutorum quorum primus articulus est
ubi aliquis recuperat ingressum per dis-
seisitores cessant dampna et repre-
sentacio prisonie. eodem modo de
heredibus de ingressu super disseisinam.
De dampnis in omnibus brevibus mor-
tis antecessoris. consanguinitatis. avi
et proavi de intrusione vel de statuto
Appo per quodcumque breve cessant dam-
pna contra eos qui tenuerunt post
statutum sicut antecessores sui
observaverunt inde seisinam. De inquisi-
cione facienda que tangit illos
qui sunt infra etatem. cessat
statutum sive dampnis limitacione.
De terris alienatis per tenentes per
legem Anglie. cessat statutum de chi'

terris alienatis post statutum illud
promulgatum. Eodem modo currat
statutum de terris viris alienatis per bi-
gamum ubi finis non est in curia levatus
de terris dimissis ad feodi firmam
reddendo inde annuatim quartam
partem vel amplius. currat statutum
tam de terris dimissis ante statutum
quam post. Cum terre tenens dimi-
serit infra duos annos post statu-
tum editum id quod solvisse debuit
dimissori per annum iuxta formam
convencionis illius. De parte casti
de omnibus regis de dotibus et cus-
todiis intelligitur. De vastis factis
post statutum. De illis qui alienant
dotem suam intelligitur post
statutum. Datum apud Gloucestriam
die dominica proxima post festum sancti
Petri ad vincula anno regni
regis Edwardi sexto. Explicit

Incipiunt statuta Westm' .ij.

Cum nuper dominus Rex
in quindena sancti Johannis
Baptiste anno reg-
ni sui sexto convo-
catis prelatis comi-
tibus baronibus et consilio
suo apud Gloucestre quia plures de
regno suo exheredationem perpetuam pacie-
bantur eo quod in multis casibus
vbi remedium in apponi debuit per
non fuit per predecessores suos ante
per ipsum remedium provisum · quod de-
ficiebat populo suo commune de necessita-
te Wallia addidit pro quiete populus
suus Anglicanus et Hibernicus sub
suo regimine gubernatus celer-
em iusticiam quam prius sine
oppressionibus consecutus est. Et
quidem casus in quibus lex defice-
bat remanserunt indeterminata
et quidem etiam ad reprimendas
oppressiones populi remanserunt
facienda. Dominus Rex in parliamento
suo post Pascha anno regni sui

xiij. apud Westm' multas oppressio
nes populi et legum defectus ad
supplementum predictorum statutorum apud
Glouc' editorum remedium fecit et statu
it edicta que patebunt in sequenti.

1. In primis de ten' que multociens
dantur sub condicione videlicet
cum aliquis dat terram suam alicui
viro et eius uxori et heredibus de
ipsis viro et muliere procreatis adiecta
condicione expressa tali quod si vir
et mulier sine herede de ipsis
viro et muliere procreato obiissent
terra sic data ad donatorem
vel ad eius heredem revertatur.
In casu autem cum quis dat ten'
alicui in liberum maritagium quod
donum habet condicionem annexam
licet non exprimatur in carta doni
que talis est quod si vir et mulier
sine heredibus de ipsis viro et mu
liere procreatis obiissent tenementum
datum ad donatorem vel ad eius
heredem reverti debeat. In casu et

Cum quis dat terram alicui et heredibus
suis de corpore suo exeuntibus, dum
videbatur et adhuc videtur hiis
donatoribus quod voluntas donatorum
in donis suis expressa non plus sint
nec adhuc est observata. In omnibus
casibus predictis tribus post prolem suscitatam
et exeuntem ab ipsis quibus
terra sic fuit data conditionaliter hucusque
habuerunt huiusmodi feoffati potestatem
alienandi terram sic datam et exheredandi
exitum ipsorum de terra contra voluntatem
donatorum et formam in dono
suo expressam. Et preterea cum deficiente
exitu de huiusmodi feoffatis terra sic
data ad donatorem vel ad eius
heredem reverti debuit per formam
doni in carta manifeste expressa,
licet exitus si quis fuit obiisset,
per factum et feoffamentum ipsorum quibus
terra sic fuit data sub conditione
exclusi fuerunt hucusque de rever-
sione eorundem tenementorum, quod manifeste

feste fuit contra formam doni. Propter
quod dominus Rex perpendens quod
necesse et utile esset in premissis ap-
ponere remedium statuit quod vo-
luntas donatoris secundum formam
in carta doni sui manifeste ex-
pressam de cetero observetur ita quod
non habeant illi quibus tenementum sic fuit
datum sub condicione potestatem
alienandi tenementum sic datum quominus
ad exitum eorum quibus tenementum sic
fuerit datum remaneat post eorum
obitum vel ad donatorem vel
ad eius heredem si exitus defici-
at per hoc quod nullus sit omnino
vel si aliquis fuerit per mortem
defecerit herede de corpore huiusmodi exitus
deficiente. Nec habeat secun-
dus vir huiusmodi mulieris aliquid
aliquid in tenemento sic dato per
condicionem post mortem uxoris
sue per legem Anglie nec exitus
de secundo viro et muliere succes-

sionem heredum suorum sic facta post
mortem viri et mulieris quibus
tenementum sic fuit datum post eorum obi
tum ad eorum exitum vel ad do
natorem vel ad eius heredem
tenementum predictum est reversurum. Et quia in
novo casu novum remedium est
apponendum fiat in perpetuum tale
breve. Precipe A. quod iuste et sine dilatione reddat
B. manerium de T. cum pertinentiis
quod C. dedit tali viro et tali
mulieri et heredibus de ipsis viro
et muliere exeuntibus. Vel quod
C. dedit tali viro cum tali muliere
in liberum maritagium et quod post
mortem predictorum viri et mulieris
predicto B. filio predictorum viri et mu
lieris reverti debet per
formam donationis predicte. Et
dicit. Vel sic quod C. dedit
tali viro et heredibus de corpore
suo exeuntibus et quod post mor
tem predicti talis predicto B. filio predicti

talis descendere debet per formam
tum breve per quod donacionem fac-
tum recuperare descendere exigit sicut
est in brevi in cancellaria. Et sciendum
quod hoc statutum quod ad alienacionem
tenementi imposterum faciendam
locum habet et ad dona prius facta
non extendit. Et si finis super huius-
modi tenementum imposterum levetur ipso iure sit
nullus. Nec habeant heredes aut illi
ad quos spectat reversio licet
sint plene etatis in Anglia et extra
prisonam necesse apponere clameum
ii suum. Cum domini feodorum distrin-
gentes tenentes suos pro serviciis
et consuetudinibus sibi debitis multociens
contingit propter hoc quod cum tenentes
eorum districcionem suam per breve vel
sine brevi replegiaverint et ipsi
domini cum ad querimoniam tenencium
suorum ad comitatum vel ad aliam curiam
habentem potestatem placitandi placita
de vetito namio per attachiamen-
tum venerint et retornabilem et

Secdm·

iustam districtionem advocaverint pro
hoc quod cum tenentes districtio
cetur nichil tenere nec tenere
clamant de eo qui districtionem fecit
et advocacionem reddiderit qui distrin-
xit in terra et tenentes eius quere-
quibus per illam advocacionem per bre-
andum coram sive aliter curie
que recordum non habet pena in-
fligi non potest. Statutum est
decetero et provisum. quod cum huiusmodi domini
in comitatu vel alibi curie iusticiam
de huiusmodi tenentibus consequi non
possunt quamcito attachiati fuerint
ad sectam tenencium huiusmodi conce-
datur eis breve ad ponendum loque-
lam coram iusticiariis coram quibus
et non alibi iusticiari habet dominus ex-
liberari possit. et inseratur causa
in brevi quia talis distrinxit in
feodo suo quod clamat et cognoscit sibi de-
beris. nec prefatus sectatorum dero-
getur aliter legi consuetudine que non
permisit aliquod placitum poni coram

Iusticiarius ad peticionem defendentis
quia licet in prima facie videatur
tenens actor et dominus defendens.
Tamen respectu ad hoc quod dominus distrin-
xit et sequitur pro serviciis et consuetudinibus
sibi debitis e contrario existentibus
manifeste apparet dominum agentem actorem
sive querentem et defendentem. Ergo
in eodem brevi iusticiarius de quo retorn'
seu fuit petitum domini averiorum capcionem
iustam et racionabilem distrinctionem
super tenentes suos. Quando
concessum est quod racionabilis
districcio possit advocari de suis
antecessoribus vel predecessoribus suorum a
tempore quo lex nova dicit currere.
Et quia aliquando contingit quod aliquis
tenens postquam replegiaverit
averia sua, averia illa vendit
et elongat quominus returnum
fieri possit domino distringenti si
adiudicetur. Provisum est quod
de cetero non liceat vicecomiti aut alicui
ballivo recipere et conquerentibus

Secundum.

huiusmodi plegios de prosequendo, et etiam de
deliberacionem factam de averiis
sive catallis de averiis et catallis
returnandis si returnum adiudicatum fuerit.
Et siquis alio modo plegios ceperit
respondebit ipse de precio averiorum.
Et habeat dominus distringens suum re-
cuperare per breve quod reddat ei
tot averia vel tot catalla. Et si
non habeat ballivus unde reddat
respondeat suus superior. Et quia
etiam contingit quod postquam averia
deliberata sunt distringenti returnanda
averia et sic districtus postquam averia
sunt returnata iterum replegi-
avit averia, volentes distringentem
competentem in curia parcium sibi
respondere querens difficultatem,
facit aliquam tercium dominus iudicabit
distringenti returnum averiorum
et sic bis et tercio et in infinitum
replegiabuntur averia in curia
domini Regis nec fuerint in curia
curia domini Regis in hoc casu essent.

super quo non fiat remedium conquerenti

Ordinatum est in hoc casu talis pro
cessus quod quam cito ad conquestum fuerit
districtionis returnum averiorum per breve
de iudicio mandet vicecomes quod returnum
habere faciat domino distringenti de aver
iis in quo breve inseratur quod vicecomes
non deliberet sine breve de iudicio
per iusticiarios ei directo in quo fiat men
cio de iudicio per iusticiarios reddito quod
fieri non potest nisi per breve quod exe
at de rotulis iusticiariorum coram quibus
deducta fuit loquela. Cum igitur
advenerit iusticiarios et petierit averia
sibi liberari fiat ei breve de iudicio
quod vicecomes capiat securitatem de pro
sequendo de averiis et catallis re
tornandis vel eorum precio. Et si ad
iudicium returni deliberet ei averia
vel catalla prius returnata. Et
attachietur ille qui distrinxit ad
veniendum ad certum diem ante
iusticiarios coram iusticiariis coram quibus
deducta fuit placitum in presencia parti

Et si iterato ille qui replegiavit
facta destrictione vel alia ratione
et non dicat retornum districtionis
districtionis iterum bis replegiare
remanet districcio illa irreplegiabilis
imperpetuum. Set si de novo et nova
causa fiat districcio de nova dis
tractione sequitur processus ut prius

¶ Casu isto in quo vir amisit
per defaltam tenementum quod
fuit ius uxoris sue durante vita
ad [illegible] post mortem viri sui
non habet aliud recuperare quam
per breve de recto. Et quod dominus
Rex statuit quod mulier statim
post mortem viri sui habeat
recuperare per breve de ingressu per cui
in vita sua contradicere
non potuit quod in forma placiti
[illegible] placitandum. Set si contra
petitionem mulieris tenens ex
[illegible] quod habuit ingressum per
[illegible] et compertum fuerit quod per defal
tam quod tenens necesse habet

Cui

Questio

respondere si ab eo querat quia
anno sequenti necesse habet ius suum
ostendere sicut formatum breue quod
primus impetratum fuit super eum
et exigam. Et si reuersatur postea quod
ius habet in dicto predio inde capi
ad mulierem per breue suum quod si assi-
dere non possit recuperet mulier
dotem petitam. Hoc obseruatur quod
si heres ab senciatur et voluerit ius
suum defendere. vel warantiam
suam reddere voluit si heres ante
iudicium venit parata petenti res-
pondere et ius suum defendere ad
warantiam. Item eodem modo si te-
nens in dotem per legem Anglie
vel alio ad terminum vite vel per do-
num in quo continetur reuersio
fecit defaltam vel ius reddere
voluerit ad nocumentum heredis vel illi
ad quos spectat reuersio ad respon-
si venerint ante iudicium habe
super defaltam vel redditionem reddi-
iudicium ... heredes vel

G[illegible]

illa dos quia spectat reuersio post
mortem sui tenentis petitur que de
clare de magni[illegible] quia obseruitur
idem processus sicut dictum est supra
in casu ubi quis tenuerit tenementum pro
quibus sic per defaltam. Et sic in casibus
predictis duo tenentes concurrunt
videlicet unus petentem et tenentem et alius
ut tenentem ius suum ascendentem
et petentem. Similiter casu quo quis implicatus
de terra reddidit terram petitam adversario
suo de placito post mortem eius sic
tenetur adiudicatur dotem mulieri
sicut per breve petit. Et in casu quo con-
cesserit terram per defaltam sibi mu-
lier post mortem eius petit do-
tem unde ei dotata est quia per aliquos iusticiarios
adiudicatur sunt dos mulieri pe-
tenti non obstante defalta que
viri sui facto aliis iusticiariis in
contrariam opinionem [illegible]
secundum quod [illegible] adiudicationabus et
dicunt quod ubi ambiguitates [illegible]
et suo in certo iusticiarii [illegible]

¶ Questio

est qd in breui casu videlicet mu
lier que dotem petit vo si ex
cepcionem contra ipsam qd warantus
tam vocauit dos petita est certa
sit p(er) iudicium p(ro) quod dotem habere
non debet et si querat p(ro) quod
iudicium tantum p(ro)cedit sicut qd per
defaltam ad quod tenens ne
cesse habet respondere . tunc opor(tet)
tenentem respondere et [illegible]
ius suum ostendere qd ipse tenens
nis habuit et habet in predicto ten(emen)to [illegible]
[illegible] habet quod pars sup
[illegible] impetrauit Et si ostendere potest qd eius nullum
ius non habuit in eo nec aliquis
alius qd ipse qui tenet pendente
querens et [illegible] inde capiat de
dote quod si ostendere non potest
recuperet mulier dotem suam et
sic in casibus istis et in quibus
casibus aliis consimilibus [illegible]
[illegible] de dote [illegible] p(ro) des
et [illegible] in [illegible]

per legem diuinam et eternam siue
vel et secundum talionem animi
puniret plures dampnes quia cum
a peccatis commaculatos iuste deus
per iusticiam dampnasset. Et ad hoc
concordat illud quod venientes nisi
debent ostendere vi sine suo posse
hi sine his et quos specialiter
vniuerso deberent respondere. Et ideo
animaduertere eis quod debeant et ea
peccata et si essent venientes fi
eternam haberent. Et ad eternam
eternaliter procedit istam vnde
ipsum qui vestitus est ad eternam
secundum tenorem huius quod deus
ipsius imperfectum et per quod reum
estimat per defectum. Et sic ex istis
rationibus ad eternam punietur
et eum mortuum. Videlicet ad hoc
quod illi petentes recipiant pecca
torem eternum vel quod venientes
erant quieti. Et si aliquis dicere
cum quis necesse habeat ostendere
vis enim inde fuit per hic de

breve. licet duellum vel mag-
na assisa iungi non possunt per
contraria consuetudine iungi tamen pos-
sunt per contraria breve capta. quietan-
ciam in hoc quod ostendit
ius suum quod ei competit per hoc
quod prius impetrauit breve de reco-
rdationis sibi porrigit. Et tenens de-
fendere ius tenentis qui recu-
perauit ut dictum est heredem etc. se-
isinam antecessoris sui et offere
et defendere per corpus alicuius libe-
ri hominis sui vel ponere se in mag-
nam assisam etc. et petit recogni-
cionem fieri utrum maius ius habeat in
tenemento predicto an predictus tenens vel
alio modo magna potest iungi magna
assisa sic tenens tenens. Et tenens
defendit ius etc. et cognoscat se-
isinam antecessoris sui et ponit se in mag-
nam assisam etc. et petit recogni-
cionem fieri utrum maius ius habeat in predicto
tenemento an in illo de quo feffauit
eidem vel quod tenens remisit et

quietam clamaverunt eis petentibus talis &c.

Cum saepe aliquando contingit quod mulier C. iij.
et non habens jus petendi dotem de-
forciatur et tamen visa carta eorum
impetret breve de dote super aliquos de et-
aliquas per fraudem mulieri dote red-
dita vel defaltam fecit vel placitum
inde fictum per collusionem defenderit
per quod dos mulieri in praejudicium
heredis adjudicata sunt. Provisum
est quod heres cum ad aetatem pervenerit
habeat actionem petendi seisinam an-
tecessoris sui versus hujusmodi mulierem
quamlibet habere vel quamcunque aliam
deforciatricem. Sit tamen quod
liceat sibi hujusmodi mulierem versus peten-
tem exceptionem ostendendi quod jus
habet in dote sua quod si ostendere
poterit recedat quieta a dote sua et
remaneat et sit heres in misericordia et tamen
[illegible] statuto eodem [illegible]
justiciarii sin autem recuperet heres
petitionem suam. Eodem modo sub- [illegible]
veniatur mulieri si heres vel alius [illegible]

Questio.

etiam implacitatur de dote sua. si
eadem vidua per defaltam amiserit
in quo casu vidua defaltata non erit
e contra preiudicialis quia dotem suam
si ius habeat recuperare possit per istud
et tale breve. Precipe .A. quod iuste et
reddat .C. que fuit uxor talis
terciam partem cum pertinenciis in tali
villa quam clamat esse ius et ra-
cionabilem dotem suam. vel de
racionabili dote sua et quam petens
talis ei iniuste deforciat. Et in isto
breve habeat tenens exceptionem viduam
ostendendo quod ius non habet in do-
te quod si verificare potest recede-
dat quietus. Nota quod recuperat mu-
lier dotem quod prius tenuit in dote
tamen temporibus retroactis cum
aliquis amisisset terram suam
per defaltam non habuit aliud re-
cuperare quam per breve de recto quod
eis competebat. non potuit quia de
iure suo. Et qui non pertinuit
multa tenementa ad dampnum

¶ Tercium.

vite vel per libitum mercatoris vel
pro feodum tallietur in quibus casibus
specialis est remissio. presumptum est quod decet
eo non sit eam desistat [illegible] plura
alios quam fecerit sibi si ius suum
recuperare possint per aliud breve quam per
breve de recto. De maritagio amisso
per defaltam fiat tale breve precipe A.
quod iuste et reddat B. maritagium
de [illegible] cum pertinenciis quod clamat
esse ius et maritagium suum. et quod
predictus talis eam iniuste deforciat
eodem modo de terra data in dotem
quam vxor per defaltam amisit fiat tale
breve precipe tali quod iuste et reddat
tali maritagium de A. quod clamat
tenere ad terminum vite sue et quod
talis ei iniuste deforciat. Similiter
quod clamat tenere sibi et heredibus
suis de corpore suo exeuntibus et quod
talis ei iniuste deforciat. ¶ Item ¶ 6.
de [illegible] non sit
nisi quia breve originale videlicet
breve de recto et breve de possessione

Sextum.

ult ultime presentacionis et quare
impedit et huiusmodi consuetum fuit
in regno quod cum aliquis ius non
habens presentandi presentabat ad
aliquam ecclesiam cuius presentatus
est admissus. et ipse qui verus est
patronus per nullum aliud breve po-
tuit recuperare advocacionem suam
quam per breve de recto quod habet ter-
minum per duellum vel magnam
assisam et quod heredes infra etatem
existentes per fraudem et negligenciam
suorum custodum. heredes etiam sive
maiores sive minores, per negli-
genciam vel per fraudem tenencium
suorum custodum vel per legem Anglie
vel mulierum tenencium in do-
tem vel alio modo ad terminum
vite vel annorum vel per feodi
talliati alienaciones ecclesias
eorum presentabantur de advocaci-
onibus suis. vel ad minus quod
eis melius fuit provisum
ad breve de recto. cum necessitas huiusmodi

dio excludunt ecclesiastici. statutum
est quod huiusmodi presentaciones non sint
huiusmodi rectis heredibus tam aliis de
quibus post mortem aliquorum huiusmodi
advocaciones vacare debent in
pluribus casibus. quod quandocumque aliquis
non existens tempore huiusmodi custodie
presentaverit vel tempore tenencie
in dotem vel per legem Anglie vel
alio modo ad terminum vite vel
annorum vel per feodum talliatum
in prima vacacione postquam heredes
ad etatem pervenerint vel advocaciones
post mortem devenerint in forma
predicta ad heredem plene etatis
existentem reverterit. Habeat heres
ille eandem accionem et recuperacionem
per breve de ultima presentacione possessoria
quam habuisset antecessor huius
heredis plene etatis existentis
habet in ultima vacacione que
suo accidente ante mortem
suam vel antequam dimissio
facta fuerit ad terminum vel

vel ad feodum talliatum se-
paratum est. Hoc idem observandum
est de presentacionibus factis
ad ecclesias de hereditate uxoris
tempore quo fuerint sub potes-
tate virorum suorum quibus per istud
statutum subveniatur post mor-
tem suorum. Similiter viris
religiosis, archiepiscopis, episcopis, abbatibus,
prioribus, vicariis, rectoribus, custodibus
et aliis personis ecclesiasticis per istud
statutum subveniatur. Si qui
ius presentandi non habentes
presentaverint ad ecclesias de
quibus eius prelature dignitatem
aut personatum spectabant
tempore quo vacaverint prelature
dignitates aut persona-
tus sui. Hec tamen intelligere
intelligatur istud statutum quod
persone ad quorum remedium
statutum istud est editum
habeant recuperare super

Dicentes quod custodes vel tene
tes in dotem vel per legem Anglie
vel alio ad terminum vite vel
annorum vel per feodum talliatum
vel cum sic se defenderunt per statutum
per ipsum vel contra ipsos motum quod
iudicatum in curia Regis reddiderunt per
istud statutum non admittebantur
set stetit in suo robore quousque
per iudicium curie Regis contrarium
nisi si ipsa inveniatur admitten
tur vel per assisam ultime pre
sentationis vel inquisitio per breve
Quare impedit. Si transierit per
attinctam vel certificationem
admittebantur que utrumque con
ceditur. Et decetero vnde for
ma placitandi ~~[illegible]~~ in brevibus
ultime presentationis et quare im
pedit nunc iusticiarii observent
quia ad hoc quod supra verba
excipiatur de plenarietate
ecclesie per sex menses presenta
cionem non oportet illam plenariam

nem pertinentem lis quousque di
modo bre in ꝯsta tempus semestre
impetratur. licet infra tempus
semestre presentacionem suam pro-
sequi non possit. Et cum aliquando
inter plures participes ad nomi-
nacionem alicuius ecclesie pars sunt formata
inter partes et concordata quod unusquisque
in ordine suo vel in forma sub qua formata
quod unus primo presentet in pre-
senti et in secunda vacacione alius
et in tercia tercius. et sic de plu-
ribus si plures sint. Et cum unus
presentaverit et fuerit suam pre-
sentacionem quam habere debet per
formam illius convencionis et in
secunda vacacione impediatur
ille ad quem spectat sequens
presentacio. per aliquem qui fuit pars
illius convencionis vel loco eius
statutum est dicendo quod hic impedi-
mentum necesse non habeat perquirere bre
quare impedit. set habeat recur-
sum ad rotulos vel ad finem.

Sedem

Et si in tractatu vel in fine capta
fuit predicta pax vel conuencio inter
dictum W. et quod ipse fuit [illegible] impedire
ti quod sit ad certum diem conuenien
tem scilicet xv. dierum vel quindecim
septimanam [illegible] quod locus fuit propinquus
vel remotus. ostensurus quare talis
non debet habere presentacionem suam
Et si non venit. vel forte venit
et nichil sciat dicere quare talis habere
non debeat presentacionem suam. Vel
cum ante aliquis fuerat post pacem factam
et institucionem vel [illegible]
recuperet presentacionem suam [illegible]
dampnum suum. Et cum contingerit post
mortem [illegible] qui ad eccl[esiam]
eandem presentauit. assignata fuit
illa advocacio in dotem alicui mu
lieris vel teneatur per legem Angl.
et tenementum in dotem. vel per legem
Angl. presentauit et eius heres post
mortem huiusmodi tenentis per legem
Angl. vel in dotem impediatur
presentare cum ecclesia vacauerit

Provisum est quod decetero sit in elec
cione impedientium utrum per quare im
pedit vel assisam ultime presen
tacionis. Hoc etiam observetur
de advocationibus dimissis ad ter
minum vite vel annorum vel ad feo
dum talliatum. Et decetero in brevibus
ultime presentacionis et quare im
pedit adiudicentur dampna.
Videlicet si tempus semestre tran
sierit per impedimentum ita scilicet
quod episcopus ecclesiam contulerit
et verus patronus eadem vice presen
tacionem suam amiserit adiudi
centur dampna pecunia ad valorem
ecclesie de duobus annis. Et si tempus
non transierit sed disrationetur
presentacio infra tempus predictum
tunc adiudicentur dampna
ad valorem medietatis proventuum
ecclesie per annum. Et si impeditor
non habeat unde dampna resti
tuere possit in casu quo episcopus
ecclesiam contulerit per lapsum temporis

puniatur per presentacionem duorum annorum
et si advocacio dissonet infra
tempus semestre tunc puniatur
impeditor si pertinet sibi presentacionem
suam diu tenuit Et decetero concedi
tur brevia de capellis prebendis et
aliis hospitalibus abbatiis prioratibus
et aliis domibus que sunt de advo
catione aliquorum que prius concedi
non consueverunt. Et quare ultimo
abiit impedit (Breve Willelmi de
presentandum decanatus in ecclesia predicta
ratione patronatus (Rectoris ecclesie
sic impedita. Breve ad presentandum ad
vicariam decanatus illius sic pertinentem
Et cum dissonaverit predictus post
statutum in capitulo Westm' quatenus
dissonatur finis in curia (Regis. Cum
autem advocatio dependeat pro
partibus licet unus vel prius presentaret
et usurpet super eundem non propter
hoc sit exclusus ille in toto cum
fuit negligens ... sibi ...
tum sum presentandi ...

Cum quis petat vers[us] aliu[m]
et in p[re]sentibus vocet ad warantiam
et si warantus dedicat warantiam
et diu pendeat placitum ant[equam] veniret
et warantiam cum ad diem quando
q[uo]d vocatus ad warantum tenet[ur]
warantizare p[er] legem terre sicut
videbimus contestatum non sit aliq[uando]
p[ro]venit p[ro]bans inplicata eo quod qui
warantiam dedicit nisi tantum q[uo]d
warantizaret et esset tenuta quia
p[ro]bus non warantizavit quod
dampnum fuit petentis qui multociens
ante tenentem et warantum mag-
nas sustinent dilationes p[ro]pter quod
d[omi]n[u]s rex statuit q[uo]d sicut de aliis
[illegible] dampnu[m] petenti si vocatus
ad warantum et warantizat non
possit dedicere de warantia
eodem modo dedicat warantiam
si warantiam dedicit et con-
vincatur q[uo]d warantizare de-
beret. Et sic inquisitio dum p[ro]-
dere ante tenentem et warantum.

et petens petat breve ad faciend
Garnyse warantiam concedatur ei.
¶ Custodi dicatur concedatur breve ¶ Cm.
de admensuratione dotis nisi fide
et per collusione sequatur versus mi-
norem tenentem in dote nova feoffata
heres cum ad etatem pervenerit
de dote admensuranda eadem
quod per se eam tenere sunt admensu-
randa. Et cum multo brevi quod in
brevi de admensuratione pasture
continetur quod prius dicitur est prosequi-
tur quod cum pervenerit sunt ad magna
dilaciones dampnatus dies nisi quod duo
eciam devenerint. Ad minus ad quas
comparuit et fuit per placitum quod defen-
dens veniat ad diem in brevi con-
tentum querenti responsurus ad quem
diem si venerit predicto placito in-
nos. Et sic non venerit et per placitum
super eo modo per communem consuetudinem fuit
procedatur ad admensuracionem scilicet ¶ Cm.
attendatur per districtionem. ¶ Cum
placitum moveatur per breve de dote

superoneratione pasture. pastura sit admensurata aliquando coram Justiciariis aliquando in comitatu consuetudinis contingit quod post admensurationem factam apponat ille qui prius superoneravit pasturam plura averia quam ad ipsum pertinet habenda. nec hucusque super hoc fuit remedium provisum. Statutum est quod de secunda superoneratione fiat remedium conquerenti sub hac forma quod conquerens habeat breve de judicio si coram Justiciariis admensurata fuit pastura quod vicecomes in presencia partium si interesse voluerint inquisitionem de secunda superoneratione et si invenerit fuit mandet Justiciariis sub sigillo suo et sigillis juratorum Et Justiciarii adjudicabunt conquerenti dampna et ponantur in extractis scaccarii averia illa que superoneraverunt post admensurationem factam et si fuit in pastura valorem quam debuit et extractis liberatur baronibus de scaccario unde respondeatur

Item.

domino Regi. Et si in comitatu forisfactum fuit
fuerit ad mensuram fictam. tunc ad instantiam
aliquorum querentium exeat breve de cancellaria
quod vicecomes inquirat de hiis supponentibus
et de aliquibus porcis in pastura alterius
dolose miserint ut depascerent ad
dampnum domini Regis respondeant. Et
ne vicecomites fraudem faciant domino Regi
in isto casu. provisum est quod omnia
brevia de eadem suppositione que
exeunt de cancellaria irrotulentur
et in fine anni mittantur transcripta
ad Scaccarium sub sigillo cancellarii. Et
videant thesaurarius et barones qualiter
vicecomites respondeant de exitibus huiusmodi
brevium. Eodem modo irrotulentur
brevia de redisseisina et mittantur
ad Scaccarium in fine anni. ¶ Cum autem ¶ ix
domini distringant feoda sua
servicis et consuetudinibus sibi de
bitis et medius sit qui tenentem
acquietare debeat et non fecerit
in ora tenentes postquam districtionem
replegiaverint de dampno dominorum

capitalis dni sui qui eodem modo in
curia Regis iustam districtionem sup(er)
tenentem suum videlicet sup(er) medium
qui illa p(ro)pter districtiones huiusmodi
nunquam exonerauit. Sup(er) hoc quod medi-
us non habet p(er) quod distringi posset
inquietatus fuit districtionibus tantis
ad curiam Regis veniret ad respon-
dendum tenentibus suis ad breve de me-
dio. Pro hoc enim quod dictum fuit
in casu quo medius nichil habuit. In
casu enim quo tenens paratus esset
facere capitali dno servicia tenure
[illegible]. Et capitalis dns similiter
tenens sibi debita remanebat per
ipsum p(ro) medium aliquis quod p(ro) medium
aliquem tenentes sui. Et sic ami-
serunt huiusmodi tenentes in dominico p(ro)-
prium [illegible] aliquando ad temp(us)
aliquando tota vite sue. nec fuit
antea in hoc casu aliquod reme-
dium inde p(ro)visum. Ordinatum est
et p(ro)visum in hoc casu remedium
imposterum sub hac forma quod qui

p(ro)visio

cum huiusmodi tenens

G[illegible]

cio vero tenens in dnico transtulerit
restitui tenetur eidem. Item medium inter
ipsum et capitalem dominum et ille distringat
forte pro quavis sibi tenens here eum de
medio qd medius eum acquietet
Et si medius tenetur eum acquietare
tam defendat usque ad magnam dis
tractionem quarentena inter eius de
magna distr. et ultis dies ante ad
adventum dni com tenentur. Et
postquam sic qd distringat medium pro
magnam distr. capiat in brevi contineat
Et mediu sic in duobus plenis com
puplice et solempniter expectatur sit
qd brevi medius veniat ad diem in brevi
contentam responsurus tenenti suo. ad
quem diem si venerit procedat placi
tum inter eos modo debito et consueto
Et si non venerit. tunc deleto breve medi
capitalis tenentis sui et tamen non
respondeat ei tenens in aliquo set
omisso illo medio. respondeat cap
dno de eisdem serviciis et cons que
prius facere debuit pro [illegible]

Et habeat capitalis dominus potestatem
distringendi suum proximum tenentem ut
offerat ei servicia debita et consueta.
Et si capitalis dominus exigat plus quam
medius ei facere deberet habeat
tenens in hoc casu exceptionem quam
haberet medius. Si vero medius
nichil habuit in potestate Regis mediatus
acquirat tenens breve suum de medio
ad vicecomitem illius comitatus in quo distringitur
Et si vicecomes mandaverit quod nichil habet
in balliva sua ubi potest summoneri
mediatus sequatur breve de attachiamento
Et si vicecomes mandaverit quod nichil
habet per quod distringi potest vel
attachiari mediatus sequatur breve
de magna districtione et fiat processus
medio in forma predicta. Et si medius
non habuerit terram in comitatu in quo
fit districtio set habuit terram in alio
comitatu tunc exeat breve originale
ad eum medium [redacted]
ad vicecomitem illius comitatus in quo fit
districtio. Et ei testificatur sum

per vic' illius com' in quo sit dis-
trict'. quod nichil habet in com' suo
predicto. exigatur de comitatu ad
com' tunc medium ad vic' illius com'
in quo destinatur fiat certum justic'
quod exigat eum et faciat exigi in illo
com' quousque pervenerit ad magnam
districtionem et proclamacionem et facto
districtionis brevis dictum est supra de
medio habente terram in eodem
com' in quo sit districtus. Et medius
faciat exigi in com' in quo nichil
habet sicut dictum est supra de medio
nichil habente quousque pervenerit ad
magnam districtionem et proclamacionem
Et sic post proclamacionem in utroque
com' factam et adiudicatur medius
de feodo et servicio suo quietus
Et ut aliquid contingat quod tenens
in dominico seisitus est ad tenend'
per manus servicium quod medius facere
debuit capitali domino suo tunc post hoc
proclamacionem in utroque comitatu
factam adiudicatus sit tenens

capitali domino omisso medio habe-
bit tenens respondere capitali domino
de seruiciis et consuetudinibus que me-
dius prius facere debuit. Et postquam
medius venit in curiam et cognouit
quod acquietare debet tenentem
suum, vel attornatus ad acquietandum.
Et si post hoc cognicionem erit in ipsum
querimonia peruenerit quod medius
non acquietauit tenentem suum
tunc [illegible] de medio. quod est
distringat medium ad acquietandum
tenentem suum et ad essendum coram
Justiciariis ad certum diem ad ostendendum
quare prius non acquietauit te-
nentem suum. Et cum per districcionem ve-
nerit audiatur querens. Et si se
querens verificare poterit quod ipsum
non acquietauit, statuetur de
dampnis et per ipsum recedet tenens
quietus de suo medio et tene-
atur capitali domino. Et si ad pri-
mam districcionem non venit exeat
breve de alia districcione et sic de

q[ue]stionatis q[ui]a p[er] stat[utum] circa distinctione[m]
fact[am] p[ro]cedat ad iudiciu[m] sicut p[ri]mus
dictu[m] est. Et sciend[um] q[uo]d p[er] hoc statu-
tu[m] non excluduntur tenentes
qui habent accione[m] si de cet[er]o [illegible]
inplacitaverint sup[er] medios suos et
eor[um] heredes. Sed quod prius h[ab]uer[un]t
vnde excluduntur tenentes quin
sequi possint versus medios
suos forma[m] consuetudine[m] p[ri]us usitat[am]
tam si videatur q[uo]d processus eor[um] plus
celeris p[er] [illegible] cur[ie] q[uam] p[er] istud sta-
tutu[m]. Et sciend[um] est q[uo]d p[er] istud statut[um]
non p[ro]videt[ur] remediu[m] quibuscumq[ue]
mediis set solummodo in casu ubi
unus medius tantu[m] int[er] d[omi]n[u]m dis-
tringente[m] et tenente[m]. Et in casu ubi
medius est plene etatis et in casu
ubi tenens sine p[re]iudicio [illegible]
q[uo]d mediu[m] se [illegible] potest [illegible]
d[omi]no quod dictu[m] est de [illegible] te-
nentib[us] in dote[m] vel p[er] leg[em] Anglie
vel alio modo ad t[er]minu[m] vite vel p[ro]
feodi [illegible] q[ui]b[us] p[ro] aliquibus

casibus novam est remedium provisum
quo deo dante cicius providebitur.

R. Cum in favore Justic' constitutum
fuit quod omnes qui terram liberam con
quisierunt est liberent nisi a die anni
post quem nullum breve recuperetur
nulla de hoc considerantes animo
rum fecerunt regis ad regem anni
et nullum breve super eos fuit liberat'
de licencia Justiciar' recedunt per
quorum recessum adversarii eorum
absenciam parentes terras suas
perquisierunt in terra que aliquis per
sonam aliquatenus per Eue per dono
recuperantur Et illi qui erant de
debeant recessisse terra sua amittebant
Et hoc statuendo impostorum diminuendum
statuit dominus Rex quod Justic' in sta
tutis suis statuerent terminum
quindene vel mensis numquam diem
vel minorem. solum quod cum fuerit
minor vel numquam infra quem de
numm prepositure providerit quod omnes
qui terram liberam conquisierunt est libe

venit ante illum diem post quem
nullum breve recipiatur. Et in adventu
illius terminum deficient cum capital
justic' illius comitatus quot brevia sint a
quo ad diem illum datum nullum breve
recipiatur quod si recepta fuerint posses
sio per illud breve facta pro nullo habeatur
et quod breve cassetur durante toto tempore
potest revocari. Brevia autem de dote
de terris unde obierunt virum suum
seisitus. Assise ultime presentacionis et
quare impedit. de terris coram iusticiariis
assise cum placitum quocumque tempore
venerint ante recessum justiciarius
recipiantur. Et si forte assisa ad xl.
concedit dominus rex quod omnes assise quod
illi qui terminum habeant in diversis comitatibus in
in quibus justiciarii terminare tamen
inplacitatum. et de aliis terris in comitatu
in quo justiciarii non terminarent
inplacitantur coram justiciariis apud
Westm' vel de Banco domini Regis
vel coram justiciariis ad assisas cap
assign. vel in aliquo comitatu

sic vel in aliqua curia baronum
devenerit facto possint generales at
tornatos eis sequendo per eis in omnibus
assisis in faciendo iusticie quem ipsis vel
contra ipsos motis vel movendis
durante termino qui quidem attorn
seu attornata habeant generalem
potestatem in placitis motis vel faciend
quousque placitum terminetur vel dominus
suus ipsum amoveat. nec propter hoc
aliscantur breve in assisis vel fuit
coram eisdem iusticiis. ¶ De servientibus
xj. ballivis. camerariis et quibuscumque recep
toribus qui ad compotum reddendum
tenentur. Concordatum est et ordinatum
et statutum quod cum domini huiusmodi servientium
dederint eis auditores compoti et
contigerit eos esse in arreragiis super
compotum suo allocatis allocandis
arrestentur corpora eorum et per testimonium
auditorum eiusdem compoti mittantur
ad proximam gaolam domini
regis in partibus illis. Et a vice
comite custode eiusdem gaole reci

prisonam et ibidem maneant in ferris
sub bona custodia et in illa prisona
remaneant de suo proprio viventes
quousque dominis suis de arreragiis plenarie
satisfecerint Ita tamen si quis sic ad
carcerem committatur et conqueratur quod auditores
compoti ipsum iniuste gravaverint ipsum
onerando de receptis que non recepit
et non allocando ei expensas aut li-
berationes rationabiles et inveniat
amicos qui eum manucapere voluerint
ad ducendum coram Baronibus de Scaccario
tunc liberetur eis. Et scire faciat vic'
in cuius prisona fuit domino quod sit coram
Baronibus de Scaccario cum rotulis et talliis
per quos compotum reddiderunt Et in
presencia Baronum vel auditorum
quos assignare voluerint recitetur
compotus et fiat iusticia partibus ita
quod si sint in arreragiis committantur
gaole de Flete ut supradictum est
Et si de fugitivis et arestatis compotum
reddere noluerint sicut alibi in aliis
statutis continetur distringantur

Westm'

ad veniend' coram Justic' ad com-
potum suum reddendum. si habeant per
quod distringi possint. Et si ad cur'
venerint dentur auditores compo-
torum quibus si fuerint in arreragiis
super compotum arreragia solvere non possint
committantur gaole ad custodiend'
in forma predicta. Et si defugerint et
resseantes fuerint per vic' qd non sunt
inventi. exigantur de com' in com'
quousque utlagentur et sint hii in
carcere irreplegiabiles. Et mandetur
sibi vic' vel custos gaole. sive sit
in libertate sive extra. qd per aliquod breve
quod dicitur replegiare vel alio modo
sine assensu domini sui ipsum a prisona
exire non permittat quod si fecerit
et super hoc convictus respondeat
domino de dampnis per ipsum servientem
sibi illatis. secundum qd per patriam
poterit verificari. Et habeat suum
recuperare per breve de debito. Et si
custos gaole non habeat per quod
justicietur vel unde solvat

¶ ccdiii ·

respondeat suus superior qui custo
diam habet gaole sibi commisse prout illis
idem habet. ¶ Cum multi per malitiam ¶ x iij
volentes alios gravare procurant fieri
appella falsa de homicidiis et aliis
feloniis per appellatores non habentes
unde domino Regi pro falso appello nec
appellatis de dampnis respondere
possint. statutum est quod cum aliquis
sit appellatus de felonia sibi imposita
et se acquietaverit in curia Regis modo
debito et consueto vel ad sectam
appellatoris vel justiciarii domini Regis
Justiciarii coram quibus auditum
erit hujusmodi appellum et terminatum puniant
appellatorem per prisonam unius anni
Et nichilominus hujusmodi appellatores res
tituant appellatis dampna secundum discrecionem
Justiciariorum habito respectu ad prisonam
vel arestacionem quam occasione hujusmodi
appellatorum sustinuerunt appellati
Et ad infamiam quam per imprisona
mentum vel alio modo incurrerunt
Et nichilominus versus dominum Regem graviter

redimantur. Et si forte hii appellatores
non habeant unde possint dampna
restaurare possit inquiri per quorum
abettum formatus fuit hic appellum
per malitiam si appellatus hoc petat.
Et si inveniatur per illam inquisitionem
quod aliquis sit abettator per malici-
am per breve de iudicio ad sectam ap-
pellati distringatur ad dampna eidem
restituenda. Et si legitimo modo
convicti fuerint de huiusmodi abetto per
malitiam puniantur per prisonam quo
ad restitutionem dampnorum sicut
supradictum est de appellatore. Nec
valeat decetero appellatori in appello
de morte hominis esson in quocumque loco
ubi appellum fuit determinandum.

xiii. Quia vicecomites multociens fingentes
coram eis aliquos indictare de fur-
tis et aliis maleficiis capiunt homines
non attachiabiles nec legitimo modo
indictatos et eos imprisonant ut ab
eis pecuniam ectorqueant
legitimo modo per xii. iur' non fuerit

indictatum statutum est quod vic' in tur-
no suo et alibi cum inquirere de-
beat de hiis malefactoribus per pre-
ceptum Regis sive ex officio suo per
legales homines ad numerum per xij fa-
ciat inquisitiones suas de hiis male-
factoribus qui inquisitionibus illis
sigilla sua apponant. et illos quos
per huiusmodi inquisitiones invenerit cul-
pabiles capiatur et imprisonetur eodem
modo aliter fieri consuevit. Et si
aliquos imprisonaverint quam per huiusmodi in-
quisitiones indictatos. Habeant huiusmodi
imprisonati actionem suam per breve
de imprisonamento versus vicecomitem
habeat versus quamcumque aliam personam
que eos imprisonaverit sine Waran-
to Et sicut datum est de breve ab-
ducatur de quolibet in scaccario liberato

Item de vasto facto in he- Nota
reditate alterius per custodes et tene-
ntes in dotem per legem Anglie vel
aliter ad terminum vite consimile
fiat breve de prohibitione vasti

pro quod hucusque multi fuerunt in errore
credentes quod illi qui de vasto sunt
non fuerunt necesse respondere
nisi de vasto facto post publicati-
onis directam concordatum quod dictus brev
de vasto circa decetero tollatur statu-
te quod de vasto quocumque modo ad
nocumentum eliciant facto nec stat
decetero breve de perambulacione aut brevia
de eisdem ita quod ille de quo queritur
respondeat de vasto facto — post
eum attornata. Et si non venerit
attachietur et post attachiamentum dis-
tringatur et post districtionem si non
venerit mittatur breve quod in statuto
assumptis secum xij. etc. accedat
ad locum vastatum et inquirat de
vasto et retornet inquisitionem et
postquam retornatum fuerit procedat
ad iudicium secundum quod continetur
in statuto prius edito apud
Westm. Cum in casu quo mino-
xxij res possint ...
implacitati possint concessum

¶ Sedm·

est qd si filii minores elongati sint
quo minus personaliter sequi possint
admittantur propinquiores eam ad
sequendum per eos. ¶ Si actum catalm quo ¶ xxii
aliam warantiam defendat per cartam
de prepatre qui tenuit de suo domino
et ex promaritis que tenuit de eodem
domino. Dubitatio videtur exorta de
warantizatione armorum ad quem de
duobus dominis pertineat. Concordatum
est qd ille dns deberet habere warantum
ratum de quo antecessor prius fuit
seisitus. non habito respectu ad
originem nec ad quantitatem cum aliis de
warantia ad eam quam seisitiones
per dominum exhibitae. ¶ Cum in tanta ¶ xxiii
justicia non admittatur de ceteris
essonium de malo lecti de terra in eodem
comitatu nisi ille qui se fecit essoniari
visus fuerit infirmus. quia si
comparuerit et probatur qd tenens
non est infirmus nec in illa terra
in quo minus bene potuit
omnium justiciariis admittatur

cius assumpcio. Et si hoc per inqui-
sicionem conuinci poterit. Deletur illud
essoin in defaltam. nec recordetur de
cetero illud essoin in vita de recto inter
duos contendentes pro breui suspensu

xviij° Cum debitum fuit recuperatum vel
in curia Regis recognitum vel dampna
adiudicata fuerint decetero sit
in electione illius qui sequitur pro hu-
iusmodi debito aut dampnis sequi breue quod
vicecomes fieri faciat de terris et catallis vel
quod vicecomes liberet ei omnia catalla debi-
toris exceptis bobus et affris caru-
ce et medietatem terre sue quousque
debitum fuit leuatum per racionabile
precium et extentam. Et si eiectus fuerit
ab illo tenemento habeat recuperare
per breue noue disseisine et postea
per breue de redisseisina si necesse fuit

xx° Cum post mortem alicuius dece-
dentis intestati vel obligati ali-
quibus in debitis bona deue-
niunt ad ordinarios disponenda obli-
getur decetero ordinarius ad respondendum

de debitis

de debitis quatenus bona defuncti
sufficiunt eodem modo quo executores
tenerentur si testamentum fecisset.

Cum sustineatur in brevi mortis xxi°
antecessoris admittere consueverint
responsionem tenentis quod petens
non est propinquior heres antecessoris de
cuius morte tenementum petitur et hoc asserat
per assisam inquirendam Concordatum
est quod in brevibus consanguinitatis
avi et proavi que sunt eiusdem nature
admittatur illa responsio et inquiratur
et eandem inquisitionem ad iudicium
procedatur. Cum in statuto edito xxii
apud Glouc' contineatur quod si
quis dimiserit terram ad reddendum
valorem quarte partis terre vel
ultra recuperet ille qui dimisit
si cessavit per biennium sine
districtione per biennium tam etc
tenendi terram sic dimissam in dominico
Eodem modo concordatum est quod si
quis tenementa domino feodi subtraxerit
debita et consueta per biennium.

Habet dominus etiam petendi terram sic
dimissam in dominico per tale breve. Precipe
A. quod iuste et sine dilacione reddat B. terram cum
quam A. de eo tenuit per certa servicia
et que ad predictum B. reverti debet
eo quod predictus A. in faciendo predicta
servicia iam cessavit per biennium
ut dicit. Et non solum in isto est
sibi breve in casu in quo fit mencio
in predicto statuto Glouc'. sicut breve
de ingressu in casu proviso super
tenentes et super eos quibus alienatum
xx tum sint. hoc breve ten. ¶ Cum duo vel
plures tenent pasturam in communi
superoneratam vel alia huiusmodi in communi per
hoc quod aliquis habet enim superoneratam
et aliquis eorum pasturam habet contra
voluntatem aliorum. Alius habet ac-
cionem per breve de pastura. Et habet
defendens ac ad iudicium precipientem
admensuracionem capiendi pasturam sustineri
ad locum per vic. per visum et testimonium
et assignacionem justiciariorum ad hoc
... vel quod concedat

qd nichil capiet decetero nisi bosca
turbar'. Et alius nisi eodem qd prin
cipes sui cepe voluerint Et si ali
quando cepe partem suam in certo loco
assignetur ei in sua parte boscus
vastatus. eodem qd sunt antequam
fecit vastum Et in hoc casu
cum A. et B. teneant boscum tur
bariam vel aliud hi pro indiviso
A. fecit vastum. ¶ Item debe ¶ xxii
nt executores habere de compoto
eiusdem eorum et processum per illud
bre quesite. Sunt vel habet mor
tuus si exposuit ¶ In casibus certis ¶ xxiii
in quibus conceditur bre in consimili
de statuto Westm' secundo non rece
dant quantitates et causa Reg' sic
remedio pro eo qd non extat transferre
de brevi in actu Et in registro in
certum vellet non est invenire aliquod
bre in illo casu specialiter eciam de
domo agnita absolute conceditur
bre super eum qui recusant. Et
sic transferant domus agnita

Textum:

a thus dicta in aliam personam breve
denegatur · set de recto alicuius
casu conceditur breve in simili casu sicut
remedio indigentia sicut prius
fiat breve · Questus est nobis A. quod B.
iniuste etc. leuauit domum quandam cum
fossatum & alia que sunt ad nocumentum
etc. Et si illa leuata ad nocumentum
transferuntur in aliam personam
de recto fiat breve sic Questus est
nobis A. quod B. C. et D. iniuste leuauit
nocumentum etc. Eodem modo sicut
persona aliaue eorum recuperare potest
communiam pasture per breve no. dis.
Eodem modo recuperet successor
super disseisitore vel eius heredem per
breve quod permittat licet hoc breve prius
in casu non sit concessum. Eodem
modo sicut conceditur breve utrum
aliquod tenementum sit libera elemosina
ecclesie alicuius an laicum feodum etc. ita
fiat de recto breve utrum sit libera
elemosina ecclesie alicuius an laicum
feodum etc. in casu quo licet

de nouo fiat conuictus terre tenens
in possessionem [illegible]. [illegible]
Et quandocumque de cetero euenit
in cancellaria quod in uno casu reperi-
tur breue et in consimili casu cadente
sub eodem iure et simili remedio in-
digente concordent de cetero clerici
in cancellaria de breuibus faciendis
vel atterminent querentes in
proximo parliamento et scribant
casus in quibus concordare non possunt
et referant eos ad proximum parliamentum
et de consensu iuris peritorum fiat
breue ne contingat de cetero quod curia
regis deficiat conquerentibus in iusti-
cia perquirenda. ¶ Cum non esset ¶ xxvj.
aliquod breue in cancellaria per quod
querentes haberent ita festinum reme-
dium sicut per breue noue disseisine. Dominus Rex
[illegible] quod celerius
fiat iusticia et quod dilaciones in
placitis amputentur et abbreuientur
concedit quod breue noue disseisine
locum habeat in pluribus casibus

q' p[ro]pri[us] h[abe]at. Et concedit q[uo]d de
estoueriis bosci & p[er]sicio capiend[is] in
bosco de nucib[us] & glandib[us] & aliis
fructibus colligend[is]. De aquaductu
& liberac[i]o[n]e bladi cum ceteris uictual
alium cum necessariorum in eadem loca
[illegible] p[er]cipiendor[um] [illegible] sunt
collecta de talliagio [illegible] p[re]stacio
[illegible] & huius similibus [illegible] locis
capiend[is]. custodiis p[ro]prior[um] boscor[um] for[estarum]
warennar[um] [illegible] portar[um] & aliis
balliuis & officiis in feodo [illegible]
de gard[is] assise noue disseisine & aliis
supra dictis casibus modo consimili si
de bre de libero ten[emento]. Et sciat p[ro]pri[us]
[illegible] h[abe]at in communia pas
ture sicut [illegible] in [illegible]
turbarie piscarie & aliis [illegible]
huius similibus quas quis h[abe]t p[er]tine
tes ad liberum ten[ementum] suum uel [illegible]
sine ten[emento] p[er]petuas [illegible] ad [illegible]
ad terminum uite sue [illegible]
[illegible] quis tenet ten[ementum] ad [illegible]
ut in custodia & illud alienat

Cedm ·

in feodo ut puillam alienatam
transferret liberum ten(ementum) in feoffatum
fiat remedium p(er) br(ev)e noue disseis(ine)
Et hoc erat q(uia) disseisitoribus de
ille qui feoffato q(uam) feoffatus. Sed
q(uo)d eveniret [illegible] consolaci(one) [illegible]
p(re)dictum br(ev)e Et sic post mortem p(er)
fondat cessat remedium p(er) p(re)dictum
br(ev)e & fiat remedium p(er) br(ev)e de in
gressu Et plus supius fiat me
cio de aliquibus casibus de quibus
locum non habet p(ro)cessus p(re)dicti br(ev)e no
dis(seisine) non q(ua)ppt hoc credit aliquis
illius br(ev)e non competere ubi prius
competebat Et hoc dubi
tauerunt quidam utrum in casu
autem quis perdit aliquis sepe[illegible].
sicut petunt remedium p(er) p(re)dictum
br(ev)e Et dicitur p(er) eos q(uo)d in casu
illo p(er) p(re)dictum br(ev)e bonum & competens est
remedium Et dubitabatur de casu a
illi qui nondum sunt disseisitores
q(uo)d non p(ro)ponatur [illegible] [illegible]
p(er) quos casus assise disseisin(e)

dicendo q(uo)d alias tales sunt assise
int(er) easdem p(ar)tes de eodem ten(emento)
vel dicendo et menciendo q(uo)d bre(ve)
de maiori natura pendet int(er) easd(em)
p(ar)tes de eodem ten(emento) et sup(er) h(uius)mo(d)i
vocant warantos vel recordu(m) ad war(antum).
Et p(er) illam vocem assignare pos-
sunt defforciare tenentes redditus et
alia p(ro)ficua ad magnum dampnum
querenciu(m). quia licet prius aliam
peticionem no(n) h(ab)uerunt qui h(uius)mo(d)i falsas
excepciones mendaciter apposuerunt
nisi tantu(m) q(uo)d post mendaciu(m) suu(m)
convictu(m) p(ro)cessum fuit ad capcione(m)
assise. D(omi)n(u)s Rex cu(m) odiose sint h(uius)mo(d)i
false excepciones statuit q(uo)d si q(ui)s
disseisitor nominatus p(er)sonalit(er) appo-
nat illam falsam excepcionem ad dic(tam)
diem datam. si defecerit de waranto
quod vocavit habeatur p(ro) disseisi-
tore absq(ue) recognicione assise et resti-
tuantur dampna prius inquisita vel
post inquirenda in duplum. Et in-
sup(er) p(ro) falsitate sua p(ro)nuncia(tur)

per perambulacionem unius anni. Et si illa
exceptio affirmatur per ballivum non per
hoc differtur captio assise et iudicium
super restitucione ten[ementi] et dampnorum
ita tamen quod si d[omi]n[u]s illius ballivi
qui absens fuit presencialiter venerit
contra justiciarios qui assisam ceperint
et offerat verificare per recordum
et per rotulos quod assisa alias capta fuit
de eodem ten[emento] inter easdem partes vel
quod querens alias se retraxit de eo
sine brevi. vel quod placitum pendet per
breve de recto inter eos. fiat ei breve ad
faciendum venire super hoc recordum
Et cum illud habuerit si per illud viderit
curia justiciarius quod recordum valet eis
nimium valuerit ante iudicium quod
per illud excluderet querens ab ac-
cione sua. statim fiat justiciariis breve
quod querens prius recuperavit quod sit
ad certum diem ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. et dampnum si quod
prius solvit per primum iudicium red-
dat. Simul cum dampnis que sustinuit

post primam in diam reddita que in
restituatur in duplo et super dampnis
taxatis puniatur ille qui assisam impetra-
vit et primo recuperavit per prisonam
secundum discrecionem iusticiarii. Eodem
modo si defendens contra quem
transivit assisa in sua absencia os-
tendat certas causas vel quia etiam etiam
super quarum consideratione non fuerunt
iuratores examinati nec examina-
nati poterunt et eo quod vicecomes
in illa sit mencio in pluralitate modo
et probabiliter ignorare poterunt
consideraciones sive capitum iusticiarii
assise specie illis super facto per que
recuperavit quod sit eo ad diem
coram eis et venire faciat iuratores
eiusdem assise. Et si per eorundem
iuratores vel forte per mortalitatem
tum si proceat illa verificatum puniatur
ille qui assisam illam impetravit contra
statutum sicut primum per penam super-
dictam. ¶ Et hec capitulum decretum est
xxv. Brevem de disseisina sit tantum

et dissaisitore. Et si plures sunt
dissaisitores in uno brevi nominati
[illegible] de [illegible] sit con-
tentus vel de parco quia exigit
bonum ius de parco. v. s. c. iiij. De-
us precam. ¶ Similibus de redisseisi- xxvi
& adiudicantur de ceteris dampna in
duplo & sint redisseisitores irreple-
giabiles per commune breve. Et sicut
in statuto de Merton provisum fuit
illis de hiis qui disseisiti fuerint
postea recuperaverint per assisam
mortis antecessoris. aut per alias
iuratas. Consimiliter fiat de ceteris illo
tre locum illis qui recuperaverint
per defaltam redditionem vel alio
modo sine recognitione assise vel iur'.
¶ Postquam aliquis posuit se in inquis- xxvij
itionem aliquam que emerserit vel capere
potest. ad proximum diem allocetur ei
essonium et ad alios dies sequentes
per essonium non differatur capcio inquis'
sive prius habuit essonium sive non.
nec admittatur essonium post diem

hoc proprium in casu quo partes venire
xxviij consueverant sine essonio. Cum per
statutum Westm. primi statuatur quod partes
tenentes amittunt in casu non tollo
tur essonium in brevibus assise.
Eodem modo observetur de petentibus.
xxix Breve de transgressione ad audiendum
et terminandum decetero non concedatur
coram aliis quibuscumque justiciariis quam
justiciariis de utroque banco et jus
ticiariis itinerantibus nisi pro enormi
transgressione ubi necesse est fes
tinum apponere remedium. Dominus
Rex de sua gratia speciali hoc duxerit
concedendum. Nec eciam concedatur
breve ad audiendum appellum et ter
minandum coram justiciariis assign
atis nisi in speciali casu et certa causa
cum dominus Rex hoc preceperit. Set nec
appella vel inquisicio dum in
persona deterrentur (?) Videat breve de
odio et atya sicut in magna car
ta et aliis statutis continetur. As
xxx. signentur decetero duo justiciarii jur

coram quibus et non aliis capiant assis'
noue diss' mortis antec' et attincte
et associent sibi duos vel unum de
discretioribus militibus comitatus
in quem venerint et capiant assisas
predictas ad plus ter per annum videlicet
semel inter festum sancti Johannis Bap-
tiste et gulam Augusti. Et iterum inter
festum exaltacionis sancte crucis et octab'
sancti Michaelis. Et tercio inter festum Epiphanie
et festum purificacionis beate Marie. Et in qua-
libet comitatu ad quamlibet capcionem
assise antequam recedant statuant
diem de reditu suo ita quod omnes
de comitatu scire possint eorum adventum.
Et de termino in terminum adiornentur
assise sine proteccione. Essonium per
essonium vel defectum recognitorum
sed de uno die in alium diffe-
ratur. Et si aliqua de causa si
deviant quod talis sit quod assisa
mortis antecessoris per essonium sit
differenda respectuande
adiornentur in banco. Hoc bene

rocat eis facere. Et tunc mittatur jus-
ticiarius de banco veniendi cum bre-
vi originali. Et cum loquela pervenerit
ad capitulum assise remittatur loque-
la cum brevi originali per justic' de
banco ad priores justiciarios coram
quibus capiatur assisa. Set quando
venit justiciarius de banco in partes
ad minus quatuor dies per tantum
ante predictos justiciarios assignatos
ut parcatur laboribus et expens'.
Et terminentur inquisitiones et
prende de transgressionibus placitis
placitatis coram justic' de utro-
que banco nisi tam enormis sit trans-
gressio quod magna indigeat exa-
minatione. Similiter terminentur
coram eis inquisitiones de aliis
placitis placitatis in utroque banco
in quibus parva est examinatio
et quo jure de ingressu vel con-
similis actionis vel in casu cui de
alia causa sint inquirendi. Set
inquisitiones de grossis et pluri-
bus articulis que magna indi

graui examinatione capiatur
coram Justiciariis de Banco nisi ambe
partes petant quod inquisitio capiatur
coram aliquibus de Banco certe
cum partes illuc venerint. Set de cetero
non fiat nisi per duos Justiciarios vel
per unum cum aliquo consilio de comitatu
in quem partes consenserint sine
attachiamento. De ceteris vero inquisitionibus
coram aliquibus Justiciariis de
Banco nisi statuantur certis dies
et locis in comitatu in presencia partium
et dies et locis inserantur in brevi
de nisi prius per hec verba. Precipimus
tibi quod venire facias coram Justiciariis
apud Westmonasterium in octabis sancti Michaelis
nisi tales et tales tali die et loco ad
partes illuc venerint xij. etc. Et
cum hee inquisitiones capte fuerint
returnentur in Banco et ibi fiat
iudicium et irrotuletur. Et si omissa
forma aliqua inquisitiones capte
procedatur pro nullis penitus habeantur.
Ex quod assisa ultime presentationis in-
quisitiones super brevi quare impedit

attachiamentum in prefixo coram dictis
Justiciariis de Banco ad certum diem
et locum in Banco statutos sive
defendens consenciat sive non et
ibi stetur recordo iudicium habiturum
decetero coram Justiciariis de Banco
et in finibus suis dictos irrotula-
tos omnia placita coram eis placitata
sicut antiquitus fieri consueverunt
xxxi. Item ordinatum est quod Justiciarii
ad assisas capiendas assignati non
compellant Juratores dicere precise
an aliquis sit disseisitus vel non
dummodo voluerint dicere veri-
tatem facti et petere auxilium
Justic'. Set si sponte velint dicere
quod disseisitus est vel non, admitta-
tur eorum veredictum sub suo periculo. Et
decetero non ponant Justiciarii in
assisis aut Juratis aliquos plures
nisi eos qui prius ad hec summoniti
fuerint. Cum aliquis implaci-
xxxii. tatus coram aliquibus Justiciariis
proponat exceptionem et petat quod
Justiciarii eam allocent quam si
allocare noluerint, si ille qui

exceptionem proposuit

exceptionem apponat et petat quod
justiciarius sigillum suum apponat
in testimonium. Et si unus apponere
noluerit apponat alius de societate.
Et si forte conquerente de
facto justiciarii domino Regi proponatur
venire faciat dominus Rex recordum
coram eo. Et si illa exceptio non
inveniatur in rotulo et querens
ostendat exceptionem scriptam cum si-
gillo justiciarii apposito mandet
justiciario quod sit ad certum diem et
locum ad cognoscendum sigillum
suum vel ad dedicendum. Et si jus-
ticiarius sigillum suum dedicere non
possit procedatur ad judicium secundum
illam exceptionem prout admitten-
da esset vel cassanda. Cum viri re- xxxii
ligiosi et alie persone ecclesiastice im-
placitentur aliquando et implacitati
faciunt defaltam ob quam tene-
menta amittere debent quia justiciarii
hucusque convenerunt quod si in hujusmodi
actionibus faciunt defaltam per collusionem

Et cum petentes a curia sua statuta
per talliam domini aut alterius
chamberlanis seisinam de terra
sequi non possunt per illam defaltam
consequerent seisinam et sic fe-
rat stratus statuto. Ordinatum est
per dominum regem et concessum quod
in hoc casu postquam defalta fuit
facta inquiratur per patriam utrum
petens habet ius in petitione sua
vel non. Et si compertum fuerit quod
ius ~~non~~ habet concedatur eidem
petenti et recuperet seisinam suam.
Et si ius non habuerit inquisitum
tunc primus dominus feodi si illud pe-
tat infra annum et tempus inquis-
cionis capiat. Et si infra annum non
petat superior dominus inquirat. Si
petat infra annum de eodem post illum
annum. Et sic fiat de quolibet capita-
li domino post primum annum spatium
unius anni ad petendum usque
sive quemcumque perveniat ad regem
tam per defectum aliorum dominorum ten-

manerio. Et ad assignandum
iusticiarios inquisicionis admittantur
quicumque per capitales dominos feodorum
et similiter per Regem qui assignandi
colunt et permanente dominum posse
iudicari clari fuerint in manibus
dominorum Regis quousque tenentes per peticionem
vel per aliquem capitalem dominum dis
retinerant. Et omnes sic ad
respondendum ad eam de generalibus.

Quia multi tenentes erigunt
cruces in terra sua aut erigi per
mittunt in preiudicium dominorum suorum
ut tenentes per privilegium templariorum
et hospitalariorum tueri se possint contra
capitales dominos feodorum. Statutum
est quod huiusmodi tenementa capitalibus dominis aut
Regi incurrantur eodem modo
quo statutum est alibi de tene
mentis ad manum mortuam. xxxiij

Purveu est qe si home ravisse
femme espouse, dame ou damoisele
seit ou autre femme desormes p
lus ou ele ne se assent ne avant xxxiiij

ne apres cel jugement de vie e de
membre. Ensement par la ou homme
ravisse femme espouse damoysele
ou autre femme maugre le soen
ne seit qe ele se assent apres
cel jugement com avant est
dit. Sil seit atteint a la suyte le roy
e par la ert le fet a la suite. De muli
eribus abductis cum bonis viri
sui habeat Rex catalla de bonis
asportatis. Et si uxor sponte reli
querit virum suum et abierit et mora
tur cum adultero suo amittat imp
petuum dotem suam ad quam petendi
actionem que ei competere posset
de tenemento viri sui si super hoc con
uincatur nisi vir suus sponte et
sine coercione ecclesiastica eam re
conciliet et secum cohabitare permitta
t in quo casu restituatur ei actio.
Qui monialem abduxerit a
domo sua licet monialis con
senciat puniatur per prisonam trium
annorum et satisfaciat domui de

qua abducta fuit competenter
maske requirat ad coniunctionem
sui &c. De pueris siue masculis xxxvi.
siue femellis quorum maritagium
ad aliquem pertineat rapitis et ab
ductis. Et ille qui rapuit eos huius
modi maritagio. licet postea resti
tuat puerum non maritatum vel de
maritagio satisfecit, teneatur puerum
ad prosecutionem per persona ducere
annorum. Et si non restituit vel
eundem post nubiles annos ma
ritauit et de maritagio satisfacere
non potest abiuret regnum vel
habeat perpetuam prisonam. Et sit
super hoc habeat querens tale breve
Si A. fecerit te securum &c. tunc po
ne per vadium et saluos plegios
B. quod sit coram Justiciariis &c. ad
ostendendum quare talem heredem
infra etatem existentem cuius mari
tagium ad ipsum non pertinet rapuit
et abduxit contra voluntatem
ipsius B. Et contra pacem nostram &c.

Et si latro sit in eodem comitatu tunc
addatur ista clausula. Et diligenter
inquiratis ubi ille latro est in balliua
vestra et ipsum cum catallis suis inventis
capiatis. et salvo et secure custodiri
faciatis quod eum habeatis coram iusticiariis
nostris apud ad proximam deliberacionem ad respondendum
eis de predicto latrocinio et catallis reddi debeant. Et
fiat breve versus coronatorem de quo
queratur quousque per districcionem comi-
tatus per quod distringi poterit vel
per contumaciam si non sit inficiabilis
exigatur et utlagetur. Et si for-
te latro ducatur et transferatur
in aliud com. tunc sit illius comi-
tatus breve sub hac forma. Quoniam questus
est nobis A. quod B. nuper catalla sua
infra eandem [illegible] apud [illegible]
inventa in com. tali recepit et
de com. illo ad talem locum in
com. illo abduxit contra voluntatem
ipsius A. et contra pacem nostram.
Et ideo tibi precipimus quod predictum latronem
cum catallis in balliua tua in-

G[illegible]·

uenire poterit· capiatur breue de casu proviso
dicatur· Et eciam quod cui breue contra Stat'
tenens apud [illegible] tali die quem idem
[illegible] reddend'· [illegible]· ad reddend'
[illegible]· [illegible]· de iure reddi de
[illegible]· Et si heres autem [illegible]
[illegible] vel arreragia restituat [illegible]
[illegible] predictam [illegible] eos
quousque [illegible] restitutam debeat
si [illegible] fuisset nec [illegible]
aut alienabit ille qui iniuste recepit
[illegible] de pena supra dicta
post mortem heredis [illegible]
[illegible] possessionem [illegible]. Et si
[illegible] predicta [illegible]
si [illegible] competebat [illegible]
[illegible] restitucionem [illegible]
[illegible] heredis querentis [illegible]
[illegible] debito modo. Et [illegible]
[illegible] competebat [illegible]
[illegible] donacionis [illegible]
aut [illegible] restitucione
[illegible] querela [illegible]
querentis [illegible]

eſt. Eodem modo ſi moriatur pars
defendens antequam placitum terminetur
vel heres reſtituatur. Post dictum placitum
per reſum inter querentem vel eius
heredem vel executores. Et executores
defendentis vel aliis heredes ſi execu
tores non ſufficiunt quo ad ſatisfac
tionem de valore medii temporis ſed
quod in aliis ſtatutis continetur. Set
non quo ad penam perſone quia quis
pro alieno facto non eſt puniendus
Eodem modo in pendente placitum
inter partes de cuſtodia terre vel he
redis vel warranti pro acte hic quod ſic ma
ſit. Precipe alias quod reddat et
ſiat reſummonicio inter heredem et exe
cutores querentis et ſibi inter heredes
et executores defendentis ſi inter eos
aliqua pars moriatur ante placitum
terminatum. Et in quo ante ad mar
tem diſtinctam datur tamen iuxta
quam res communi tenentur ad
annus in quorum qualibet conſiſtet
duplicata placitum quod defendens

venire ad brevia ad diem in brevi
contentum personis querentis et qui
diem non observant et attachiamento vero vel aliquo
et vero destitutum fuerit per quod procedi
ad inquirendum per partem querentem salvo iure
defendentis super possessione ut de lege
debetur. Eodem modo fiat in brevi
de transgressione cum quis queritur
se eiectum fuisse de libero custodiis

Capitulum xxxvi

Ordinatum est circa eos generaliter
et alios qui curias tenent volentes
gravare subditos suos cum non ha-
beant legalem causam gravandi eos
procurant alios movere querelas
versus eos et dare vadium et invenire
plegios vel impetrare brevia et ad
sectas talium querentium compellunt
eos sequi comitatum hundredum et finem
quousque finem fecerint cum ipsis pro
relaxatione sectae. Statutum est quod
hoc decetero non fiat. Et si aliquis
per huiusmodi falsas querimonias attrac-
tus fuerit replegiat districtionem
suam sic captam et ponat [illegible]

Si querelam coram Justic. contra aliq(uem)
vic. vel Ballivum vel dnm proposuerit
sic districtiones fecerunt querentem minus
iustam et adnotatur in scaccario districcio-
nem iustam extitisse vel querentem non
hoc contra eos accionem et replicaverit
querens vel querimoniam contra eos nisi
cause movebitur ad instanciam seu
procuracionem vic. aut aliorum ballivorum
vel dnorum admittatur illa replicacio
Et si super hoc convicti fuerint erga
dnm Regem graviter puniantur
Et nichilominus sic gravatis dampna
xxxviij restituant in duplo. Cum vicecomites et
Ballivi ad quos ex officio sibi commisso
pertinet districtiones facere gravare vo-
lentes subditos suos vel ab
eis pecuniam extorquentes mit-
tunt ignotos ad faciendas per eos
districtiones extraneos et
subditos suos gravare possint
pro hoc quod sic districti non habentes
noticiam personarum non prosequuntur
ubi districtiones super eos fiunt fiat

Statu-

tum est quod nulla districcio fiat nisi
per ballivos notos et iuratos. Et si
alio modo districciones fecerint
et super hoc convicti fuerint, sive ra-
cione brevis de transgressione impetrati
venerint, restituant dampna gra-
vatis et corpus dominum Regem graviter
puniantur. ¶ Quia eciam vice- ¶ xxxix
comites dampni et ballivi libertatum
consueverunt returnare subditos suos
ponendo in assisis et iuratis homines
languidos et decrepitos et perpetua
vel temporali infirmitate languentes,
homines eciam tempore summonicionis in patria
non commorantes. Summonendo
eciam effrenatam multitudinem
iuratorum ut ab aliquibus eorum
in parte dimittendo pecuniam
extorquerent, et sic fuit assise et
iurate multociens per pauperibus, di-
vitibus per suum dando domi rema-
nentibus. Statutum est quod de cetero
non summoneantur in una assisa
plures quam xxiiij. homines eciam

Westm·

Statuit lxx · annos perpetuo languidi vel
vel tempore summonitionis infirmi vel in
patria non commorantes non ponantur
in juratis vel in minoribus assisis nec
apponantur in assisis capiendis infra com. licet
in ipso comitatu capi debeant aliqui qui
minus terre teneant quam ad valorem
xx s. per annum. Et si huiusmodi assise vel
iurate extra comitatum capi debeant non
apponantur in eis aliquis qui minus
terre teneat quam ad valorem xl s. per
annum illis exceptis qui testes sunt
nominati in cartis aut aliis scriptis
quorum presencia est tamen necessaria quod
sine eis iusticia exhiberi non possit
cum potentes sint ad laborandum
nec debet istud statutum extendi
ad magnas assisas in quibus
oportet aliquando ponere milites non
commorantes in comitatu propter
paucitatem militum qui ibi debent
reperiri in eodem com. Et si
vic. vel subballivus suus seu ballivus
libertatis contra istud statutum in

aliquo articulo grauentur et super
hoc communiter resultabant dampna
na querelas et vexaciones cum in ma-
nu Reg. Ordinatum est quod iusticiarii
ad assisas capiendas assignati cum
in comitatum venerint procedant in
audiendis querimoniis singulorum
conquerencium quo ad articulos in isto
statuto contentos et iusticiam
in forma predicta exhibeant. ¶ Cum ¶ x.
iusticiarii ad quorum officium spec-
tat omnibus coram eis impetrantibus
iusticiam exhibere frequenter
imponunt quorumdam officialium negli-
gencie mandata exequi possint pro hoc quod
vicecomites originalia et iudicialia
non retornant pro hoc etiam quod
ad scaccarium domini Regis factum dicunt
responsum. Providit dominus Rex et
ordinavit quod illi qui timent
maliciam vicecomitum liberent brevia
sua originalia et iudicialia in
pleno comitatu vel in retro comitatu
ubi fit collectio denariorum domini Regis.

Et capiatur billetta de vic' se-
parate sub sigillo suo in qua billet-
ta contineatur nomina prisonum et cau-
sa que nominatur in brevi. Et ad req-
uisicionem ipsius qui sic liberatur ap-
ponatur sigillum vic' vel subvic' in
testimonium et fiat mencio de die
liberacionis sue. Et si vic' vel
subvic' sigillum suum hujusmodi billette
apponere noluerint capiatur testi-
monium custodis et aliorum fidedignorum qui
presentes fuerint qui sigilla sua hujusmodi
billette apponant. Et si vic' hujusmodi
sibi liberatum non retornaverit et de
hoc ad justiciarios querimonia ve-
nerit mandetur per breve de in-
dicto ad justic' ad assis' capien-
das assignat' quod inquirant per eos qui pre-
sentes fuerint quando breve vic' liberatum
fuit si viderint de illa deli-
beracione et inquisicio retornetur.
Et si compertum fuit per inquisici-
onem quod breve fuit ei liberatum et nullum
retornum fecerit vel quicquam

Item:

secundum patriam sine respectu et eo quia
placitis & ad quindenas terminis et ad
proficuum quod ei evenire posset
per dilacionem quam prendebat. Et
pro istam maliciam fuit remedium in
vic' responderet quod breve adeo tarde
venit quod preceptum Regis exequi non
potuit. Multociens enim capiunt
placita dilaciones per hoc quod vic'
responderet quod preceptum ballivis alicui'
alicuius libertatis qui nichil inde fecerunt
et nominant libertates que nunquam re-
tornum brevium habuerunt. Provisum est quod
dominus Rex concordavit quod vic' de-
cetero habeat in ballivis omnes libertates
in quibuscumque comitatibus quibus habent retornum
brevium. Et si vicecomes responderit quod
retornum fecit ballivis alicuius liberta-
tis qui [illegible] in predicta balli-
va puniatur vic' tanquam [illegible]
Regis et corone sue. Et si forte
vic' responderet quod retornavit
ballivis alicuius libertatis que habeat
retornum [illegible] mandetur.

Textum.

Vnde qd non cantabat apud libatore
qui exequitur preceptum dni sabbatis et qd
Sare sanabat debiles quibus sunt se
cuperunt qd sunt ad diem in ibi
contentum ad respondendum quare
de preceptis dni sabbatis exercicium
non fecerunt. Et si ad diem vene
rant et se excusauerunt qd preceptum
non fuit eis factum. statim qdamque
Vnde dno illius liberatoris. et cumulat
apud rese in restitucione dampnum.
Et si debiti ad diem non venerint
vel sepe venerint et super dicto modo
se non excusauerunt in quolibet
bis deni dies quod dni dupla plurimi
adponitur. Vnde qd non cantabitur apud
liberatorem etc. Considerantes tamen
festinum dare responsum quia ad
illum articulum qd de exteris etc. ma
dantes aliqui et mercatores qd
multi sunt exteri aliqui qd sunt
sunt exteris cum de mercandisis respon
dere possunt. aliqui non fuerunt
mencionem de exteris quod ex

Finitum est

Item.

Dictatum est & concessum qd si
querens petat auditum responsionis
vic' concedatur ei. Et si assignaverit
significare qd vic' de militibus qui
bus respondere possit. Fiat ei bre
de iudicis ad Iustic' ad dies ipsis
assignatos qd inquirant in presenti
vic' si vidisse debuit de quibus & quan
tis exitibus respondere poterat a
die recepcionis brevis usque ad diem
in brevi contentum. Et cum inquisicio
retornata fuit si de plena prius
non responderit oneretur de sur
plusagio per exitus liberatos ad
Scacc'. & iudic' querenti tanquam factum
& concelamenta. Et statuto vic'
qd redditus debitos in garetta
& alia mobilia preter equitaturas
indumenta & utensilia domus
continentur sub nomine exituum.
Et precepit dominus Rex qd vic'
& ball' sui statutis exequendis omnino
& tempore si sit necesse per Iustic'
castigentur. Et si vic' deliquerit

Ballivus non apponeret iusticiam quod dominus
Rex · consideracionis statutum edidit res-
ponsum mandando quod vic' faceret
execucionem precepti domini Regis propter resis-
tenciam potestatis alicuius magna-
tis de qua continetur sub decreto quod
Vic' responsum mittit redundat in
dedecus domini Regis. Et statim sub
ballivus eius certificaverit quod invenerit
Vic' resistenciam statim omnibus omissis
assumpto secum posse comitatus sui eat
in propria persona facturus execucionem
Et si invenerit subballivos suos
inobedientes puniat eos per prisonam
vel quod aliter per eorum penam castigentur
Et si invenerit eos resistentes cas-
tiget resistentes per prisonam a
qua non deliberentur sine speciali
precepto domini Regis. Et si forte
Vic' cui deberet resistenciam amouere
nequiuit · certificet curiam de nominibus
resistencium auxiliancium procurancium
et fautorum et per breve de iudicio at-
tachientur per corpora ad veniendum

ad curiam Regis. Et si vicecomes resistenciam
invenerit, puniatur secundum quod domino
Regi placuerit nec intromittat se
aliquis minister domini Regis de pena
sibi infligenda quia dominus Rex hanc
specialiter sibi reservavit. Pro eo quod huius
resistentes vocantur pacis sue et
Regni sui perturbatores. Cum quis xl
alienaverit res suas. cum compertum
est quod decetero secta mulieris sive
cuius heredis non differatur post vi-
ri mortem pro minore etatem
heredis. qui Warantizare debeat
sed expectent etatem qui ignora-
re non debent quatinus alienavi-
erunt usque ad etatem Warantia
sive de Warantia sua habenda
Ordinavit dominus Rex quod si abbates xli
priores. custodes hospitalium
et aliarum domorum religiosarum fun-
datarum ab ipso vel a progenitoribus
suis alienaverint decetero ten-
domibus ipsis ab ipso vel a proge-
nitoribus suis collata tenementa illa

in manu domini Regis capiatur et
ad voluntatem suam deteneatur
Et emptores amittant suam recuperationem
de terra quam de pecunia quam persol-
uerunt. Si autem domus illa a comite
vel a barone fundata fuerit vel ab aliis
fundator vel heres suus de terra sic alienata
habeat ille a quo vel a cuius antecessoribus
terra sic alienata collata fuit breve
ad recuperandum terram illam in dominico
quod tale est. Precipe tali abbati quod
iuste etc. reddat A. talem terram
quam eidem domui collata fuit
in liberam elemosinam per predictum A.
vel antecessores suos et quod
ad predictum A. reverti debet per alie-
nationem quam predictus abbas illam fecit
de predicto tenemento contra formam
collationis predicte. Eodem modo
de tenemento dato pro cantaria
luminaria in aliqua ecclesia
vel capella vel aliqua elemo-
sina sustinenda si terra sic data
alienetur. Et si forte

tum sic datum per capitulum luminarium
pietancia pauperum vel alia elemosina
sustinenda non fuit alienatum set
subtracta fuerit huiusmodi elemosina per bien-
nium competit actio donatori aut eius
heredi ad petendum tenementum sic datum in
dominico sicut statutum est in statuto
Glouc' de tenementis dimissis ad firmam
vel reddendam quartam partem valoris
tenementi vel maioris. ¶ Cum marescalli ¶ xlij
domini Regis justic' camerarius
hostiarii custodibus in fine assisarum
et itinerantibus exigant post cartas
cancellar' justiciar' apud Westm'
qui officium illud tenent de feodo
et qui plus exigunt ratione feodi
sui quam exigere consueverunt unde
quod multi conqueruntur per eos qui
feodum cuius a multis tempore
habuerunt et habent. Dominus Rex
inquiri faciat quem statum
predicti ministri de feodo habere con-
sueverunt temporibus retroactis
et per inquisicionem statuat et precipiat

quod marescalli de feodo qui de
novo exigunt palefridum de comi
tibus baronibus et aliis per capitalem baro
niam tenentibus quando homagium
fecerint et vadia ad militiam eorum
aliud palefridum de quibusdam de
quibus palefridum habere non debue
runt palefridum de novo exigunt
Et ordinatum est quod predictus marescallus
de quolibet comite et barone integram
baroniam tenente de domino rege pale
fridum sit contentus vel de precio
quante antiquitus ex consuetudine
capere consueuit scilicet quod si ad ho
magium quod fecit palefridum et
postea in forma predicta ceperit ad mili
ciam eiusdem nichil capiat. Et si for
te ad homagium nichil cepit ad
militiam eiusdem capiet. De abbatibus
et prioribus integram baroniam tenen
tibus cum homagium vel fidelitatem
fecerint per baroniam eius capiat pale
fridum vel precium ut predictum est.
Et idem de archiepiscopis et episcopis est obseruandum

Secundum.

nacionum. De hiis autem qui per integram
baroniam tenent sive sint religiosi
sive seculares capiat secundum porcionem
partis baronie quam tenent. De re-
ligiosis tenentibus in liberam elemosinam
et non per baroniam integram vel per par-
tem baronie nichil decetero exigatur
marescallus. Et concessit dominus Rex
quod per hoc statutum non excludatur
marescallus suus de feodo in plus
petendo cum postea ostendere poterit
quod ius habeat plus petendi. Cauetur
dominus Rex habeat decetero de archiepiscopis
episcopis abbatibus prioribus comitibus baronibus
integram baroniam tenentibus
racionabilem finem cum homagium
et fidelitatem pro baroniis suis
fecerint. Et si partem baronie tene-
ant capiatur racionabilem finem
secundum porcionem ipsos contingentem.
De aliis vero abbatibus prioribus religiosis et se-
cularibus non tenentibus per baroniam
vel per partem baronie non distrin-
gatur ad finem faciendum [illegible]

qd de tenementib; p religionem
magistrum vel fratrem domine
eidem est. Sed erit actio domino de forma
in instrumento contenta vel de
precio instrumenta quod plus dni
est per religiosos quam secularis quia ho
nestius est quod religiosi sustineant
dampnum per emptionem instrumento quam inde
xliij gaudeant. ¶ Prohibetur etiam decetero
Templariis et Hospitalariis ne decetero
trahant aliquem in placitum coram
conservatoribus privilegiorum suorum
de aliqua re cuius cognitio spectat
ad forum regium. quod si fecerint fratres
restituant dampna parti gravate et
versus dominum Regem graviter punientur
Prohibet etiam dominus Rex conser
vatoribus privilegiorum eorundem ne
decetero ad instanciam Templariorum
Hospitalariorum aut aliorum privilegiatorum
concedant citationes priusquam ex
primatur super qua re fieri debeat
citatio. Et si contra fecerint conser
vatores qd teneatur actio de aliq

rerum vel cognicio spectat ad forum regium
vel conseruatores nec arbitrarii. set
aciunt nec cognoscunt. Et si aliter
fecerint conseruatores respondebunt
parti lese de dampnis. et nichilominus versus
dominum regem grauiter punientur.
Et quia diu priuilegiati impetrauerunt
conseruatores. Episcopos. prelatos
et iusticiarios. quos voluerint qui nichil
sciunt unde vexis aut domino regi seu
assistere possent qui eundem causas seu
ad regendam dignitatem domini regis
quam corone [illegible] quibus per eorum de
predicta pena infligi non potest
[illegible] decreto [illegible] vel obe
diencia [illegible] quod non producunt
obediencia [illegible] suos assistunt sibi
[illegible] in preiudicium domini regis
et corone sue. quod si fecerint per
statutum istum respondeant eius [illegible]
et si de proprio facto quidem esset
¶ De custodibus hospitalium in [illegible] ¶ xl
ecclesiarum parochialibus [illegible]
de [illegible]. ordinatum est quod de

quilibet assise et iurate que cum
custodiuntur capiantur iiij. d. tantum.
De curialitatibus incid'. De hiis qui
recuperant dampna sua per de
fault. redditionem. vel alio modo
per iniuriam sine assisa vel iurata
incid'. De hiis qui recedunt sine
die per defaltam petentis vel que
rentis incid'. Et si quis recupe
ravit demandam suam versus
plures per unum breve vel per recogn
assise vel iurate de iiij. d. sunt
contenta. Et similiter si plures in uno
brevi sunt nominati et recuperaverint
per recognicionem assise vel iurate
de quatuor den. sunt contenta. De
hiis qui sectant homagium in curia
de superiori processu sunt contenta.
De magnis assisis attinctis et
iuratis et duello percussis xij. den
tantum capit. De hiis qui scotta sunt
capitalem iustic' ad eundem vel de sco
plitam sunt incid' dant pro ingressu
vel exitu. De placita corone de

quolibet duodena xij. d. tantum capiat
De quolibet persone defuncto. iiij. d.
tantum capiat. De quolibet autem corpore proclamando
fuit. xij. d. tantum capiat. De inventore
waivis et aliis consimilibus attachiandis
iiij. hominibus et pertinentiis ac decenariis nichil
capiat. De conductis et conductis
faciendo statutum est quod de iiij. s.
sint contenti. De ecclesiis conventualibus
vacantibus quorumlibet et in custodia statutum
est quod de predicto denario sint contenti.
Et iniungit dominus Rex omnibus et singulis
Justiciariis suis in fide et dilectione quibus
ei tenentur quod cum aliquis conquestus contra
predictum statutum in aliquo deliquerint
et quam minime ad eos pervenerit
penam eis infligant rationabilem
Et si iterum deliquerint maiorem
penam eis infligant quia castigati
per [illegible] debeant. Et si tertio
deliquerint et super hoc convicta
fuerint sicut conquestum de feodo
amittant feodum suum. Et si alii
sint amittant cuius feodus nec per

dotatur sive ipius dicta speciali aucto
precepto. De hiis que recor
data sunt coram cancellario domini
Regis et eius iustic. qui recordum habent
et in rotulis eorum irrotulata non
debet fieri processus placita per breve
ad attachiamenta essonia visus terre
et alias sollempnitates curie sicut
C xlv fieri consueverunt de convencionibus et
contractibus factis extra curiam. Obser
vandum est decetero quod ea que inve
nimus irrotulata coram hiis qui
recordum habent sive in finibus concor
dat. sive sint contractus sive conven
ciones sive obligaciones sive servicia
aut alias recogniciones sive alie q
cumque irrotulate quibus curia domini
Regis sine iuris tramite assensum aut
voluntatem prestare potest idem
decetero. Habent tamen quod non
sit necesse imposterum de hiis placita
re set ad breve curie quicunques
eas curie domini Regis si recens sit
recognicio vel finis recordo infra

amant in bon' levitatis. frater beate
tere de exercitatione illius recognitionis
facte. Et si forte attinctiori tempe
re consecrato facta fuit illa recognicio
vel finis levitatis. Incipiat sic
qd eius fuerit opa de qua fit que
nuncia. qd sit ad eum dic ostes
siquid sit dic quare vel mortalia
tit vel in fine contenta exercitationem
here non debent. Et si q'd dic nq
concepiat vel forte sciunt et inde
saltim dicere quare exercitio fieri no
debeat. Incipiat sic qd rem i mortalia
tam vel in fine contenta exequi
fuerit eodem modo inversus ordi
narius in suo casu assignato iniuste
quod supradictum est de medio qui
per recognitionem attendere obligat'
est ad exequendum. Item ista
tota res apud eorum concessum
sunt qd dum castra bossa et pasturas
appreciare se possent de castris bos'
et pasturis illis. non obstante cont
dictione tenentium suorum sufficientem Item

pasturam pertinentem ad liberum ten-
suum cum libero ingressu et egressu ad
eandem. Et quia pro eo quod nulla fiebat
mentio inter vicinum et vicinum multi
domini vastorum boscorum et pasturarum huc-
usque impediti extiterunt per contradic-
cionem vicinorum sufficientem pasturam
habencium. Et quia forinseci tenentes
non habent tantummodo communiam in
vasto bosco aut pastura alicuius domini
quam tenentes ipsius domini. Statu-
tum est decetero quod statutum apud Merton
provisum inter dominum et tenentem locum
habeat. Et presentis statuti inter dominos
vastorum boscorum et pasturarum et vicinos.
Ita quod domini huiusmodi vastorum boscorum et
pasturarum salva sufficienti pastura
hominibus suis et vicinis appruare se
possint de residuo. Et hoc observetur
de hiis qui clamant pasturam
tanquam pertinentem ad liberum ten-
suum. Set si quis clamat communiam
pasture per speciale feoffamentum vel concessi-
onem ad certum numerum averiorum vel

Tercium.

alio modo quam deberet communam habere debe-
ret cum conventio sibi arroget ha-
bere sive tempore quo illam habere debebat
per formam concessionis sibi facte.
Et omne molendinum ventriticum
bercaria augmentatio curie necessarie aut
curtilagium decetero non reputetur quis per
assisam nove disseisine de communi pasture.
Et cum contingat aliquem qui aliquis
ius habens ad appruare fossatum aut
sepem levaverit et aliqui noctanter vel
alio tempore quo non credebant
factum eorum sciri fossatum aut sepem
prostraverint nec sciri poterit per ve-
redictum assise vel iurate qui fossatum
aut sepem prostraverint nec villate
vicine de villatis vicinis indictare
velint facto culpabiles distringantur
propinque villate circumiacentes
levare fossatum aut sepem eorum
custibus suis et dampna restituere.
Et cum aliquis ius non habens com-
municandi usurpet communam tempore quo
heredes infra etatem extiterint

vel uxoris sub potestate virorum suorum
existencium vel pastura sit in manum
tenencium in dotem per legem Anglie
vel aliis ad terminum vite vel annorum
vel ad feodum talliatum et pastura
illa dum fuerint etc. multi sunt
in opinione quod huiusmodi pasture debent
dici pertinentes ad liberum tenementum ita
quod hiis possessoribus competere posset
actio per breve nove disseisine si ab huiusmodi pas-
tura deforcietur. Set secundo contra
est quod heredes huiusmodi ingressum de pre-
quo averit breve ingressus antecessoris
si autem communiam non habuerit
non habebunt recuperare per breve nove
xliij. disseisine si sint disseisiti. Consuetum
est quod atque hamelli esse sive
vere vicini. Comitatus. Assisa. pace
[illegible]. Tempore. et omnes alie atque
in quibus sumoniciones capiuntur prima
tur in defensio quia ad sumonicionem
capiendum. Et de affirmaciones
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible]. Et similiter quod

[illegible]

salmonculi non capiantur nec destru
antur per retia nec per alia ingenia
ad stagna molendinorum a medio
Aprilis usque ad natiuitatem sancti Iohannis
baptiste. Et in partibus ubi huiusmodi ripe
fuerint assignentur conseruatores
istius statuti qui ad hoc iurati sepius
uideant et inquirant de huiusmodi transgressoribus.
Et in prima transgressione puniantur
per combustionem retium et ingeniorum.
Et si secundo deliquerint puniantur
per prisonam quarterii unius anni. Et
si tercio deliquerint puniantur per
prisonam unius anni. Et sic multi
plicata transgressione crescat pena
transgressionis. ¶ De uisu terre ordinatum
est et statutum quod decetero non concedatur
de cetero uisus nisi in casu quando uisus
est necessarius sicut cum quis amittat tene
mentum per defaltam. Et in casu quando
quis per aliquam exceptionem dila
toriam cassetur breve sicut per non te
nuram uel male nominando uillam
uel huiusmodi. Si cum sequatur breue in hoc casu xlix

cum in superiori brevi continetur in
secundo non habebit. Similiter de dote cum
petitur dos de tenementis quod vir eius
alienavit tenementa vel eius ante
cum ignorare non debeat tenens
quisque tamen vir eius alienavit
sibi vel antecessori suo. licet vir
non aliud sursitus inde tenens
secundo non erit sibi concedendus.
Similiter eciam de ingressu casu consimili quo
hoc quod petens non habuit ullam in-
gressum si petens sustinet aliud
breve de alio ingressu. si tenens in
priori brevi consimili continetur in secundo non
habebit. Similiter in omnibus eciam brevibus per quod
tenementum petitur. Ut tamen di-
missionis quietam petens vel eius
antecessor fecit tenementa et non
eius antecessori sicut quod ei
dimisit dum fuit infra etatem
non compos mentis in prisona
et similibus non debeat secundo sub-
esse si dimissio fuerit sine antece-
ssione huius sicut prius fuit

Item.

Ensement Chaunceler Tresorer
ne Justices le Roi ne nul de soun
counseil ne clerk de la Chauncelerie
ne del Escheqer ne des Justices ne
nul autre ministre ne persone de
Seinte Eglise ne nul
Eglise ne terre ne fee par doun
ne par achat ne a ferme ne a chaumpart
ne en autre manere tant
come la chose est en plee devant
nous ou devant nul de noz mi
nistres. ne nul [illegible] sur peine [illegible]
a qui encountre ceste estatut ou
par lui ou par autre. ou nulle barette
en face sont punys a la volunte
le Roi auxi bien celui q le fra
come celuy q le purchacera. Item
[illegible] statutum magnatum [illegible]
ad festum [illegible] pro regio [illegible]
tunc quod convenit. Aliquorum delictorum
cum personis factis per [illegible] penas
delinquentibus de quibus mencio
fit in statutis non infliguntur super
[illegible] in defectu [illegible]

Quia emptores.

remedium continetur ne domini que-
rentes cum aliis curiis Regis venie-
rint procedant de remedio des-
perantes habeant in suo casu pro-
set non fuerunt usque post festum sancti
michaelis supradictum. Expliciunt statuta.

Incipit quia emptores terrarum

Quia emptores terra-
rum et tenementorum de feodis mag-
natum et aliorum in pre-
iudicium eorundem quibus
retroactis temporibus feoda sua
sunt ingressi quibus libere tenentes
eorundem magnatum et aliorum terras
et tenementa sua vendiderunt et eis tene-
nda in feodo sibi et heredibus suis de
feoffatoribus suis et non de capitalibus
dominis feodorum per quod iidem capitales
domini escaetas maritagia et custo-
dias terrarum et tenementorum de feodis suis ex-
istencium sepius amiserunt quod
quidem eisdem magnatibus et aliis

Item

dominis quod plurimum durum et diffi-
cile videbatur et maxime in hoc casu
exheredacio manifesta. Dominus Rex in
parliamento suo apud Westm' post
pascha anno regni sui xviij videlicet
in quindena sancti Johannis Baptiste ad instan-
ciam magnatum regni sui concessit
providit et statuit quod decetero liceat
unicuique libero homini terras suas seu
tenementa sua seu partem inde ad volun-
tatem suam vendere. Ita tamen quod feoffatus
teneat terram illam seu tenementum de eodem
capitali domino per eadem servicia et
consuetudines per que feoffator suus illa
prius tenuit. Et si partem aliquam
eorundem terrarum seu tenementorum alicui
vendiderit feoffatus teneat
illam immediate de capitali domino
et oneretur statim de servicio quantum
pertinet sive pertinere debet eidem
domino pro particula illa secundum quantitatem
terre sive tenementi venditi.
Et sic in hoc casu decidat capitali
domino ipsa pars servicii per manum

feoffatoris capitali domino de quo
feoffatus debet eandem capere
secundum quantitatem terre sive
tenementi vendita de particula
illa servicium sic debitum esse
tenendum et respondens. Et sci
endum quod per predictas vendiciones seu
empciones terrarum seu tenementorum seu
partis alicuius eorundem nullo mo
do possint terre seu tenementa illa
in parte vel in toto ad manum
mortuam devenire arte vel
ingenio contra formam statu
ti inde dudum super hoc edita
Et sciendum quod istud statutum
locum tenet de terris et tene
mentis in feodo simpliciter tantum
et se extendit ad tempus futurum
et incipiet locum tenere ad
festum sancti Andree apostoli futurum.

Incipit statutum [illegible]

Cum dudum provisum
fuisset quod viri re-
ligiosi feoda aliquorum
non ingrederentur
sine licencia et voluntate capita-
lium dominorum de quibus feoda illa immediate
tenentur. Et viri religiosi postmodum
nichilominus tam feoda sua quam aliorum
hactenus sunt ingressi et sibi appro-
priando emendo et aliquando ex dono aliorum
recipiendo per quod servicia que ex
illis feodis debentur et que ad
defensionem regni ab initio provisa
fuerunt indebite subtrahuntur
per quod eciam capitales domini es-
caetas suas inde amittunt. Nos
super hoc pro utilitate regni congruum
remedium providere volentes. de consilio
prelatorum comitum et aliorum fidelium de
consilio nostro existencium providimus sta-
tuimus et ordinavimus quod nullus religiosus
aut alius quicumque terras vel tene-
menta aliqua emere vel vendere aut
sub colore donationis aut termini

tini alterius tituli cuiuscumque vel ab
aliquo recipere vel alio quovis modo
arte vel ingenio sibi appropriare pre
sumat sub forisfactura eorundem
per quod terre et tenementa huiusmodi ad manum
mortuam deveniant quoquo modo
Provisum est insuper quod si aliquis
religiosus vel alius quicumque contra
presens statutum aliquo modo arte
vel ingenio venire presumpserit
liceat domino Regi vel aliis immedia
te capitalibus dominis feodi taliter
alienati illud infra annum a tempore
alienacionis huiusmodi ingredi et tene
re in feodo et hereditate Et si capi
talis dominus immediatus negligens fuerit
et feodum huiusmodi ingredi noluerit infra
annum tunc liceat proximo capitali
domino immediato feodi illius infra
dimidium annum sequentem feodum illud
ingredi et tenere sicut predictum est
Et sic quilibet capitalis dominus
immediatus si propinquior dominus
ingrediendo huiusmodi feodum in

ligeus fuit. sicut predictum est iure
sua non defraudaretur. Et si omnes
capitales domini feodi qui ple
ne etatis fuerint infra .iiij. menses
et ex presumptione negligentes fuerint
vel remissi per quem nullus habeat predictum. Rex
statim post annum completum a tempore
quo huiusmodi alienationes perquisitiones
aut donationes sive alias appropri
ationes fieri contigerit capiat ea in
manum suam huiusmodi tenementa et terras et
alios inde feoffabit per certa servicia
Regi inde ad defensionem Regni
facienda salvis capitalibus dominis fe
odi illius wardis escaetis et aliis
ad eos pertinentibus ac serviciis
debitis et consuetis. Explicit stat'.

Incipiunt Districtiones Scaccarii

Pur ceo qe la commune
de la terre ad suffert grant
damage par ceo qe
les avers sont enparkes

qe unt este faites par viscountes e
par autres baillifs le Roi par encheso
son de la dette le Roi ou par autre
encheson. Purveu est qe ceux
as queux les avers sont pris les
puissent prestre de lour seignur, dest
devant qaunt il seront empledez e
sauvez, parmi donant pur la garde
E qe les avers ne nulle autre des
tresse pur la dette le Roy ne pur
ou par autre encheson seient ven
duz. devant les .xl. iours de la
prise. E si nul prent taille come de
prise faite a luy de la chose devant
dite e soit trove plegges destre
al Escheqer au prochein acounte a
faire ceo qe dreit serra adonkes
desse la destresse. E qe le viscont
ou le baillif face attacher celuy
qe luy dust aver acounte qil seit
sur mesme lacounte a fere ceo
qe dreit serra. e cez illoqes les
avoirs des pleg'. Encore est
purveu qe null homme de belles

ou damage soit destreint par lur bes-
tes qe gaignent sur terre. ne par lur
berbiz pur la dette le Roi ou pur
la dette dautri ne par autre enches-
son par le baillif le Roi ne par autre
home tant com len troeve dau-
tres destresses e autres chateux
suffisauntz dount lever la dette
ou qe suffit a la demaunde horspris
avisement des bestes qe aucun home
les troeve fesaunt damage solum
ley e usage de la terre. E qe les des-
tresses soient resonables a la moun-
taunce de la dette ou de la demaun-
de de chescun persone e noun pas outra-
iouses. Ensement voet le Roi e co-
maunde qe touz les viscountes e les
baillifs qui ount resceus les dettes
le Roi de la somonce del Escheqr
e qi ne aquitent mye de ceo les det-
tours sur le acompte avaunt seient
punis solum les estatuz nad
gers fetz. E voet le Roi qe totes
les dettes de la somonce del Eschekr

qe les eschaetours ou lur baillifs
aueroient resceus. ou qil auoient
rien auer resceu. seient remandes
as Roles. le quel qil auoient resceu
tote la dette ou partie. issint qe mes
ne seigne ensomons ceo qe le esch'
auera auant auer resceu. Explic'.

Incipit statutum Mercatorum

Pur ceo qe marchantz
qi auant ces houres
unt apreste lur auer
as diuers gentz sont
cheuz en pouerte pur ceo qil ny
auoit pas si redde ley purueu par
la quele il poeient lur dettes has-
tiuement recouerir as jours assis
de la paie. E par cele encheson sont
mults des marchantz eschuez de
venir en ceste terre od lur mar-
chaundise au damage des mar-
chantz e de tut le realme. Le
Roi par luy e son conseill ad ordine

Marchatores

a Acton Burnel apres la seint
Michel lan de soun regne xi. fit e
ordeina establissement sur ceo e
remedie des marchauntz. le quel or
deinement e establissement le Roi
comaunda qe fermement fussent te
nuz par tut soun Realme dount mar
chauntz unt remedi e meins mes
chiefs e travailes. e unt recoverer
lur dettes qe avant ne soleient
mes pur ceo qe marchauntz unt puis
se pleinderent au Roi qe viscountz
malement entrepreterent soun
estatut. e ascun foiz par malice e
par male entrepretacioun delaierent
lexecucioun del estatut a grant
damage des marchauntz le Roi
a soun parlement a Westm' apres
la Pasch' lan de soun regne xiii.
fit reherser lavauntdit estatut
fet a Acton Burnel. e pur esclar
cir ascuns articles de son estatut
avauntdit ad ordene e establi
qe le marchaunt qi voet estre

seur de sa dette face venir son
dettour deuaunt le Mair de
Loundres ou deuaunt autre chef
gardein de la cite ou de autre ville
ou le Rey ordeynera. E deuaunt
le Maire ou autre chief gardein ou
autre prodhomme eslu e jure quaunt
le maire ou le chief gardein ne purra
entendre. e deuaunt un des deux
clers qe le Roi auera attourne.
quant ambedeus ne purrunt a ceo
entendre. reconisse la dette e le iour
de la paie. e soit la reconissaunce
enrolle en roulle de la mein de un
des auauntditz deus clers qe est
conu. e soit le roulle double dont
lun demoerge vers le maire ou le
chief gardein. e lautre vers le
clerk qe a ceo serra primes nome.
Estre ceo un des auauntditz deus
clers de sa meyne face le escrit
de obligacion a quel escrit seit
mis le seal le dettour ouesqes
le seal le Roi qe a ceo est purueu.

le quel seel serra de deus peces
dount la greindre pece demorra
en la garde le meir ou autre chef
gardein. e lautre pece en la mein
le chef clerk avantdit. E si le
dettour ne rend la dette a iour
qe luy est assis. si vegne le marchant
au meir ou a lautre chef gardein
e au clerk oue la lettre de obligat
cion. E si troue serra par roulle e par
lettre qe la dette fust conu e qe le
iour assis serra passe. si face le meir
ou le chef gardein prendre le cors
au dettour sil est lay quele houre
qil serra troue en son poer e liuer
a la prison de la ville si prison i serra
e la demoerge a ses propres cousta
ges. iesques atant qil eit fet gre
de la dette. E commaunde est qe le
gardein de la prison de la ville luy
resceive par la livere du meir e del
chief gardein de la ville. E sil
ne luy voille resceivre si respoigne
meintenaunt le gardein de la prison.

de la dette sil eit de quoi. E sil
neit de quoi respoigne celui qui
la garde de la prison lui bailla
E si le dettour ne puit estre trove
en le poer le meir ou le chef gar
dein. adonque maunde le meir ou
le chef gardein desouth le seal
le Roi en chauncellerie la conissaunce
de la dette e le chaunceller envoy
bref au viscounte en qi baillie le
dettour serra trove qil preigne
son cors sil est lay e en sauve pri
son le garde desques atant qil
eit fait gre de la dette. E dedeinz
un quarter del an apres qil serra pris
eit ses chateux e ses terres deliveres
issint qe par les soens puisse lever e
paier la dette. E bien lui list de
deinz un quarter del an terres e tene
mentz vendre pur ses dettes aquiter e sa
vente serra ferme e estable. E sil
ne fet gre dedeinz un quarter apres
le quarter passe. seient liverez au
creaunsour touz les biens au dett'

e totes ses tres

Certificacion

e tiers des terres qe renable est
tente a tenir reques tantqe
qe la dette plenerement soit
paie e attornement le auer demor-
ge en prison come auaunt est dit
e le marchaunt de ly recoue plein
e estat. e cet le marchaunt en
ceux tenementz a ses heirs ou
a ses assigne dele seisine qil prayse
port bref de nouele disseisine sil
soit engette ou de sa disseisine
ausi com de franc tenement a tenir
a luy e a ses assignez tantqe la
dette soit paie. E apres la dette
paie e fete. soit le corps le dettour
deliures ouesqe sa terre. Et en
le bref qe le chaunceler auera
soit fait mencion qe le estatut
certifie les Justices del un bank
e del eschequer comment il auera par
fourme le commaundement le Roi
a un certain iour a quel iour le
marchaunt si come il ne soit
fait que deuaunt Justices En

le viscount ne retourn nul
bref ou retourn qe le bref
vient trop tart ou qil mande
as baillifs des fraunchises si
facent les iustices solonc ceo q
contenu est en le second estatut
de Westm. E si par ceo le viscount
maund qe le destourbour ne seit
point trove ou seit clerk si
maunde la comandement le roi a
touz les viscountes ou il avera
terre qil luy maunderent touz les
chateus e touz les tenemenz
au destourbour par renable extente
a tenir a luy e a ses assignez en
la fourme avantdite. E a le
plus tard ceo li dirra a quel viscount
qil avera de prendre son cors
sil seit lay e tenir le en la four
me avauntdite. E bien se garde
le gardein de la prison qil avera
respondre del cors ou de la value
E apres ceo qe les chateus au
destourbour seront liverez au

Thercator.

marchaund vendra al det-
tour ses terres deuaunt issint
qe le marchaund neit damage
de ses appruementz, E sauue
soient al marchaund touz ses
chestuns custages necessaries
e resnables en sutes. trauailes
delaies e en defenses. E si le
dettour troeue plegges qui se
conuissent estre principals dettours
apres le iour passe serra fait des
plegges en totes choses com est
auaunt dit del principal dettour
quant al corps prendre, terres
liuerer e autres choses. E qant
les terres al dettour seront
liuerez al marchaund si eit le
marchaund seisine de totes les
terres comme qe seient en la mein
le dettour le iour qe la conu-
saunce fust fete en queconqe meins
qe eles apres seient deuenuz
ou par feffement ou par autre
maniere. Et apres la dite prise

les terres issues des terres ren-
nent lausi bien a tere del feffe
com les autres terres au fin
qil deivent. E si par cas le det(tour)
ou ses plegges moergent ne
seit mye le marchant por ce destur-
be le cors del heir mes seule-
ment des terres soit il de
age ou quant il serra de age
E soit purveu son autre seal
qe serra a les feires e cel seal
e cel seal serra envoie a chescu-
ne feire de suth le seal le Roi qi en
clerk iure e apres le gardein de
la feire. E par la comunalte des
marchantz eslient deus
loiaus marchantz de la cite de
Londres qui jurent le serment
e deuaunt ceus soit le seal
ouert e lune pece soit baile
al avauntdit marchantz e
lautre demorra devers le clerk
E deuaunt ceus ou lun des mar-
chantz si ambedeus ne pus-

seit enrolle devant les conoiss-
ours com avaunt est dit. E a-
vant ceo qe nule conoissaunce
seit enrouile, seit la peine del
estatut apertement lue devant
le dettour, issint qil ne puet dau-
ne fort dire qe lem lui mette
autre peine qe a cele a la quele
il se obligea. E les sustenaunces
des coustages lavauntnomez. Clerk
en prendra le Rey de chescune li.
en Lond'. en chescune ville ou le
seal serra hors de feire ou il pren-
dra .ij. d. o. de la livre. Cest or-
denement e establissement le
Rey voet qe desormes seient
tenuz en tut son realme de
Engleterre e de Irland entre
queles gent qil seient qui par lur
gree voderent tele reconissaunce
fere, forpris Jeus as queus
cest establissement ne se estent
point. E par cest establissement
ne seit bref de dette abatu. E ne

Estat' mercat'

Seient auxi le Chaunceler les Ba-
rouns del Escheker, Justices del
un Baunk ne del autre, ne Jus-
tices errauntz forclos de prendre
reconissaunces de dettes de ceus
qe devaunt eus le voudrunt
fere, mes qe les execucions des
conissaunces devaunt eus fetes
ne seient mie desturbees par la
fourme avauntdite mes par le
e Estatut e la manere qe purveu
sount en autres estatutz.

Lond'

Rex etc. vic' salutem. Cum A. B.
coram [illegible] ville nostre cl(er)ico ad
[illegible] ville nostre custodiend(is)
sigilli nostri de mercatoribus in
[illegible] de C. recognovit
se debere D. x marc. quos ei red-
didisse debuit certo die iam preteri-
to, et nondum reddidit ut dicitur: Tibi precipi-
mus quod corpus predicti C. capias et
in prisona nostra salvo custodias
quousque predicto D. de predicto debi-
to plenarie fuerit satisfactum.

Et mandatum istud preceptum nostrum
fac' execucioni. Dare faciatis Justic'
nostris apud Westm' xviij die Octob'
oblivioni etc. In cuius rei testimonium has litteras sigillatas
custodiatis ubi hoc etc. T. me Rege
apud Westm' xxv. die Novembris
Anno regni nostri. xxvij. Explicit.

Incipit statutum de finibus

Quia fines in cu
ria nostra levati finem re
bus imponere debent
et imponunt. Et ideo
fines vocantur maxime cum post
duellum et magnam assisam in
suo casu finem litibus facere
teneantur impositum. Jam quia de
aliquo de tempore preterito tam
tempore clare memorie domini H.
Reg' patris nostri quam nostro partes conven
cionum et cetera preter consuetudinem contra le
ges et consuetudines regni antiquitus

¶ De ·

Considerantes super huiusmodi cauillacionem et
adnullacionem admittebantur
proponentes quod ante finem leua-
tum et tempore leuacionis eiusdem
et postea parentes seu querentes
aut eorum antecessores de tenementis in finibus
contentis aut de aliqua parte eorun-
dem semper fuerunt seisiti. Et sic fines
huiusmodi leuati qui per inquisiciones
partium falsas subornatas et mali-
ciose procuratas multociens can-
cellabantur et adnullabantur minus
iuste. Volentes super premissis re-
medium adhibere in parliamento
nostro apud Westm. statuimus quod
tales excepciones seu responsio-
nes vel inquisiciones patrie
super huiusmodi excepcionibus seu responsionibus
nullo modo contra huiusmodi recordum
et fines decetero admittantur.
Et volumus quod statutum istud locum
habeat ad fines prius leuatos
et inposterum leuandos et cetera.

Finibus.

Justic(iarii) q(uo)d note et fines in cur(ia)
sua levandi publice et solemp-
nit(er) legantur eo q(uo)d plures antea
cessant om(n)o. Et hoc fiat p(er) duos
dies in septimana s(ecundu)m disp(osi)-
cionem justic(iariorum). Item ordinatum
de consensu q(uo)d vic(ecomites) decetero non
onerentur de aliquibus exitibus leva-
dis nec aliquos levent antequa(m)
extracte de banco p(er) scaccarium
Justic(iariis) ibidem liberand(e). Et q(uo)d
in extractis Justic(iariorum) singula
capita onerentur de exitibus suis
forisfactis sicut de amerciamentis.
Et si forsitan aliquis vic(ecomes) respondit
de exitibus aliquibus recognitor(um). Et
q(uo)d idem coll(ector) in eadem capitulis p(er) ipsam
assisa et in cur(ia) sua returnata
qui ad solucionem earundem exi-
tuum seu amerciamentorum tempore
recepcionis non sufficiat idem vic(ecomes)
ad scaccarium inde oneretur
et respondeat. Et caveatur sibi
vic(ecomes) sub gravi forisfactura q(uo)d

De .

decetero statuerunt singulis vic[ecomitibus]
de comitatibus quibuscumque per se vel
per suos com[itatus] et sub certis suis re-
ceptis. Et quod non permittant a-
liquem nomine manucaptorum sui ser-
vientium nisi manucaptores sufficien-
tes seu alii secundum tenorem brevium
nostrorum vic[ecomites] inde certiores et ad hoc
legittime et manifeste ponantur.
Nec permittant aliqua nomina pleg[iorum]
liberorum hominum nisi ipsi manifeste
se plegios cognoverint. Et super
hoc statuimus quod nobiles semel in anno
semel in anno mittant unius
baronum et unus militis de vic[ecomitibus]
Scaccario ipso ad inquirend[um] nomina
omnia qui anno illo debuerit per ex-
pressam certam ab eis exactam sol-
verint. Et idem baro et miles
tallias illas videant et exami-
nent et determinent querelas super
vic[ecomites] et ballivos contra premissa
venientes et graviter puniant
transgressores. Quia vic[ecomites] et

[De] ffinibus

Cum in temporibus retroactis latrones
notorios et manifestos pro morte
hominis et aliis feloniis captos et in-
prisonatos et quamvis erant reple-
giabiles per communem legem dimissi fuerint
contra formam statuti nostri de
illis qui sunt replegiabiles
et qui non impedita. Per quod ipsi
malefactores irreplegiabiles
sunt replegiati ad eorum delibera-
[illegible] falso [illegible] justiciarios
pacis per se et amicos suos. Ante
adventum justiciariorum itinerantium tam
aliorum ad eorum deliberacionem assign-
[illegible] et [illegible] aliis quia
[illegible] per quod tam parti in[illegible]
[illegible] et aliorum per [illegible] appellum et
illas dampnificantur quam [illegible]
latronum seu felonum sic liberatorum
coram justiciariis ad gaolas delibe-
randas assignatis hic homicidia ac
latrocinia [illegible] et ipsis
concellata [illegible] remanserunt
impunita [illegible] per [illegible]

125

Que.

Regem tam et pacem nostre firmiter
observandum statutum et ordi-
natum quod justic' ad assisas
capiendas assign' in singulis com'
ubi capiunt assisas sicut ordi-
natum statim post assisas captas
in eisdem com' remanentes
ambo vel altera fuerint. Et si un'
eorum clericus fuit tunc associetur
illi justic' qui laicus est unus
de discrecioribus militibus eiusdem
com' per breve nostrum deliberent
gaolas in com' illis tam infra
libertates quam extra de prisonibus
quibuscumque secundum formam deli-
beracionis gaole com' illius
hactenus usitatam. Et iidem
justiciarii tunc inquirant cum
vic' et ballivi personas aliquas irre-
plegiabiles per plevinam dimi-
serint vel in aliquo contra for-
mam statuti nostri apud
Westm' editi deliquerint et
ipsos quos inde culpabiles in-

Omnibus

venerint capiant et distringent
eosdem quod tallias fieri consuet-
sorem cum fecerint quod nullo
ponatur extra comitatum in inquis-
icionibus seu recognicionibus aliquibus
qui minus habet xl s. terre set
& quod tantum ipsi qui plus terre
habentes pro frequentes tantum
ad ... coram iusticiariis vel
de Banco eciam de pace super
assisas tenenda et malle ...
populi ... assisas
tenentes non solum ad consi-
derandum ... et
ad ... in eius ...
... iusticiarum ...
... et ... quod
quod inquisiciones et recognitiones
coram iusticiariis de Banco
... capiant
tempore ... coram ...
iusticiariis coram ... quibus
... plurimum ...
... coram illius

De fratribus.

Ubi dudum inquisitiones emer-
serunt fratribus de nostris fuit nec-
sitas magna et urgens extitit
necessitate. Et sic nichil inquis-
capiendo de eorum fidei quod sufficie-
ad utilitatem eorum ...
esse videretur fratribus nostris alia
de fratribus nostris apud quosdam qui-
bus inquisitionibus eorum committe-
re quod si omni sit forma in statuto
isto quamvis aliqua inquisitiones
capiantur quod nullius penitus sunt
Et ideo ubi aliquamdiu firmiter
insistentes. quod fratrum et sine de-
latione aliquid fiat legi et pro-
positum in civitatibus burgis
et villis agrestibus et aliis
locis solempnibus per ...
tatem ubi melius videris ex-
pedire omnes et singulos cuius-
cunque illos quos concessimus in
regno tuo ...
et firmiter obseruari in forma
predicta mandare et nichilominus ...

curia et singulis super dictis omnibus
supra scriptis iniungatis. Teste me
ipso apud Westm' ij die April'
anno r. n. vicesimo septimo

Incipit novum statutum de ffinibus

Rex Justic' suis
de Banco salutem.
Cum nuper ordi
naverimus quod fines
in curia nostra levandi vim de
cetero quos ad hoc volumus
in aliqua parte nichilominus infirma
ri seu de toto posse ad nullitatem
voluntatem nostram sub scripta
sub certitudine firmiter observari.
Videlicet quod tam partes petentes
vel querentes quam tenentes et
defendentes qui ius vel ten
bua clamant in eorum forma vel per
dare debeant. Si in pluribus Comita
tie certe conventionis et clamas de
quibus fines sunt levandi cor'

nob'. Caveant sibi illi vicecomites
personaliter similiter. Et etiam p(ro)au
ctis securitates. Seu alii quicumque de
fectus si qui fuerint p(er) quos minus
cujus pertinet execucionem. Proviso
tamen quod si quis semel aut ter
cia deceperit seu deliberaverit cat
alla sua supprimente sic sunt deci
ens sepius oppressus, quod cum eos
ad curiam regem aliqualiter vel possit
accedere. Tunc in isto casu volu
mus quod duo vel unus eorum de
assensu eorum de [illegible] tantum
sic oppressum adeat vel adeant
et eidem remedium super premissis
et formam premissam quod habet in curia
regis de quo fiat mentionem debet
brevium assumpto secum si unus
adeat cum eo cum libere cum suo fideli
ter et bene fecerit replegiare vel re
capiat eius adesum et indempnes
ad [illegible] sum reddantur vel ponit
omnes vel principes suos pro
omnibus qui ad fine brevium

Apromem

De ſinibus.

ꝑuenit ſpiritualia extra limites [illegible]
& fines illi non ꝑ [illegible] eſt ꝑ
re [illegible]. [illegible] autem quod
aliquis [illegible]
[illegible] aliquem [illegible]
[illegible] in [illegible] / et
[illegible] que [illegible] et [illegible]
eius in locis et [illegible]
nos [illegible]
[illegible]
[illegible] recipiendi [illegible] et
[illegible] quod si aliquem [illegible]
ta [illegible] modo [illegible]
[illegible] et tunc
[illegible]. [illegible]
[illegible] qui [illegible] fuit cui
[illegible]
[illegible] recipiendi. et [illegible]
[illegible]
in [illegible] recipiendi [illegible]
[illegible] autem quod
[illegible] in [illegible]

de Wyncheles· quod scriptum ma
gistri ... anno r[egni] r[egis] E.
xxxv° in parliamento apud
Karlioli datum. Explicit.

Incipit statutum de iuratoribus

Quia dominus rex per
supplicationem et querela
tem querimoniam
magne ... populi
sui· accepit quod plures de
regno suo· minus sufficientes
ad recognitiones in assisis iuratis
assisis et attinctis et communibus recog-
nitionibus· per vicecomites et ballivos suos
et ballivos libertatum· divitibus
et magis sufficientibus per quos
rei veritas melius sciri poterit
parcentes saepius et in collectione bil[le]
... · per quod multi in
modo et dispendia quia ad
paupertatem populi ... et
... nullatenus similiter de

Juratoribus.

Cum in dicto continetur manifeste
quod dominus Rex indempnitati
eiusdem populi prospiciens ac salu
bre remedium in premissis deside
rans adhibere ad eorum relevamen
tum in parliamento suo de Clo
sa apud Westm' anno regni sui xxi°
incipiente xxii° statuit in hac
parte quod nullus vicecomes vel subballivus
vel alius ballivus senescallus seu
ballivus libertatis de cetero ponat
in aliquibus recognicionibus super
dictas aliquem de ballivis suis ex
tra comitatum suum faciendis nisi ha
beant terras aut tenementa ad valenciam
c. s. per annum per totam ... Dum
postea intendit dominus Rex per istud
statutum restringere dictum statu
tum Westm' in quo fit mencio
de recognitoribus ponendis
in assisis aut juratis nisi de hiis
qui ex comitatu propinquiores de
beant ad recogniciones aliquas
faciendas. Statuit tamen quod nisi

coram aliquo iustic' assign' vel
aliis commissis dni Reg'. Et assise
inquisitiones seu attincte recogn'
capiende non procedat aliquis
nisi habeat coram eo unum vel duo
Westm' etc. Et iusticiarii quod
de termino ad terminos. Iusticiarii tamen
autem qui coram eis iustic' remanent
ad com' placita in comitatibus suis
et eciam in civitatibus burgis
villis mercatoriis · in quibus
recognitiones assise iurate
seu inquisitiones emerserint
terminande super quibuscumque con-
tractis contractis seu habitis illis
contingentibus fiat pena temporibus
predictis secundum consuetudinem.

Incipit statutum de bigamis

In presencia venerabilium patrum
aliquorum episcoporum Anglie et aliorum
de consilio Regis Anglie recitate
fuerunt constitutiones subscripte

recitata fuerunt et postea coram domino
Rege et consilio suo auditur quia
omnes Justiciarii et alii concordaverunt
quod in scripturis redigerentur et
ad perpetuam memoriam et quod
firmiter observarentur. Bigamus
[illegible] sic incipit De pluribus
ubi tenentes exigunt quod dominus sui
respondere non potest. Concor-
datum est per Justiciarios et alios sa-
pientes de consilio domini Regis
qui consuetudines et usus illos
hactenus viderunt quod in si
feoffamentum factum fuit per Regem
et antecessores suos hac forma contenta
videtur quod si aliqua persona
per consimile feoffamentum et consimilem
cartam tenent ad warantiam fuerit
vocatus respondere non poterint nisi
[illegible] possessionem antecessorum suorum
hoc preceptum Regis habuissent. Nec
videri potest quod vocatus respondere
possent sine eius licentia casibus

Exce. p

Excipere ubi lex communis includit et
ratificatur factum alicuius in re alie
aliena vel rem aliquam alicui co
cessam quam in ipso est. Ubi eius
deferri actionem quod dominus lex aliquod
tam reddidit ne aliquis sibi mediante
continuetur per quem dicitur, ubi
debeatur. Item ubi casibus et consimilibus
non contradicitur. Ubi confirmationis
ratificationis certificationis cessi
onis sive redditionis carte aliorum
superioris qui postea lege sunt
consimilium sine dilatione procedet
de dotibus mulierum. Ubi aliquis
custodes hereditatis minorum suorum.
Item vel de domino seu custode
respectu. Conceditur sine prece dari
doceatur ad Ubi. Si excipiatur quod
sine lege respondere non possit
non inclinari superioris qui lege
Ita si iusti sunt procedatur
de quaestionibus seu contractibus
quibuscumque factis super dominum ubi

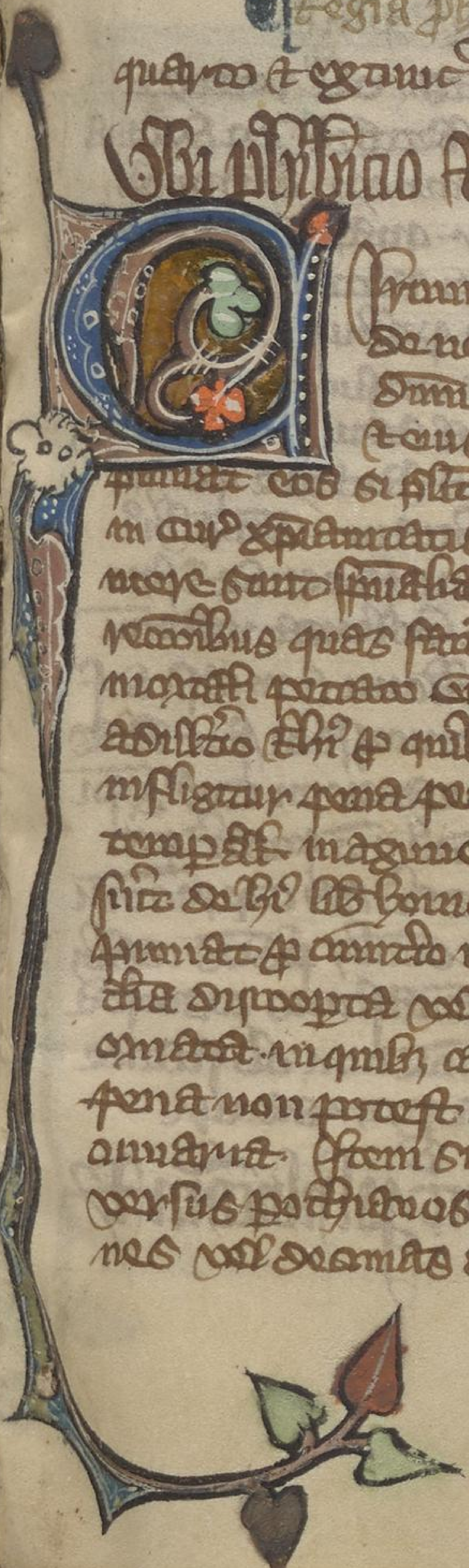
sive in libertatibus sive in aliis con
cessum est quod tempore Regis H. diffini
tum erat et consideratum quod tales
occupationes usurpationes sunt. Rex
de plano resumat rem talem a tali
[illegible] vel occupatum de maneriis
occupationem quod [illegible] in cur' domini
Regis docenda disputatur. Et si aliquis
de illis restitutionibus conqueratur
aperte iusticia fiat eidem. De bi
gamis quos dominus papa in concilio
Lugdunensi ab omni privilegio clericali excluserit
per constitutionem inde editam. Et
unde quidam prelati illos qui effecti
fuerunt bigami ante predictam
constitutionem cum de felonia ret
tati fuerint tanquam clericos exigerent
sibi liberandos. Concordatum est co
ram Rege et consilio suo quod constitutio
illa sic intelligenda est quod sive ef
fecti fuerint bigami ante pre
dictam constitutionem sive post non
liberentur prelatis immo fiat de eis
iusticia sicut de laicis. Explicit

De bigamis.

Ubi continetur dedi concessi tale
ten[ementum] sine homagio vel sine illa
clausula que continet Warantiam
et tenendum de donatore et heredibus
suis per certum servicium concordatum
est per eosdem quod donator et heredes
sui tenentur Warantizare quoniam
est si feoffatus caruisset tali
Warantia in carta sua aliquis
non. Et ideo si ego essem feoffa-
tus ego facerem me implicare
in carta sua et me et heredes
suos ad Warantiam et de ipso
servicio. Ubi autem continetur dedi
concessi tenendum de capitalibus
dominis aut de aliis quam de feoffatore
et heredibus suis servicio sibi retento
vel sine illa clausula heredes eius
non tenentur ad Warantiam
ipse tamen feoffator in vita sua
ratione donationis proprie tenebitur War-
rantizare. Iste autem constituciones edite
fuerunt in parliamento post
festum sancti Michaelis anno r. r. E.

quartos et egrauit ledi habuerunt.

Ubi prohibicio non locum habet

Circumspecte agatis
de negocio tangente
dominum episcopum Norwicensem
et eius clerum non
puniatis eos si placitum tenuerint
in curia christianitatis de hiis que
mere sunt spiritualia scilicet de cor-
reccionibus quas faciunt prelati pro
mortali peccato videlicet fornicacione
adulterio et huiusmodi pro quibus aliquando
infligitur pena corporalis aliquando
pecuniaria maxime si conuictus
fuit de huiusmodi liber homo. Item si prelatus
puniat pro cimiterio non clauso et
ecclesia discooperta vel non decenter
ornata in quibus casibus alia
pena non potest infligi quam pe-
cuniaria. Item si rector petat
versus parochianos suos oblacio-
nes vel decimas debitas vel

vel consuetudinis. vel ratione sa-
tis contigit ratione decima-
tionem vel minorem dummodo
non pertineant quando ad eas alic-
ecclesie. Item si seruum petit
ingratitudinis in partibus vbi mor-
tuarium datum consueuit. Item si
presbiter vel aduocatus alicuius
ecclesie petit a rectore pensio-
nem sibi debitam. Omnes hu-
iusmodi pertinentes sunt tractande de ipsis
ecclesiastica. De violenta manuum
iniectione in clericum et in casu dif-
famationis consensum sunt aliqui
qui prohibitionem decreuerunt in curia Christi
anitatis. Similiter non pertinet per
curiam secularem ad corporalem
penam. Item omnibus predictis casibus
licet iudex ecclesiasticus cognoscere
debeat prohibitione non obstante
licet in curia regia seruatur

Articuli contra prohibitionem R.

Sed quia frequenter incipe-
rent absolucionem domini
Regis in genere super
decimis oblacionibus
ablatoribus alienatoribus mor-
tuisque redempcionibus peccatorum
violenta manuum iniectione in
clericum vel conversum monasterii
dispensacionis in quibus casibus
agitur ad penitenciam canonicam
imponendam. Respondet dominus Rex
ad istos articulos quod in dictis
ablatoribus alienatoribus mortuorum
quam cum istis communicantibus absolu-
cio Regis non est localis. Et
sic ipse declaravit istam dubita-
nam ad eandem essenciam teneri
peccatum extendit. Et si cle-
ricus vel religiosus decimas
suas monasterio suo congregatis
vel alibi existentes. Quando dicitur
peccatum et non si peccatum
illud peccatum eorum sive constituta
a locum Regis absolucio

quia p hi vendiciones res spiritua
les sunt temporales. et sic committi
tur dampne in cautela. Item si
contractus sit de vino de annis sex
et pagauerit vinum de vino per annos
et eis dampnatur quantitas excedit
quantitatem precii vinorum tunc de la
cum fuit. Regula philosophiae. Item
si prelatus imponat penam pec
uniariam alicui pro peccato et postea
illam pecuniam vult habere re
gula philosophiae. Verumptamen si pre
lati imponebant penitenti ut esse
Et si pauperes velit. Si pena pro
pecuniam redimere vult habere
regula phil. Si autem prelatus pro
curat exigere. Item si quis nimis
vulneratus mulierem etiam pro
vulnerata peccare debent emende
fieri coram rege. Et per excomunicati
one coram prelato vel episcopo in
penam pecuniariam compellatur
quam si sponte velit reus
redimere coram prelato vel

sed Reg. precauendum potuiſſe re
dimere in caſibus iſtis prohibicio
Regis Regni non habet. ſed diſtinctio
cōne libe conuingant ſiclecto de
cā prohibicione non obſtante.

Incipit quo Warranto nouum

Ceo Est qe eſt dit quo Warranto eſta
bliſt noſtre ſeignur le Roi. le jour del
Pentecouſte lan de ſoun Regne
xviii. qe touz ceus qe cleyment
auer quiete poſſeſſioun des fraun
chiſe auaunt le temps le Roy
Richard ſaunz enterupcioun e
ceo puiſſent mouſtrer par bone en
queſte bien ſe ioient de cele poſ
ſeſſioun. E ſi cele poſſeſſion ſoit
demaunde par reſon noſtre ſeig
nur le Roi le conferment par
tiele. E ceus qui ont bones
chartres des fraunchiſes ſoient

134

celes chartres auantdites solonc la
tenure e la fourme de meismes
celes chartres. E ceaus qui sont
par ou lur seneschaus puis la
pleinte deraine auantdit par
lauantdit br' en la fourme
auantdit soient en pleyn del auant
dit br' eient restitucioun de lur
damages pour. E seneschaus
pleidont solom la lei de
la presente constitucioun. Explicit

Statutum est de quinti feoff'.

Edwardus dei gracia rex
omnibus ad quos
presentes littere perue
nerint salutem. Sco
est notum quod nos nuper certis legum
editiones quibus temporibus vestris ad
inueniend' per vicinat' eorum trans
gressione inter in partibus nove
disseisine contingit periuratis
in assisis predictis celerius

De feoffatis.

Dequerimus. Et quia plerumque
contingit quod in assisa nove
disseisine tenens excipit contra
querentem quod tenet tenementum pre-
dictum coniunctim feoffatus cum quo-
dam non nominato in brevi. vel quidam
cum aliquo extraneo. qui similiter
non nominatur in brevi et profert
cartam que hoc testatur. et petit
iudicium de brevi concordatum est
et statutum quod si pars querens offe-
rat verificare per assisam quod die
impetracionis brevis sui. ille qui tale
Rem exceptionem apposuit fuerat
solus tenens ita quod breve suum
nec alius aliquid habuit in ten-
emento predicto tunc iusticiarii coram quibus
predicta assisa arrainiata est retine-
ant predictam cartam sic in
custodia eorundem quousque assisa
inde inter eos transierit. Et illa
que quesita deducta est. Et si ver-
ificatum per veredictum sub eorum tes-
timonio pro absencia quoniam carta

De conuictum .

testatur Willelmus cum tenente qui
presens est conuicti feoffata
quod sit ad certam diem respond(ere)
Willelmo cum aliis tenentibus pro quere
rela tamen de exceptione apponenda
quod de terra petita et in visu posi
tis. si sibi viderint expedire
ad quem diem si tenentes qui di
cuntur tenentes. venerint et
feoffamentum illud aduocauerint
respondeant et in curia venerint
exceptionem pro eis apponant
Et similiter recitamus ad assisam
et si brevia originalia super eos
conuictam fuisset impetratam
Et si conuictus per assisam quod
exceptio illa in veritate dictorum
in ipsis querentis intitulasse fuit
apponit eos quod ipsi non fuerint
conuicti feoffata de terra illa
die impetrationis predicti breuis
tunc licet assisa illa transierit
pro tenentibus et contra querentem
nichilominus pronunciatur assisam ex

excepcionem apponentes presertim cum
brevis tamen et quia hoc excedit in
absque dubio redempcionem. Et ut
nocivo decetero frustratur quod
talem excepcionem apponentem per
Ballivos aliquorum tenencium
non admittant. Si tamen ille
qui excepcionem proponit se ad diem
illum absentaverit et ille qui
dicatur coniunctim feoffatus cum eo
paruit licet ille comparens presentem
cartam dicto nomine et dicte
semel habere in proprias cum multis
admittatur assisa versus tenentem
absentem pro eius defectu. Et si
convincatur per assisam quod ipsi non
fuerunt coniunctim feoffati die
impetracionis brevis. Pena et similiter con
vincatur quod tenens super quem breve
fuit impetratum vel alius nominatus
in brevi disseisierit querentem
tunc habita consideracione ad ex
cepcionem in delusionem partis fictam
et maliciose appositam et ad dilaciones

De conuictione.

per eos sectam factam querens re-
cuperet seisinam suam et damp-
na sua in duplum. Et apponentes illam
exceptionem habeant penam supra-
dictam. Si autem venire denegaverint
ad diem illum statutum, tunc per
defaltam versus eos capiatur assisa
et si convincatur per assisam quod
exceptio illa nec vera nec iuste fuit ap-
posita quia ipsi qui eam apposuerint
fuerint convicti. Preterea autem
querens breve suum versus eos im-
petravit non procedet ulterius
ad assisam set capiatur breve
querentis. Hoc idem observetur
si ambo vel unus tenentium venerit
si convincatur per assisam quod excep-
tio data ut predictum est contra se fuit
apposita. Eodem modo fiat contra
et convincatur quod in assisis mortis
antecessoris et iuratis de ultima
ad primum diem quo partes venerint
in curia si tenens opponat predictam
exceptionem antedictam perdere et de

Effeoffatis.

Hoc provisum est certum. Et petens
offerat verificare per assisam. vel
juratam quod die impetracionis
brevis sui. ille qui tenementum contine
apposuit. fuit solus tenens. ex
tunc idem processus et modus proce
dendi servientur nisi assisis
mortis antecessoris. Et si juratus
de breve. qui per eos dominatus
est restitutus in assisa nove diss
et eadem pena de iniquitatibus
et convictis infligatur. Si autem
vero brevibus per que terra petitur
causa sit processus quod si primo die
qua partes comparuerint in curia
tenens proponat exceptionem per breve
de communi feoffamento et pe
tens offerat verificare per jur
patrie quod die impetracionis brevis
sui ille qui contine illam apposuit
fuit solus tenens tunc idem pro
cessus et modus procedendi ser
vientur inter partes quousque in
veritate inde inter eas transierit

De coniunctim feoffatis.

Et si conuincatur per iuratam quod
exceptio illa veritati fuit appunc-
tuata cassetur breue querentis. Et
si compertum fuerit per assisam quod excep-
cio illa falsa et in lesionem petentis
apposita fuit, tunc petens recuperet
seisinam suam de tenementis petitis. Et
tenens puniatur per penam statu-
tam in assisa noue disseisine quo ad
prisonam et quo ad dampna
secundum discrecionem iusticiariorum. Et
valebit tam concedentibus quod istud
statutum locum teneat in quolibet
breui placiti ad communia placita processuri.
Erit eciam locus in assisa
ultime presentacionis in quibus-
dam dilaciones multiplicacionis con-
cedantur per hoc quod breue ipsum quod
deceat induci in dilacionibus cum
lex in medio esset deletur fuit.
Et super hoc capitalis iusticie nostre
ad consultacionem super talibus pro-
cessibus faciendum mittit eos de
breui modo nequit procedere.

concordatum est quod cum breve
fuerit inventum. Et non decetur ne co-
cedatur carta regis in curia nostra
firmitatis inter partes sint contes-
tatae. Et quod per inspectionem libel-
li cancellarius noster super hoc certiore-
tur ut rex de statuto isto literas
nostras fieri fecimus patentes. Teste
me ipso apud Westm. xxviij
die maij. anno regni nostri xxxiij.

Sequitur modus calumpniandi esson.

Nunc demonstrandum est quot
modis essonia sunt
calumpnianda et
in quibus casibus
non iacent. Non iacet quia terra
capta est in manum domini Regis.
Non iacet quia aliquis districtus
est per terras suas. Non iacet
quia concessum est hinc inde
iusticiarii cognoscant(?)
Non iacet quia eis sunt in

Casus in quibus essoin.

cap'. Non iacet de ultra mare in ass'
quia attachiati se essoniaverunt de
malo veniendi. Non iacet
quia de essoniavit alia die et
modo non venit. Warantum sum'
Non iacet quia perceptum fuit
die quod faceret legem. Warantum sum'
Non iacet de servicio domini
Regis quia femina. Non iacet
in brevi de dote quia vidue de
corpore. Item non iacet quia non invenit
plegios de pros'. Non iacet quia
attornatus suus fuit essoin. Non
iacet quia alter attornatus in lo-
quela. Non iacet quia defensor
qui non est in servicio domini Regis
Non iacet quia nulla summonitio
testatur. Non iacet quia non nominatur
in brevi. Non iacet quia petitum
de Warranto presentacionis ut in
as darrein. Non iacet quia non
sunt certi dies. Non iacet quia
dies preteriit. Et tenens qui essoin
de servicio domini Regis iacet post

tentas capitis in rotulum dni Reg.
salt post magnam carte. & pt pmi
carte tpt oistr pcesas & carcella

Incipit modus faciendi homag

Quant franc home
fet homage a soun
seignur il tendra
sa mein destre entre
le liure e dirra issint. Jeo deveng
vostre home de ceo jour en avaunt
de terrien honour e foy vous por-
terray pur le tenement qe jeo
tenk e claime tenir de vous
sauve la foy qe jeo doy a nostre
seignur le Roi e a ses autres
seignurages. Quant franc
home fet feaute a soun seignur
il tendra sa meine destre outre
le liure e dirra issint. Ceo oiez
vous moun seignur R. qe jeo P.
vous serray feal e leal e foy &
apertenantz pur le ten qe jeo.

deivent tenir de vous. e leaument
vous frez e mousterez les sermen
ces e les aisaunces qe fere vous
deiez as termes assignez, si dieu
me eide e les seintz. Quant
villein fet feaute a son seign(ur)
il tendra sa mein destre sur
le livre e dirra issint. Ceo oiez
vous mon seignur ... qe jeo
P. vous serray feal e leal e vous
porterey del tenement qe jeo
tienk de vous en villenage e vous
serray iustisable de cors e de
chateus. Si me eide dieus e ses
seintz. Explicit.

Incipiunt noua articula.

Pur ceo qe les poinz
de la grant chartre
e de la chartre de
la foreste les queus
le roi H. pere le roi qe ore est
graunta a son poeple pur

le Roi de son Roialme ne unt
pas este tenuz ne gardez avant
ces houres par ceo qe peine ne fust
establi en les trespassours contre
les pointz des chartres avantdites
Nostre Seignur le Roi les ad de
novel grante renovele e par sa
chartre conferme e a la requeste
des countes e barouns en son
parlement a Westm' lan de son
regne xxviij. en quaresme ad
certeine fourme e peine qe de
ne amatre tenir vertus qe en
aventure les pointz des avantdit
deus chartres ou nul point de
eles vendrent en nule manere
en la fourme qe ensuyt cest
assavoir qe de ces en avant la
grant chartre des franchises
sont feite e grante a toute la coe
Dengl' e la chartre de la forest
en meisme la manere grantez
soient tenuz gardez e meintenuz
tenuz en chescun article e en

chescun point auxi pleinement e
autaunt come le Roi les ad grante
renovele e par sa chartre conferme
E qe les chartres seient baillez
a chescun viscounte Dengleterre
de suz le seal le Roi a lire qua-
tre foiz par an devant le poeple
en plein counte cest asavoir al
prochein counte apres la fest seint
Michel. au prochein counte apres
le Noel au prochein counte apres
la Pasch e au prochein counte apres
la feste seint Johan e a celes deus
chartres en chescun article e en
chescun point de eles fermement
tenir ou remedie ne fust avant
par la commune ley. E seient eslu en
chescun counte par la communalte
de meisme le counte treis prodes
hommes chivalers ou autres leals
sages e avisez qe seient justices
jurez e assignez par les lettres
le Roi overtes de soun grant seal

seill. de oier e de terminer sanz autre
bref qe lur commun garraunt. les
pleintes qe lem fraunt de touz
ceaus qui vendront encountre
les diz pointz ou il mesprendront
en les countez ou il sount assig
nez. ausi bien de deinz fraunchises
cum de hors. e ausi bien des mi
nistres le Roi hors de lur places
e les pleintes oiez. determiner en
noun sanz delay les damages
e sanz attacher les delivres q
sount attacher par la commune ley.
E meismes les justices eient
power de punir touz ceaus qui
serront atteintz du trespas fet
encountre nul point des chartres
avauntdites ou remedie ne fust
avaunt par commune ley si com est
avauntdit. par emprisonement
ou par raunsoun ou par amerciment
solom ceo qe le trespas demaund.
E par ceo ne entend pas le Roi
ne nul de soun conseill qui
a cest ordenement furent

qe les chivalers avauntditz de-
vent nul poer fors ke pur le poer qe done
lur serra en ceste ou devaunt ces
houres fust remedi purveu par la
commune ley par bref. ne qe prejudice
seit fait a la commune ley ne as
chartres avauntdites en nul de
lur pointz. E voet le Roi qe si
touz treis ne seient presentz.
ou ne pussent a totes foiz enten-
dre a faire lur office en la forme
avauntdite qe deus de treis le
facent. E ordene est qe les
viscountes e les baillifs le Roi
seient entendauntz as comaun-
dementz des avauntditz jus-
tices en quaunt qe appent a lur
office. E apres ceste choses
grantez sur les pointz des
chartres avauntdites. Le Roi
de sa grace especiale en alegaunce
des grevaunces qe son poeple
ad eu par les guerres qe ount este
en amendement de lur estat
E pur ceo qil seient plus

prestres et soun avance e plus de
chaunceys en dignitez, qe taunt il avist
mester. Ceo garaunce de suns eyr
dres les queus il entend qe
tendrount ausi gent lu et soun
poeste e ausi gent pote ou plus.
qe les pointz countenaunt gardaunce
En primes chief pur ceo qe
le commune profit est en cest
Bretaigne e damage sovent, nom
bre de ceo qe le Roi e ses minis
tres de sa meigne ausi bien les
aliens cum les denzeins, sont
lur prises fete ou il passent par
my le Bretaigne e prenent les biens
des gentz, des clers e des relig
ious, riens paier ou bien meins
qe la vereie valur. Ordeine est
qe desormeuant nul ne face prises
parmy le Bretaigne fors qe les pur
veours le Roi. e les purveiours
pur soun houstel, e qe ceus par
le Roi e purveiours pur soun
houstel ne prenent riens fors qe
pur meisme le houstel. E des

prises qil ferount pur lui les pris
du mangier de boivre e des
autres menues necessaires pur
loustel le Roi, qil facent la
prise ou gre de ceux qi les averont
seront. Et qe touz les prenours
le Roi purveiours ou achatours
eient de ci en avaunt lur ga
raunt ovesqes eux. du grant
seal ou del petit le Roi con
tenaunt lur poer. Les choses
dount il ferount lur prises ou
purveiance. le quel garaunt
il moustrent a ceux des queus
il ferount lur prises avaunt
ceo qil prengent riens. Et qe ceus
prenours purveiours ou achatours
le Roi ne prengent plus qe mester
sera pur le oes le Roi ou pur
son oustel ou pur ses enfaunz
Et qe riens ne prengent pur eus
pur comune [illegible] ne pur nul autre.

Capitulum.

E qil restorent plenerement
en lostel le Roi ou en la gar
derobe de totes lur prises seonz
fere allowes lur largesse en li
verez des choses qe pur le Roi
serrount prises. E si nul prent
pur lostel le Roi par garaunt
qil eit fere liveres ou prises
en autre manere qe de sus
nest dit. par pleinte fete au se
neschal ou au Tresorer del ost
del le Roi. soit la verite enquise
E si de ceo soit atteint soit mei
tenant agarde qe face au pleintif.
e soit ouste del servise le Roy
pur tuz jours. e demorge
en prison a la volunte le Roi.
E si nul face prises severaunz da
teaunt e les emporte encontre
la volunte celuy a qi les biens
serrunt soit meintenaunt a restor
par la ville ou la prise serra fet
e mene a la procheine gaole

E si de ceo seit atteint seit fet
de luy an de lettroun. E si la qun
tite des biens la demaunde
Esquaunt as pses fere en feires
marches. burgs. villes e portz
pur la dite demaunde la Com
enent les priours luy auaunt
deyuaunt p le dit seall. E des
choses qil pnont enent les p
iours. la tesmoignaunce del
seall le meysoun de la dite de
ribe. e des choses issint p ceaus
prises demonstre de quantite
e de la value. seit fete dim
dende entre les priours e
meyrouns des feyrs. chaun ou chef
baillifs. des villes portz p la
veue des marchaunz des
queus les biens serrount issint
p ceaus prises. e neus ne luy
seit suffert de plus prendre
qil ne met en dimidende e cele
dimidende seit porte en la

Capitli

garderobe le Roi . de suth le
seal le gardein . o tut ou chief
baillif autrement . e a ceuz de
meisme tenant com bien siet
sur la counte del garderobe le
Roi . E en toute heure qe nul est
autrement pris . qe sere ne deue-
rent soit prium sur la counte p
gardein de la garderobe le Roi .
solom son desert . E cil serra
apres tenuz garaunt e de ceo
seit atteint soit fait de luy
com de ceaus qe sount prises
pur le houstel le Roi saunz gar .
com desus est dit . E ne entend
mie le Roi ne nul de soun con
seil qe meus luy deqesse p cest
establissement de soun dreit des aun
ciennes prises duees e acustu
mez com des vins e autres
biens . mes qe en touz poinz
plenerement luy seient sauuez
del estat du seneschal e de mar
reschal e des plez qil deivent

tenur e coment. Ordeine est
qe desormes ne teignent ple
de franc tenement ne de
dette ne de covenaunt ne
de contract de gentz du pe
ple fors tantsoulement des
gentz del houstel e des autres
trespas fetes deinz la verge
e de contract e de covenant
qe ascun del oustel avera fet
as autres de meisme le ous
tel e en meisme le houstel
e nemye aillours. E nul plee
de trespas ne pleideront autre qe
ne soit attache par eux avant
qe le Roi isse hors de la verge
ou le trespas serra fait e les
pleideront hastivement de jour en
jour issint qil soient pleidez
e terminez avant ceo qe le
Roi isse hors des boundes de
cele verge ou le trespas fu fet
E si par cas deinz les boundes
de cele verge ne purront estre

terminez · cessent deus plez de
uaunt le Seneschal e [illegible]
des plemasts · mes comme luy;
E desormes ne preigne le Se
neschal conoissaunces de dettes.
ne des autres choses fors qe de
gentz del oustel auaunt dit · e
nul autre plee ne teignent par
obligacioun fette a la destresse du
Seneschal e del Mareschal · E si les
Seneschals ou les Mareschals
riens facent countre cest ordei
nement soit lur fait tenu pur
nul. E pur ceo qe deuant ces
houres unt este felonies fetes
dedenz la verge unt este dessim
niz pur ceo qe les Coroners
du pais ne se sount pas entremis
denquere de teles maneres des
felonies · dedenz la verge
ces le Coroner del oustel le
Roi qui est par sei de iustice
nad mie este fete en due
manere ne les felonies mis

en eyre ... ne meins de ceo
presentez en eyre. qe ceo est a
grant damage du Roi e a dominus
le Roi ... du ... fetes. Quidame
est en cas de mort de home ou
office de coroner appent. As ve-
rdes e enquestes de ceo fetes seit
maintenant de le coroner du paiis
qui ensemblement od le coron
del houstel le Roi. fetce le office qe
appent ele met en roulle e ceo q
ne puisse unqe devaunt le Seneschal
estre termine pur ceo qe les fe
lonies ne pount estre atteintez ou
par autre enchesoun demoert a la
commune ley. issint qe les atta
chementz presentementz en eyre seient
fetes par le coroner du paiis.
Ausi com des autres felonies fetes
de hors la verge. mes pur ceo ne seit
lesse qe les attachementz ne seient
freschement fettes sur les felo
nies fetes. Estre ceo nul coroner ple
seit desormes tenu del Eschequer

encountre la fourme de la grant chartre. ¶ Dautre part le Roi voet qe le Chaunceller e les Justices de soun Baunk le suivent issi qil eit touz jours pres de lui ascuns sages de la ley qi sachent les busoignes qe venent a la court duement deliverer a totes les foiz qe mestier serra. ¶ De eins le petit seal ne isse desormes nul bref qe touche la commune ley. ¶ Le conestable del chastel de Dovre ne plede desormes a la porte du chastel nul forein plee du Counte si ne touche la garde du chastel. ¶ Ne le dit conestable ne destreigne les gentz de Cink pors a pleder aillours ne en autre manere qil ne deivent solom la fourme qil ont des chartres des Rois. De lur fraunchises auncienes affermez par la grant chartre. ¶ Le Roi voet

ad grante de grant poeple qil
qil avient elleccions de lur cust'
en chescun countee ou viscounte
nest mye de fee sil voillent ¶ Le
Roi voet e comaunde qe nul vis'
ne baillif ne mette en enqueste
ne en jurees plus des gentz ne
autres. ne autrement qe nest
ordene par estatut ¶ E qil mettent
en celes enquestes e jurez les plus
procheins e plus suffisauntz e
meins suspecionus. e qui autre
ment fet e de ceo seit atteint rend
al pleintif le double e seit en la
grevouse merci le Roi ¶ Endreit
de conspiratours faus enfour
mours. e malveis procurours
des dozeines. enquestes assises
e jurez. le Roi ad ordene reme
die al pleintif par bref de la chaun
celrie e nepurquant voet le Roi
qe les Justices del un Banc
e del autre e Justices des assises
a prendre assignez. quant il

Qe venent en pais destorbe lur
office. E de ceo seient lur enquestes
a chescune pleinte oianz, lur e
oianz deliverz seient devant ces
pleintifs. ¶ Derechef pur ceo qe
le Roi avoit avant ordeine par
estatut qe nul de ses ministres
ne prenge plees a champart, par
cel estatut autres qe ministres
nestoient pas defenduz ces oures
a ceo lier, voet le Roi qe nul mi-
nistre ne nul autre pur part avoir
de choses qe sont en plee ne nul
par tiel covenaunt donn dreit
lesse a autri. ¶ E si nul le face e
de ceo seit atteint, seit forfait
e encorru devers le Roi des biens
ou des terres le pernour a la va-
lue de achatant com le part de
soun purchace par tele emprise
amounteroit. e a ceo atteindre
seit resceu celuy qi suira vodra
pur le Roi devant justices
devant queus le plee estoit

este. E par cause serra la grevere
fere. mes ceo nest mye a entendre
qe lhomme ne puet aver counseil
des countours. e des sages gentz
pur de eux demaundre. e de ses
parentz e de ses procheins amis
Derechief voet le Roi qe les
destresses qe serrount a fere pur sa
dette. ne seient fetes par bestes
des charues tantcom lhomme puet
autres trover. Issint qe la ley
est ordeine par estatut a dreit la
terre. Ene voet le Roi qe trop
greuouse destresse serra fete pur
sa dette. ne trop loinz menee.
E si le dettour puet trover suf
fisaunce e covenable surete ves
qes a un iour dedeinz le quel le
viscounte. dedeinz le quel lhomme
puit purchacer remedie ou face
gree de la demaunde. serra la
destresse relesse ou deliverees.
e qui autrement fet. serra gre
vement puniz. E pur ceo qe le

com ad grante la eleccion des visc(ontes)
a ceaus du counte voet le Roi
qil eslisent tels viscontes qe ne
les chargent mie trop. ne ne met-
tent nul autre coveitise en baillie
pur lower ne pur doun. ne qil
ne herbergent mie trop sovent
sur les povres ne sur les religious.
Derechief qe les baillies ne les
hundredz le Roi. ne des autres
grantz seignurs de la terre ne
soient lessez a trop grant soume
a ferme. par quoi le poeple soit
greve ne charge par contribucions
fere a celes fermes. ¶ En somons
e en attachementz de plee de
terre des parties acorde est qe la
somons e lattachement le conte-
ne de xv. iours a tut le meins
solom la commune ley. sil ne
seit en attachement des assises
a prendre en presenz du Roi
ou devant justices en eire
durant le heire seit fet de

estatus come de certeins qui sount
ſtatus renduyes. Au mandement
le Roi par quei Breteyne est de
ſtatue. auſi come meme est en
le secund estatut de Weſtm
od la peine ¶ Et pur ceo qe
multz des meſfesours sount
en la terre plus qe nes ne
soleient. e robberies. arsouns
e felonies sount fetes saunz
nounbre e la pees meins gar
de pur ceo qe lestatut qe le Roi
fit fere nad gueres a Wynch
nad pas este tenu. Voet le Roi
qe cel estatut soit de novel en
voie en chescun countee e lue
e pupplie quatre foiz par an auſi
come les dites gentz charges
e fermement gardez en chescun
point e fermement gardez en
chescun point sur les peines
qe la enz sount assises. Et
cel estatut garder e mein
tenir seient chargez les

tres chivalers qe sount as-
signez, pur mys les comandz pur
adresser les choses fetes encoun-
tre les gentz chastes e de ceo
ceux generalment. En droit de
Crist e destruccion faite en gene-
re par eschaison ou encheson
de aucunes pecches. bons chri-
stiens. e de totes autres choses
qe eschaient a la mein le Roi.
Quoi le Roi qe ad mys qe saueit
les damages resceu ou large
de la chanceleri de Crist
Dieu restitucion de soun fait
a dire le eukaristie de
soun fait cil est de quoi resso-
dre. Et il vient de quoi ressaign
soun seignur par la coupe apeme-
gement de damage come dieu
fist ordeine sur cestuis qi sont
Crist en garde. Demandes la ou
le baptesme ou le eukaristie
resist en la meme le bon en
un temps. la ou il ne doit resceu-

de les seisir ne detenir. E puis
qe atant tenure est la noun reson
les issues del mene temps soient
estre cest ou areire retenuz e ne
mye renduz ¶ Et quant le Roi
ad la mein ouste quant le Roi
Eschetours qe la ou teres sont
issint seisis. e puis la mein
ouste pur ceo qil nad reson
de seisir ne detenir. soient les
issues plenerement renduz a
celuy a qi la terre demoert
e eyent les damages resceu.

¶ Ordene est qe nul orfeuer
de Engleterre ne aillours de
la seignurie le Roi nul ouere
ne face ne nulle manere de
vessel ne joiaus ne autre
chose dor ne de argent qe ne
soit de bone e de verray alay
cest assavoir or de certein tou
che e argent del alay del es
terlinges. ou de meillour solom
la volunte celuy a qi les overes

Capitulum

seruant. E qe nul overe or pir
largent qe mone. E qe nulle
vessele de vessel. ou ne de
largent ne part hors de lour
meins eins ceo qil seit assaie
par les gardeins du mester. E
qe ele seit signe de une teste
de leopard. E qe nul overe aur
or qe touche de Parys. E qe les
gardeins du mester aillent de
schoppe en schoppe entre les
orfeoures a assaier qil seit
tele com la touche avauntdite
E sil trovent nul pir qe la
touche avauntdite qe lovre
seit forfait au Roi. E qe nul
ne face anels croiz ne fer
mails [illegible]. ne qe nul ne met
pere en ore si ele ne seit natu
rele. E qil vendent [illegible] a lur
pois de or ou de argent aussi
avaunt com il le porront [illegible]
sur lur vendere. E les juels

qil eiunt enquerementz de teil
oeuere. qil soient desliuerez e
plus tost qil purront ¶ E qil
aidgeront desormeintenaunt de
meisme cel oeuere qil le auau
ceront pur deperer e nomi pris
pur remedes. E en totes les
bones uilles dengleterre ou il
ad eschaunge qil facent meisme
lestatut qe ceaus du comun ass'
fornit ¶ E qe en baigne de
chescune uille par touz ses bon
dres. enquere lur certein
touche E si nul eschaunge seit
atteint qe autrement face
qe dessus est dit e ordeine
seit puny de prisoun e de rau
soun a la uolunte le Roi. E en
totes choses susdites e en
chescun point de eles. Soit
le Roi e entenduz il e soun
conseil e touz ceaus qi a cest
ordeinement furent qe lle

dreit e la seignurie de sa co
rone sauue luy seit partut.

Incipit statutum Wynton.

Pur ceo qe de iour
en iour robberies
felonies homicides
e arsouns sount
plus sovenement
fet en cest realme q avant
ne soleient e les felouns ne
pount estre atteintz por serement
des jurours qe plus volunters
soeffrent felonies estre fetes
as estraunges e passer sauntz
peine qe enditer les mesfesours
dount grant partie sount des gentz
de meisme le pays ou al meyns
si les mesfesours sount daut
pays lur resettours sount
de visine e ceo font il pur
ceo qe serement nest

¶ Rex

nule ordre done ne ert dez hundres
del pais ou les felonies fu
rent faites. quant a restitucion
des damages peine ne fust
avant ces houres purveu. Pur
lur amendement e pur lur des
tresce nostre seignur le roi pur
abatre le poer des felons si ad
establi peine en ces cas. issi qe pur
pour de peine plus qe pur pour
de serement a nulli desormes
espargnent ne nule felonie cele
rent ¶ E comaunde est qe crie
solempnement soit fait en tere
en touz countez hundredz e
marchees. feires e en touz autres
lieus ou assemble des gentz soit
issint qe nul par ignorance se
puit escuser ¶ E qe chescun
pais soit issint destreinez garde
e chargez qe meintenant apres
roberies e felonies fetes. soit
fait fresshe suite de ville en

Item.

vile de plees en plees. Enquestes
ensement seient fetes en di-
ves si mestier seit par cels qui
est soverein de la ville E puis
en hundred. en counte e en
fraunchise chescun foiz en deus
en treis ou en .iiij. countez.
Ensement en ceus qe avant lo-
bles. a felonies sount fetes.
en quarters des countez issint
issint qe les mesfesours ne
puissent estre averriz si le-
ples de la manere de felo-
nie ne respoignent la peine
seit tele qe chescun pees cest
assavoir seit en plees de mo-
vaunz respoignent des robbes
fetes. issint qe tut le hundred
respoigne ou la robbe seit
fete ou les fraunchises qe
sount de deinz la purceinte
E si robbe seit fete en de-
vises de divers hundredz

respoignent de la Robbe
rie tout le deins les hundrez
ensemblement od les fraun
chises qe sount de deinz la
purceinte. E plus long terme
ne averont les plees apres la ro
berie ou la felonie fete qe demi
an, deinz le quel il covendra
qil facent gre de la Robberie e
del mesfet ou qil respoignent
des corps de mesfesours. E pur
ceo qe le Roi ne voet pas qe
ses gentz soient sodeinement
enpoveriz de ceste peine qe
resemble dure as ascunes
gentz. Voet le Roi qe ele
ne seit meintenaunt encurue
mes perloigne la peine respit
iesques a la Pasch procheyn a
venir e de deinz cel terme
verra le Roi coment le pais
se portera e coment telles
Robberies e felonies cesseront
apres quel terme tuz

Item

seient decens qe ceste peine
curra generalment. ceo est assavoir
qe les gentz en pays demorantz
pur l'espoignement des forestes e des
salvages feres. ailleur pleis. E
seurement ad le Roi comaunde
qe en les grantz villes closes
seient les portes closes de
soleil resconsaunt jesques au so
leil levaunt. E qe nul home
herberge ne en foreins chefs
des villes. si de iour noun
e uncore de iour noun si le
houst ne voille pur ly respo
dre. E les baillifs de la ville
chescune semeine au meins chescun
quinzime facent enquestes
des gentz herbergez en suburbe
e en foreins chefs des villes
E s'il troveront nul herbergeur
qi resceive gentz estraunges
ou gentz en autre manere
dont suspecion est qil se
ient gentz encontre la pees.

en custodement les Baillifs de la
cite E desormes est comaun-
de qe veilles soient gardez
si com auncienement soleient
estre del jour del Ascencion
iesqes atant seint michel. E
qe en chescun Burgh soient
xij homes. E en chescune
ville entere vj homes ou
quatre. solom le nombre
des gentz qe enhabitent
e gardent la ville continuel-
ment. tote la nuyt iesqes
au solell levant. E si nul
estraunge passe par eaux soit
arestu iesqes le matyn.
E si nulle suspecion soit trove
soit aille quites. E si len
troeve suspecion soit delive
au viscounte qi maintenant
sauns damage lui resceive
e sauvement le garde desqes
atant qil soient deliverez

¶ Item.

en due maniere. Et nul ne
soeffre estre herberge fors que
une leue ou plus cortois qe il gar-
dunt la ville les puissent a
les villes voisines, iesques [illegible]
qil seit pris e puis le chesement
de tous estranges nul ne seit
herberge. ¶ Comaunde est en-
sement qe chescun haut che-
min des villes marchaundes
soient desbranches e elargis. par la
ou il ad bois fosse ou haie ou
hom purra escaper de malfere
pres del chemin soient les
chemins eslargis de .CC. piez
de une part e de .CC. piez de
lautre part. issint qe [illegible]
ne se flechie par en chenes
ne par autres grosses fustes par
quei qil ne seit cler de suz
Et si par defaute de tels seig-
nurs qui ne voudrunt leur
suthbois ou bussons en la for-

ne voillaunt ceo abatre. e
robrie seit fait si respoigne
le seignur. sil est morz ove
seit reint a la volunte le Rey/
E si le seignur ne suffit/
a suthbois abatre si luy eid
le pais a ceo fere. E le Roi
voet qe en ses demeynes tres
des lieus deinz foreste e de
bois soient les chemins eslar
giz ausi avaunt est dit. E si
park seit pres del
chemin covent qe le
seignur du park amenuse
son park jesques ataunt
qil eit la leasse avaunt dite
ou qil face tiel mur haie
ou fosse qe les mesfesours
ne porront passer. ¶ Comaunde
est ensement qe chescun hoe
eit en sa meson armure
pur la pees garder solom
les auncienes assises cest

Item.

asavoir qe chescun homme entre.
xv. anz. & lx. seit assis e jure
as armes solom la quantite
de ses terres e de ses chateus
cest asavoir qe chescun hom
de xv li. de terre e des chat
teus de xl mars. eit hauberk
chapel de fer espee cotel e
cheval. E de x li. de terre
e des chateus de xx mars
eit hauberk chapel de fer espee
e cotel. E qi meins ad de
xl s. de terre seient iurez
as fauz gisarmes e coteles
autres menues armes. E qi
autres armes aver ne pount
eient arcs e setes hors de la
foreste e en foreste arcs
e pilets. E qe veue des ar
mes seit fete deus foiz par
an. E en chescun hundred
e en chescune franchise
seient eslu deus conestables

a veere la veue des armes.
e les conestables presenterount
as justices assignez quant il
vendront en pais les defau
tes qil averent trove des armes
e des suytes des villes e des che
mins. e ensement presenterount
des gentz qe herbergent gentz
estraunges en villes de up
land de queus il ne vou
lent respoundre. E les justic
assignez presenterount au roi
en chescun parlement e le roi
mettra remedie. E de ceo
se gardent desoremes les
viscountes e les baillifs
des fraunchises ou de hors
greindres ou meindres. e
qe baillies des forestes ont
en fee ou en autre
manere qil pursuent la cri e
la meine od le pais. Explicit ceo
qe estatus sount eient Wyntonie

demorer a tous jours. E si nul
seit qui nel face seient les
defautes presentez par les avaun-
ditz conestables as justices
assignez e puis par eaux au Roi
e la [illegible] astoit. E co-
maund le Roi e defend qe faire
ne marche ne seit tenu desor-
mes en cimitere pur honour
de seint Eglise. Done a Wyncestre
le viij jour de Septembre lan
du regne le Roi E. xiij. an.

Incipiunt articuli Wynton

Modus inquirendi
de statuto Wynton
et in quibus personis de-
servientur et in quibus
non. Et primo ex statuto edito
noluerunt observare. Aut obser-
vacionem non acquisierunt. De felo-
nis factis et roberiis post Pasch
anno r r E. xiij. a quatuor

de vigiliis statutis et ubi sep
quando dicte vigilie fuerint tente
secte ad inquisitionem secundum
tenorem statutorum predictorum post
modum inde factum. Et si de
armaturis hominum inde statutorum huc
usque minime respondetur. Et
non secundum statutum. Et si porte
civitatum dictorum burgorum magnorum
clause sint ab occasu solis usque
ad ortum. Et si aliqui extranei
fuerint hospitati in suburbio
vel in forinseca parte ville nisi
de die et tunc tales pro quibus
hospites voluerint respondere et
etiam qualiter Ballivi et ministri
ville fecerint inde inquisitionem.
Et si universe strate fuerint per
ordinamentum in statuto vel
non. Et si sigillatores fecerint
debito modo sigillatum. Item
si vestes sint de ulnis ac
latitudine usque ad sigillum ac
latitudinem assignatam sint sive.

non · decima in domo collectis sed
quod alibi apud seculares. Et si
non sunt clerici licet
alibi sunt. Et qui esse debuerunt
elegisse. Et qui virginitatem in
perdiderunt. decima in partes domos
quod in bestiis. Item si omnes
xl. annos et ultra. sunt iusta
ad consumationem patris. Et si
habeant agmina in domibus suis.
suam quamcumque decime sue et alia
suorum quia patris consumatione
apud seculares. Item si [illegible]
[illegible] fecerunt debito modo
dispensa decimarum et alia que spec
tant ad eorum officium nec ne
scit si [illegible] [illegible] huiusmodi [illegible]
libertatem aut [illegible] ad hu
desiit [illegible] [illegible] Et si
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dum [illegible] fuerunt non ne

Explicit tractatus Willelmi

Contra ... de Wasto

Willelmus le Botiller qui
infra etatem est
et in custodia domini
Regis. monstravit
domino Regi quod cum Willelmus
le Botiller frater eius cuius heres
ipse est nuper implacitasset Will-
elmum de Hapton per breve domini
Regis de wasto et destructione
factis quas ipse Willelmus in quibus-
dam terris et [illegible] fecit. que idem
Willelmus tenuit ad terminum
vite [illegible] de Hodicote [illegible]
et dictus Willelmus antequam iudicium
fuisset redditus obiisset. post cuius
mortem predictus Willelmus per consi-
mile breve predictum Willelmum de wasto
et destructione factis per multum
temporis implacitavit coram
Justiciariis coram G. de Thorne-
ton et sociis suis. ad placita
eiusdem domini Regis assignatis

veniret

De vasto.

Gerat et Dyxen. qd non debuit
qm Willo de Calstris et destinare
fecerat tempore alieno responde-
debat inde. de pdca vastacione ei
desendebat. et petit iudicium sup
hoc. Et quia quidam Justiciarii
in redditione pdci iudicii non in
concordaverunt pro eo qd quibusdam
eorum videbatur qd non esset iuri
consonum. si pro facto quod est
quondam sine distruccione certe
persone facta et eadem persona cum
dum erat emendata consequeretur
quietam eadem persona cui tamen
tempore transgressio facta fuit. Aliis
Justiciariis et maiori parti consilii
dni Regis in contrarium opinione
existentes et per diversas raciones
asserentes. qd pdcus Willus inde
audiri debet et responderi et quod
etiam in quibusdam casibus et aliis
consimilibus semper remaneret
non emendata et transgressores
impunita quod esset inconveniens
ppter quod dns Rex ultra consilium

158

De vasto.

Dilligencia in pleno parliamento
in crastino Purificacionis beate Marie
Virginis anno regni sui xx. de
consilio suo statuit et ordinavit ut he-
redes infra etatem. qui tunc in manu
custodia fuerint. et tam plene ac-
tionem habeant quod infra eandem etatem sint
recuperare per breve de vasto. Et cum
prius et in aliis ubi illius breve
locum habet tam de vasto et de-
struccione factis in temporibus
antecessorum quam et tempore quo ius
et feodum hereditatis eis descen-
debat et unde responderetur
et qui recuperet tam vastum et
dampnum sicut statuit in eodem
statuto Westm' de dampnis
recuperandis per breve de vasto. Si
tenens de vasto convictus.
Et preceptum est per ipsum dominum Regem
Gilberto de Thornton et sociis
suis quod in loquela predicta et
in consimilibus decetero procedant
et eciam quod inveniunt contingit

ad iudicium procedant. Et idem
preceptum est aliis Justic' quod hoc statut'
coram eis decetero observari fac'

Statutum de vocatis ad warant'

Cum tenens ipsius
terre quibus pet'
actio vocasset
aliquem ad warant'
& petentes super hoc verificare vo
lunt quod nec summonitus nec attachia
tus fuit, quod nec warantus nec aliquis
antecessorum suorum a tempore seisi
ne actoris ipsius petentis fuit
in consuetudine de ten' predict'. nec in
comitatu nec in aliis curiis illo
tempore quo ad warantum presens fuit
& dictus warantizare volebat
tenentem. Postea verificationes peten
tis admitti consueverunt si vocat'
ad warantum absens fuerit
ratione eiusdem statuti domini
Regis nunc anno decimo primo
statuta Westm' edita. Super quod
dominus Rex & consilium suum statuerunt

De vocatis.

iniusticiam deceptionem et dispendium
sui et exheredacionem corone
sue in casu predicto incurrit nisi
multociens incurrerit et isto
die incurrerent. Cum quidam
tenentes de ipso domino Rege per
baroniam implacitati in quodam
placito pendente coram Justiciariis
de Banco vocauerint ad war-
rantum de defendenda predicte
quosdam extraneos ignotos
et extraneos quos presentes
dixerunt tenuere antecessores
suos tempore tunc magis in terra
vocauerunt aliquando ius ha-
buerunt aut in aliquibus terris
et terris aliis in Regno suo nec
in dominio neque in manu fuit
et diuisio dicti Regis fidelibus
desiderans vt per cautelam istam
fraudem et maliciam ipsi per hanc
veritatem tenentes. Et si non
possent domino Regi inuenire sua
in quam inciderunt ei tenentes
dampnum suam recuperaret

Cadit assisa.

ipsius eos. Et si illi ad warantiam
warantizaverunt eidem
de parte quam warantizabant
negant: possit defendere per corpus
cuiusdam liberi hominis sui prius
conducti. Prelatis baronibus et
ceteris et super hoc [illegible]
demandata iam fuerunt duo
bella duelli vadiata quod
durum est et exemplum prius
illis temporibus [illegible]
corporis magnates [illegible]
quod per [illegible] possit de-
fendere [illegible] nec [illegible]
contra eos warantias qui
vocati sunt [illegible]
[illegible] in forma [illegible]
quod [illegible] personas [illegible]
et [illegible] warantizaverunt [illegible]
[illegible] Dominus Rex de consilio
suo statuit et confirmavit
[illegible] die lune post festum
sancti Hillarii anno regni sui xx°.

Wyntoñ·

Incipiunt noua statuta Wynt'

Edwardus dei gratia
Rex Angl' Dominus
Hibernie et Dux Aqui-
tanie et vic' Lond'
salutem. Cum nos xxi die
Marcii. Anno regni nostri xxx
quarto vobis preceperimus quod statu-
tum nostrum Wynton'. a parte nostra
firmiter observandum in civitate
dicta London' et alibi infra ci-
vitatem predictam. nonnullis locis
ubi melius expedire videremus
publice faceretis proclamari. Et in
omnibus suis articulis teneri.
Et quod omnes de quibus manifesta
suspicio felonie et malorum per-
egrinos advenientes. Et omnes
incessus et nocturnos itinerantes
ac suspiciosos apprehendi facer-
etis. Et licet inde non
fecerint vindictam sine dilatione

arestari. et ballivo et coronatori in
in prisona nostra custodiri fa-
ciatis donec secundum legem et
cons(uetudinem) Regni nostri inde delibe-
retur. Et quod de premissis nostre appa-
reatis. Et similiter iniungeretis
omnibus ballivis vestris. civitatibus
burgis. quod eandem formam diligen-
ter. Et precipue nostre conservacionis
in suis custodiis apponerent
ne propterea in dicta statuta quam
com malverent et inchoaverint
quod libertates nostras infirmarent
et tales consuetudines redimerent. Quod
si non fecerint tales ipsi in defectu
eorundem ballivorum quociensque
necesse foret premissa in omnibus
in forma supradicta districcius
fieri faciatis observari. Et quod
illis mandatum nostrum diligen-
tes. in ipso exequendo remissi
seu necligentes vel eo gravi
nolentes inveniantur. capiatis
et de nominibus eorum sufficienter

ad felonias et transgressiones
in dicta civitate contra pa
cem nostram factas audiend' et termi
nand' assign' intendentes prout per
ipsos sic acceperitis. ita se ha
bentes quod nec modo mandatum
nostrum plenius contemnetur ac nos
[illegible]
die [illegible]. Dantes [illegible] quod ea que
de vestri diligentia [illegible]
dune quatenus circa executionem pre
missorum. apposuisse debueritis
[illegible] ad nos [illegible]
nit audiendum. Et volumus
quod ea que circa executionem hu
ius mandati nostri feceritis nos in
cancellariam nostram in quindena sancti
Michaelis proximo futur' reddere
tis certiores. Et habeatis cum hoc man
datum nostrum nobis remittatis quod
feceritis singulis. Item quod in dicta
civitate qualibet nocte et
parte nostre firmiter [illegible]
et inquisitiones in qualibet

¶ Ca. xiiij.

Verba super hiis malefactoribus
et eorum receptoribus. Et indicta-
tos per dictos inquisitores et
in ballivia vestra inventos ca-
piatis et in prisona vestra detine-
atis. usque adventum justiciariorum nostrorum
ad prisonam istam deliberandam
in civitate London assignatorum
et talem et tantam diligenciam
circa pacis observacionem apposi-
tis et ponebitis quod tam in
dicta civitate commorantes quam
ad dictam civitatem venientes
melius et securius [illegible] conti-
nuare [illegible] possint in
[illegible]. Nos super quibus
dictam civitatem tangen-
tibus plenius certiorari vo-
lentes. vobis mandamus quod de
predictorum et aliorum nomina ac
premissa certificetis. Nobis
precipimus firmiter iniungentes
quod assumptis vobis aliis
civibus predictorum. Verba vestre

162

Corone capit.

de burglatoribus malefactoribus cuntra
tis pace domini regis. Et per [illegible]
per vices et vestitum [illegible] [illegible]
illorum per quos per [illegible] me-
dius fieri poterit diligenter
inquiratis. que et quos [illegible]
[illegible] et alie felonie infra
ballivam vestram a [illegible] [illegible]
die [illegible] usque ad diem [illegible]
[illegible] presentaverunt [illegible]
[illegible] et per quos et ubi et qua-
re et qualiter et quo modo. Et de q-
libet felonia et qui et quot
felones capti sunt et qui ex-
quiet sine [illegible] cum
fuerunt. Et per quorum negligenciam
seu defectum sic evaserunt
et de qualibet [illegible] sub pena
in dicto statuto contenta [illegible]
a festo [illegible] die [illegible] [illegible]
[illegible] ob [illegible] noctis [illegible]
[illegible] qui infra .xl. dies post
[illegible] factam. [illegible]
fuit de corporibus [illegible]

Coronatori.

illam cum tempus dispositis usque
temporis illius de tribus illis
circumstanciis nec non Coronatores
stantes illas quibuscumque et
coronatores tunc ibi per quos
facte fuerunt Coronatoribus
Ballivis sub periculo quod eo
Vicecomiti in hac parte incumbit
et coquetis per per eos tunc
dicas coronatores seu inspectio
res inquisitionum predictarum in
premissis acceptarum sub pena
recompensandi inquisitiones tunc
inspicietis dictos Ballivos
tunc nobis sub sigillo tuo
et sigillis predictorum coronatorum
et aliorum per quas ibi inquisitiones
facte fuerunt mittatis et
hoc breve Ita quod ea habeamus
a die Pasche in quindecim dies ubicumque
tunc fuerimus in Anglia ad faciendum
inde quod de iure debemus
coordinatus. Precipimus etiam vobis
in fide qua nobis tenemini

163

& sub forisfactura omni tibi
& toti nacioni & aliorum bonorum
quorumcumque que nobis forisfacere potestis
firmiter iniungentes quod inspecto
tenore presencium beneficium quod pe-
nes vos residet, qualem residenciam
residere debet illius in omnibus
& singulis capitulis suis cum dissi-
mulacione deleta execucioni
debite faciatis demandari ne
eciam vos ceterique [illegible] & in [illegible]
[illegible] contemptores
nostro de recipiemento &
consensu mandatorum illorum et
de illis mandatis preceptis nostris
[illegible] contrariorum
[illegible] ad dictam [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] impendendo distancie a
[illegible] reddatis clericos. Et
habeatis diem & locum recepcio-
nis istius brevis contineatur cum
[illegible] litteris nobis distincte
[illegible] apud Westmonasterium

Vij. die Decembr' anno r
reg E. tricesimo quinto.

Incipit composicio monetarum

Per statutum tocius
regni Angl'
factum mensura d(omi)ni
Regis composita
videlicet quod denarius Anglicanus
rotundus et sine tonsura ponderabit
xxxij grana frumenti in
medio spice Et xx d. faciunt
unciam. et xij uncie faciunt
libram. Et viij libre faciunt galo
nem vini. Et viij galones vini
faciunt bussell' London' quod
est octava pars quarterii.

Incipit statutum de champtes

Dominus Rex man
davit Justic' de
Banco dilecto suo

quod si quis se conquerentem alicui
rit de conspiratoribus falsarum
querelarum sustentatoribus inven-
toribus et campipartoribus et
inde processum fecerit per breve suum faci-
ant attachiari quod sint coram
domino Rege conquerentibus respon-
suri per tale breve. Edwardus
dei gratia Rex Anglie etc. Vic' Capi-
talem quod si R. et G. fecerint te
securum de clamore suo prosequendo tunc pone
per vadios et salvos plegios W. et G. quod sint
coram nobis ubicumque tunc fuerimus
in Anglia ad respondendum predictis
R. et G. de placito conspirationis
et transgressionis. Et habeas ibi
nomina plegiorum et hoc breve. Teste etc.
Et nomina plegiorum et hoc breve. T. etc.

Incipit statutum de champertis

Com contenu seit
en nostre estatut
qe nul de mein mort
ne preigne fees
a eschaunge ne par done ne par
engin contract terres ne tenemenz
ne appurtenauntz, seneschaus des
leurz homes feaulx e autres
de la terre ne pernent achetau
pt ne par autres baretz encom
tre totes maneres des gentz
pur la terre est trop grevee
e riches e poueres souentes
sont travailles. en noun dure
maniere purveu est par comun
acord qe touz ceaus q ser
despences deverunt de celes
emprises fetes e deveraunces
e ceaus qi a celes choses asse
tent eient la prison de .iij.
anz e nepurquant [illegible]
rentz a la volunte le Roy
Done a [illegible]
[illegible]

Incipiunt dies communes in banco

Si breve ceperit in oc-
tabis sancti michaelis
dabitur dies in
octabis sancti hillarii.
A quindena sancti michaelis in
quindena sancti hillarii. A tres
septimanas sancti michaelis in crastino
purificationis beate marie. A
mense sancti michaelis in octabis
purificationis beate marie. A cras-
tino animarum in quindena pasche.
A crastino sancti martini in tres
septimanas pasche. Ab octabis
sancti martini in mense pasche.
A quindena sancti martini in
quinque septimanas pasche
vel in crastino assensionis
domini. Ab octabis sancti hillarii
in octabis sancte trinitatis. A
quindena sancti hillarii in quindena
sancte trinitatis. A crastino
purificationis in crastino

sancti Johannis

sancti Johannis baptiste. Si in quindena
domini purificationis in quindena
sancti Johannis baptiste. Si in quindena
Pasche in octabis sancti Michaelis.
Si in tres septimanas Pasche
in quindena sancti Michaelis. Si in uno men-
se Pasche in tres septimanas a festo
sancti Michaelis. Si in quinque septimanas
Pasche vel in crastino Ascensionis
domini in mense sancti Michaelis. Si
in octabis sancte Trinitatis in crastino
animarum. Si in quindena
sancte Trinitatis vel in crastino
sancti Johannis baptiste in crastino sancti
Martini. Si in octabis sancti Johannis
in octabis sancti Martini. Si in
quindena sancti Johannis in quindena sancti Martini.

Incipiunt dies communes in dote

Si in octabis sancti Hilarii
in crastino animarum.
Si in quindena sancti Hilarii
in crastino sancti Martini.

Dies cōes bācis

Si in octab' sancti michaelis. in octab'
sancti martini. Si in mense sancti martini
in quind' sancti martini. Si in crastino
animarum in octab' sancti hillar'. Si
in crastino sancti martini in quinden'
sancti hillar'. Si in octab' sancti martini
in crastino purificationis. Si in
quindena sancti martini in octabis
pur'. Si in octabis sancti hillar'
in quind' pasch'. Si in quind' sancti
hillar' in tres septim' pasch'. Si
in crastino pur' in mense pasche.
Si in octab' pur' in quinq; septim'
pasch'. Si in quind' pasch' in octab'
sancte trinitatis. Si in tres septim'
pasch' in quindena sancte trinitat'.
Si in mense pasch' in octab' sancti
iohannis baptiste. Si in crastino asscen-
cionis in quind' sancti iohannis baptiste.
Si in octab' sancte trinitat' in octab'
sancti michaelis. Si in quind' sancte trinitat'
in quind' sancti michael'. Si in crastino sancti
iohannis baptiste in tres septim' sancti
michaelis. Si in octab' sancti iohann' bapt'

in uicesimo sexto capitulo. Et in quarto
capitulo statuti Westmonasterii in quadragesimo tercio.

Statutum de anno & die bisextili

Henricus dei gratia etc.
Justiciariis suis de banco
salutem. Cum dubitatum esset in
Regno nostro Anglie de
anno et die quo litigantibus ante
justiciarios institutis prefigi consueverunt
quomodo scilicet et qualiter dies ille
accidens in alium diem anni bisextilis
sequentis debuit dies ille in anno
bisextili excrescens et computari que
diu extitit dubitatum. Nos de
volentes uniformiter de cetero in reg-
no nostro super hoc observari. Et presentia
Magnatum presencie episcoporum et
de consilio fidelium nostrorum statuimus
quod ad dubitacionem super hoc omnem
ambiguitatem computetur dies excres-
cens in anno bisextili in ipso anno
sed tamen quod precedit diem illum non

ordinaverit aliquem in possessionem dila-
dem sic habeatur de mense illo
in quo excrescit. Et contineatur
dies ille excrescens in computatione
anni predicti. Et computentur dies
iste et dies proximo precedens
pro unico die. Et ideo vobis man-
damus quod hoc capitulum coram vobis pu-
blice legi faciatis et observari.
Teste me ipso apud Wyndesor'
anno R. n. xx. Explicit.

Statutum de hereditate partita

Henricus dei gra-
tia rex dilecto et fide-
li suo Mauricio fil'
Geraldi justic'
Hibernie salutem. Milites de partibus
Hibernie nuper ad nos accedentes nobis
ostenderunt quod cum hereditas devoluta
sit ad sorores in regno nostro Hibernie
Justic' nostri in eisdem partibus dubi-
tant utrum postnate sorores

tenere debent de primogenita et ei
facere homagium de proparticipibus suis
vel de capitali domino et ei facere
homagium. Et quia postea quidam milites
a nobis petierunt inde certiorari
vel certum qualiter in regno nostro
Anglie in casu consimili haberemus
facere solito. Ad instantiam eorum
vobis significamus quod in regno
nostro Anglie talis fuit lex et consuetudo
in hoc casu quod si quis teneret
de nobis in capite et haberet filias
heredes ipso patre defuncto dominus
rex et nos consuevimus habere
de omnibus filiabus et singulis earum
de nobis tenentes in capite. Hoc
casu si infra etatem fuerint nos
habemus custodiam earum et maritagium.
Si autem de alio quocumque tenuit
quam de nobis et ipse coheredes infra
etatem fuerint dominus earum habebit
maritagium et custodiam singularum
et primogenita tantum faciet homagium
pro omnibus et alie sorores ei

Ad eandem pertinent sorores suas
cum domini feodi per manum suam [illegible]
Nec potest presumere. Hac occasione
quidem si postnatis sororibus homa-
gium vel custodiam vel aliquam
aliam subiectionem exhibere ratione
quia ei omnes sorores sunt quasi
unus heres. Se enim ea hereditate
Et primogenita posset habere homa-
gium aliarum sororum et custodiam:
tunc esset hereditas divisa. Item
quod primogenita simul fieret domi-
na et heres. Sed et si ita de aliqua he-
reditate heres esset sue partis. Et
sic esset suarum sororum. Quod quidem
in hoc casu fieri non potest. Cum
ipsa primogenita nichil plus petere
possit quam minor nisi capitale mes-
suagium ratione etatis. Et preterea cum
primogenita sit heres cum aliarum
sororum si obierint sine herede de
se. Ipsa posset habere custodiam in-
sororum suarum vel puerorum suorum, hoc
esset quasi committere agnum lupo.

detinendi. Et ideo vobis mandam-
mus quod predictis consuetudinem et
in hoc casu quemadmodum in regno
nostro Anglie ordinatum provisum est. In reg-
no vestro Hibernie clamare et firmiter
teneri faciatis. Teste rege apud Lond'

Statutum pro terra mortificanda

Fet assaver qe le Rey
ordeina a Westm'
le primer jour de
Averil l'an de son
regne ·xxxv· qe ceaus qi voderont
purchacer novelment par chartre e gent
de religion qui voderont avoir a
morter ou tenir eient brief de la
chancellerie denquere solom
les pointz circonstances en totes
choses. E qe les enquestes de che
en de tenir qe baillerent par ·xx· e
garent retournez al eschequer e
la seront lez sui pur le amortise-
ment au pays la purchase avoir si

¶ De terra mortif.

Les enquestes acierent pur ceus
qi les ont purchacez. e de illeqes
seit maunde au chaunceller ou
a soun lieu tenaunt ceo qil deit fere.
E des enquestes fetes par brief
ou tenement amortir qe amonte
par an .xx s. par estente e de .xx s.
en aual. Soit le bref qe ceo seit
au chaunceller ou a soun lieutenant
qil apreigne sur ceo resonable fin
solom lenqueste de la chose e puis
les deliuere. En meisme la ma
nere seit fait de ceus qi voderont
purchacer terre ou ten qe sount te
nuz du Roi en chief. Ceux qui
demoerent la outre qi ount terres
ou ten en Engleterre e voillent
purchacer lettres de proteccion de
aucun demaunde seient enuoiez
al eschequer e la facent lur fin
e de illoques seit maunde au
chaunceller ou a soun lieutenant
ceo qil deiuent fere. E en meis
me la manere seit fait de ceus

De venientibus ante iudicium.

q' chescun contee p(ur)veie la communement
de lur deners. serront enuoiez al
Eschequer. E ausi gentz de noun
poer a trauailler e gentz de lon(g)
teins countez de la chauncelerie
q' pleideront ou sount enpledez
cient brefs de la chauncellerie e
a sun suffisaunt home q' respoi-
ue pour attourniez qaunt mestier
serra. E pur remembraunce de ceste
chose sont fait estatutz endentez en
treis parties. Dount la une demoer-
ge en la chauncellerie. e lautre en
le Eschequer. e la terce en la gar-
derobe. Explicit.

Statutum de admissis in iudicium

Cum quis pro se dem
breve petit aliquod
tenementum quod tenens tenet
per legem Anglie vel per
feodum talliatum vel dotem. vel
alio modo ad terminum vite vel

Qd' de mercatib'

ttenioz · et parens eciam fuit pse
cutus qd tem sunt quest admit
tendi et sibi admiranda · et
sup hoc dant tunc inden illis
alterce dictis et hire fecerunt
et ius in omnibus · et cumplenti sup
plicauit qd quo tanta indian
dendt tenentem sunt defensiu et
persecutis persona respondit qd
ad hoc admittit ratione cuiusde
statum · den bestis tunc in curte
statuta Qusten testo cum pqd
statum cum velle ius homines qd
illa qui ius veniunt multociens
in casu pdco pposito et in ecceptacion
cuius suppuenerint et peciuerunt
se admitti racionis · et p admis
sione dicta possint tenentes e
longitie de indico tenuerunt de
nimo se suc hendi · et ad hinc
eos de nouo petitione · Et sic pce
das in cuius bas · in casu pdco que
admissionem tunc suo p mediat

Carte perditi.

supersedeatur de statuto predicto super re
incepta, quidam ex iusta causa et
racionabili propter quam iusticiarii cum
tangitur et inveniunt. Ad quod dominus
Rex ad instantiam supradictam in casu
predicto destringendis remedium apponere
volens in pleno parliamento suo
de cetero consilio suo statuit. Et sic
nunc decretum est die lune proxime
post festum purificationis beate Marie anno regni sui
xxviii. precipit observare quod cum aliquis
quis debitore dicto vidua in casu
isto cognoscit et pervenerit dicto ... inter
[illegible] ... uniuersam sup
... cum ... aliquis
... ad respondendum ... de
... dic
quo recepit responsionem ... ad die
quo facere videtur ... super predicte
... Et si ille ... de
...
si habeat ... Et si non habeat
[illegible] ... ad ...

Regis Ed. si comparuerit per literas suas
esse talem qualem illius asserunt, quod
pertinet ad dominica r. esse quietus.

Incipit statutum de prisonibus

Statutum est de consilio
domini Regis. de prisonibus
qui fuerint deliberati co-
ram justiciariis assignatis
et aliis in magna carta contentis justiciariis
assignatis. Dominus Rex vult decreto
quod justiciarii itinerantes et alii justi-
ciarii ad communia placita in banco
com(morantes) habeant plenariam potesta-
tem inquirendi qui justiciarii
assignati similiter deliberaverunt
de felonibus aliquibus seu prisonibus
per pecuniam longinquam (?) suspendi aut
remanere. Et qui justiciarii inven-
ti aut consentientes et qui in mo-
rte convicti fuerint committantur
prisone aut manucaptores aut

De prisonibus.

sustentatores felon[um] d[omi]ni regis
et inde rettati replegiantur iuxta
p[ro]dic[i]o[n]e[m] iustic[iarii] itinerantes dicere
debent et delicti qualitatem in sa
[illegible] negociis suis [illegible] recessu
[illegible] iustic[iarius] qui non observaverit
formam p[re]cedentis sive seu [illegible]
de [illegible] replegiari [illegible] aliq[ui]
sive duo sive quatuor eodem
modo p[er]sone committunt et [illegible]
eos replegiaverint. set non ita sint
[illegible] si pignoratum [illegible] aut
oblivione hoc fecerit. Et si gratis
et maliciose hoc fecerit et hoc cum
iustic[iariis] itinerantibus constiterit [illegible]
[illegible] et replegiandi sicut p[re]dic[tum]
est. Prisones vero qui coram
talibus iustic[iariis] assignatis ad pe
[illegible] [illegible] de bono et
malo posuerunt fuerunt delibe
rati licet omnes iustic[iarii] assignati
qui fuerunt in eorum deliberacione
remanebant de statuto illo dic[to]

De prisonibus.

deliberati fuerunt quamvis diu te
nerent per bonam patriam et non per
aquietanciam fuerunt deliberati. et
hoc justiciariis itinerantibus ap
parere evidenter. Set prisones aliq
uorum talibus justiciariis assignatis
per patriam longinquam facti vel
felonie sibi impositorum ignorancie
vel per patriam aquietanciam fuerunt
deliberati. Et de eisdem factis vel
feloniis coram eisdem justiciariis
itinerantibus indictati: nichilominus
inde respondeant coram eisdem
justiciariis itinerantibus. Et per bonam patriam
et legalem se acquietaverint non obstan
te si prius coram justiciariis deliberati fue
rint. quod si noluerint: committan
tur gaole. Et habeant legem co
munem refutantibus acquiescere.
quoniam super patriam de se ponere
noluerint bonam et legalem

Incipiunt placita corone.

De corona

In principio sciendum est quod omnia
attachiamenta et placita coro-
ne debent attachiari per coro-
natores et non debent terminari
ante adventum iusticiariorum itine-
rantium. Contingit sic aliquando. Ecce
quod quidam homo nomine A. in comi-
tatu Essex fuit ad ... per ...
... latronum ... et ...
... ad pacem domini Regis
in tempore ... quod nolit se cognoscere
... quod ... et ...
ipsum esse latronem. et ...
... facit ipse ...
... Angl. ...
... est ... de C.
... Alia est ... de ...
... forestarum de ...
appellat ... forestarii ... petitionem
... quod ipse ... in felonia
domini Regis ... de C.
... in tempore de ...
... est et ipse ...
... predictum ...
... fecit ...

De corona.

P̄ veterem curiam. Quoddam
infortunium contingit apud H
in com̄ Essex. quod quidam prior
vij. Canney venit versus pontem
de H. et ex casu cecidit in aquam
et submersus est. G. de B. cum
primo invenit et clamorem
levavit ad propinquiores villatas
eiusdem ville. Coronator eius-
dem ville venit et assisam sum
facit et mandavit precepit inquirere
super infortunium quatuor villatas eius-
dem ville invenerunt esse coram
Justic' itinerantibus etc. Expl.

Principall conceites and
conclusions.
Conveiaunce the matier and
the cause with þe circumstaunce
Commendacion of þe persone.
narracion of his matier. the
peticion of his desire and the
conclusion of his matier.
By figure scriptur & similitude
&c.
The mischef. whiche groweth
there of. as grugyng and
sclaundre. the cause and the
remedie. & also with
the circumstaunce.
In diuisione questionis sunt
consideranda. scilicet causa materialis
causa finalis causa efficiens & causa
formalis &c.

[illegible] · [illegible] et [illegible].
[illegible] continentem [illegible]

Rawlinson. C4

S XXX

Dratz

Law

A[illegible] de bno [illegible] sigillat[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] A[illegible] dni [illegible]
[illegible] [illegible]